

**NEFELEJTS.**

---

**A L M A N A C H**  
**1 8 3 4.**

---

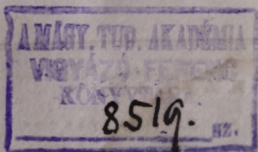
SZERKEZTETÉ

**KOVACSÓCZY MIHÁLY.**

*Harmadik év.*

---

**KASSÁN,**  
**WIGAND GYÖRGY KÖNYVÁROSNÁL.**





Bollyári Vigyázó Antal Könyvtárából.

*Ld.*

2210

Alc 6 f. O.T. abegs 2/24 w. Cr. pine

M. wood. 6.

13483/3.

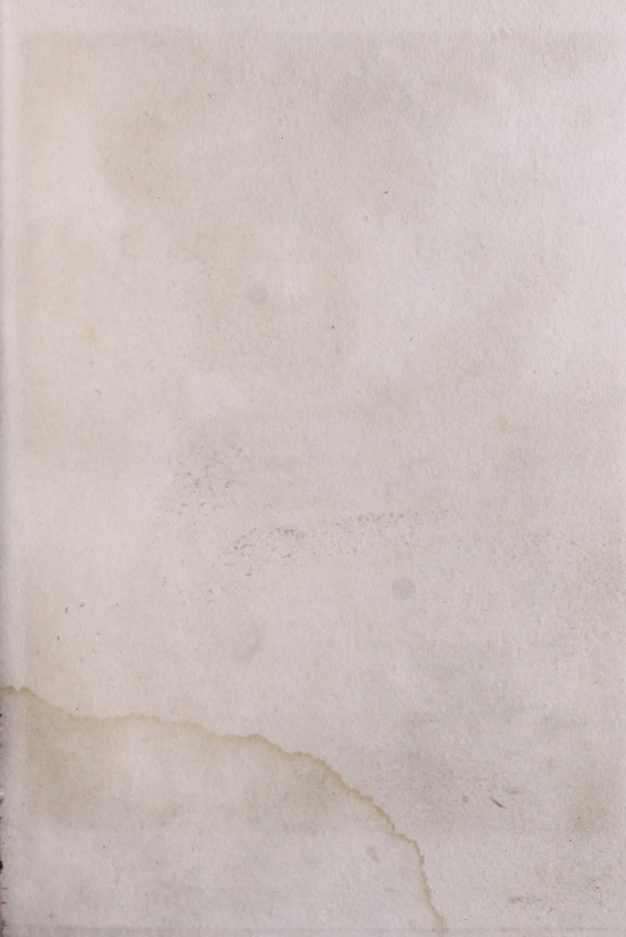
311. 116

H. M. J. R. L.

E M L É K Ü L.

---

E M L E K U L







Mexico J.B. fecit:

Krepp. Linet. z:

STIBOR.

## N E F E L E J T S.

**H**a zord born setétlik  
Az égi tiszta kéken ;  
Ha Lilli messze tülem  
'S szemébe nem tekintek ,  
A' lyánka' kék szemébe :  
Nefelegtset szakasztok  
Az égi kék virágban  
A' menny 's az égi kék szem  
Mosolyg felém , vidulok  
És árva képzetemben  
Szebb mult napok viradnak,  
A' mellyeket szerelmem  
Adott 's a' menny' kegyelme  
Szerényen int Felétek  
Itt is a' kék virágcsa.  
Vegyétek kebletekre  
'S álmodjatok szerelmek'  
Világirul.

GYÉZA.



REFLECT

It is not a new thing

to find a new thing

in the world of things

to find a new thing

in the world of things

to find a new thing

in the world of things

to find a new thing

in the world of things

to find a new thing

in the world of things

to find a new thing

in the world of things

to find a new thing

in the world of things

to find a new thing

in the world of things

to find a new thing

1871



KÉPCSARNOK  
KISFALUDI KÁROLY'  
MUNKÁIHOZ.

---







Mezler I.B. fest.

Krepp I. metz.

I R E N E .





I R E N E.

Hasonnevü szomorujátékból.

3dik felvonás

I r e n e.

Mit látok, — Leo! atyám!  
Atyám!

И. И. И.

Настоящее свидетельство

выдано

1 9 0 0

г. Москва, 1-го января

1900



Meuler I.B. fecit.

Krepp I. metz.

ILKA.



I L K A.

Hasonnevü dramából.

4dik felvonás, 4dik jelenés.

I l k a. Szabadság!



J. L. K. A.

Handwritten or stamped text, possibly a name or title.

Handwritten or stamped text, possibly a date or location.

Handwritten or stamped text, possibly a signature or address.



Mezler J. B. fecit.

Krepp Imago.

MALI.



M Á L I.

A' Kérők nevü vigjátékbul.



**E L L E N Z E T E K.**



# ILLUSTRATIONS

Serlegi Mátyás legjobb ember volt a' világon. Lelkét egy szenvedély, ritkasággyűjteménye, tölté be. Találkozásának ebben az ismert világ' minden részéből asványok, növények 's állatok, ősvilági maradványok, fegyverek, pénzek 's a' t.; de minthogy Gall' rendszerének igen hű véde vala, a' kaponyák leginkább vonzották. Mind ezek elegyesen heverének ide 's tova tág lakhelyében, 's hozzájuk nyulni csak Martasszonynak, udvara' főministerének, vala szabad, mivel őt, szokta vala mondani vendégeinek, kiket ritkaságai' mutogatása- és zavaros leírásával inkább kinzott mint oktatott, a' bánásmód' titkaiba bevatta.

Serlegi élte' delén rég' tulesett 's, kigőzölögven feje- és szivéből a' házassági szesz, leginkább szereté asztalát és Eger' vidító nedvében lelé szivgyönyörét. De legédesebb dőzsölésében bérese is megzavarhatá, ha ritka pillangó- vagy hernyóval tere haza. Ha pedig valahomman gyűjtemény' szemlélésére meghívó levél érkezett, a' legrakottabb asz-

taltul felszökék, befogata 's tüstint utnak indula, hogy mindenkit megelőzzön, kinek szándéka lehetett a' gyűjtemény' megvevására. Gyakran meg is játszák baráti, de ő veszteségét útja közben kipótlá 's rendesen megterhelt kocsival tére vissza. Jaj volt olykor inasa- és kocsisának; éjközépig gyötré őket tudományos értekezésekkel az új hozományokrul.

Különösségei mellett szive helyén vala, birtoka rendben, és, mi legfontosabb bizonyítéka nemes lelkének, jobágjai közt nem találkozáék szegény, 's, ha őt küldik az országgyűlésre, a' szabad adásvevés' kérdése egy votummal többet nyer, mert a' természet' műveinek szemlélésébül megtanulá az ember' méltóságát. Mi jövedelmeibül szenvedélyének áldozata nem lón, testvére' egyetlen fia' számára gyűjté, kinek leghübb, leggondosabb gyámja vala.

Serlegi ötvenedik évéig mindig vőlegénykedék 's szive' bálványait költői szelleme' ki- kibuzongásával is tisztelgeté, de ennél többre nem meheté 's, ha már a' vallomás' percze közeledék, mindig elkéssett; mert míg ő szavait, mellyekkel a' leánya' szivét vivni akará, ösveszedte, egybeillette, azalatt hevülete' tárgya mint boldog nő másnak karjai közt biztos révben pihent. Vérmérséklete azonban olly szerencsés vala, hogy gyötrelme Wertherró

nem tette, 's egy veszteségért éles szeme 's lepke szive hamar találta pótlányt. Így üzte játékát, míg a' szőlőnedv orára rubinokat kezdé rakni, 's az idő száját fogparlaggá, fejét csupasz kuppá tévé, hol a' hajfodrász' művészete ékeskedék. Végre még is, úgy látszék, szive' fohászaira meglágyult a' szerelem' istene, 's a' szenvedély' szeleitől hányatott sajka békés öbölbe evezend; mert elhiteté magával, hogy Nádasz Lóra' szép külsejében az övével rokon lélek él, 's az évek különbségét olly csekély gátnak találá, mellyen olly érett szellem, mint Lórác, könnyen átszökik. Itt kosarat nem kapok, ezt más elülem nem ragadja el, ezzel biztatá magát 's, hogy diadalmának tanuja legyen, ha látogatóul ment, mindig magával vitte deli öccsét, kinek csakhamar megtetszék a' csinos leányka. Helyzete megengedé, hogy, szive' vonzalmát követvén, kegyét keresse, 's a' gyakor látás viszonyhatást okozott a' hölgykebelben is. Mig Mátyás kérői beszédével, melly egyszersmint a' házasság élet' történetét foglalá magában, vesződék, Gábor Lórát megkéré 's bátyját ezen hírrel névnap ajándékul lepte meg. Testvérének ez' ármányán annyira megboszankodék Mátyás, hogy körüle mindent veszély fenyegete. Ez volt a' végcsapás, mellyet szivén a' szerelem ejtett, ez szenvedelmének utósó fellobbanása, 's hős elszá-

nással tökéle el magát, hogy az asszonyok' ingatag kegyében többé nem bizik, mint árva csalán rideg nőtelenységben élend 's úgy tér majd egykor tisztos őseihez. Legjobb barátja gyűlölt ellene lőn, öccsét nem szenvedhette, körét futotta, meghitteinek epedve irá le a' cselt 's folyton azon boldog aranyjövőt himezgeté, mellyet Lóra' karjai közt (ki sajátkép' csak türte maga körül, de nem szerette) vala élendő, ha gézengúz öccse ügyébe nem vegyül. Végre ismét meglepé nagylelkűsége, Latium' hölgyeit vevé például 's megbocsáta Gábornak, azzal hitegetvén magát, hogy a' leánybőség 's férfigyér-ség mellett még mindig minden ujára tiz hölgyet, szebbnél szebbet, gazdagahbnál gazdagabbat, képes találni.

Most nyílt meg azon időköz, hol feleség helyett ritkaságok kezdének gyűlöngni magányos nyszolyája mellett. Meglakván öccse' menyekzőjét, gyűlölete mindinkább fogyott, 's egészen megengesztelődék, mikor Gábor fia' keresztatyjának hívá. Elérzékenyülten vevén karjaira a' kis világpolgárt, fogadá, hogy atyja lesz tehetségeihez képest, 's, megvizsgálván a' fiu' kaponyáját, nagyot és sokat jövendölt; állítása bizonyitékaul untig azt mondogatta, hogy meg sem motszant, midőn keresztelés-kor a' jeges vizet önték fejére, 's a' kisdedet jöven-



dó nagysága' előérzetében Leónak nevezé: E' lesz, úgy mond, nemzetségünk' disze, csillaga, 's méltó, nyomdokimba lépnie, ha egykor pályámru' leszalandok 's a' sirboltba fekszem elhamvadt őseimhez. A' fiu valóban gyorsan és vidorul nevedék és fejlenge 's megnyeré mindenki' szeretetét. Mátyás pedig, ha keresztfiát hallá dicsértetni, minden szenvedésit elfeledé 's egészen a' jelennek éle. Mondtam, szóla gyakran mosolygva, hogy bajnok lesz, ki türelemmel lépend fel, legyőzni az élet' ellentorlatit.

Mit nem reményle a' testvéri pár, Leo' anyja, midőn fia élte' hatodik évét kezdé, meghala. Leónak e' veszteséget egyedül atyja vala képes kipótolni, mert bátyját minden szeretet mellett is sokfelé ragadá heve 's szenvedélye; de a' fiut sorsa még fájdalmasban éré, midőn hat év mulva jó atyja is anyjához költözék. Most a' nevelés' egész terhe Mátyásra torult. Ez elég igazságos vala elismerni, hogy erre nem termett, 's a' szerencse annyira kedvezett iparának, hogy a' fiu ügyes kezekbe kerülle; egyedül szünnapokkor látá házánál kegyenczét 's csak ekkor gyötré Gall doctor' rendszere' magyarázata- 's ritkaságainak mutatásával. Leo, elvégezvén iskolai pályáját, törvényi gyakorlásán és ügyészi vizsgálatán, nem elégedvén meg az-



zal, hogy csak az erszényben 's nem a' főben legyen, mint sok gazdag urfi szokta, dicséretesen átesett, 's midőn Mátyás a' nagy betűkkel irt praeclarumot olvasá, örömkönyek reszketének szemekben, 's megvallá, hogy gazdag jutalmat nyere fáradságiért. Leo vármegyénél nem akart még szolgálni, mert érzé tapasztalata' szükét, érzé, hogy vagynak, kiket érdem méltat azon helyre, hova őt kedvezés emelné. Embereket, világot ismerni ragadta vonzalma, 's kimondá ohajtását bátyjának, ki legott megnyitá tömött erszényeit 's áldása mellett egyedül arra kéré, gondoskodnék ut közben gyűjteménye' gyarapításául. Leo terve' teljesültének szívéből örvende, 's melly ifju szív ne vágya na tul hona' határain? Nehány hét mulva utnak indult. Távul mindennemű tulságtul, ítélve 's elmélkedőleg járá meg a' müdus Italiát, változó szeszélyü Párist 's komoly angol földet, a' nélkül hogy valamelly mania szált volna lelkére. Minden haladását bizonyitá, csak szíve maradt hideg, pedig bátyja távozta' alkalmával reá köté, hogy szemelne ki magának hölgyet, szépet, jót 's gazdagot. Te, ugy mond, nemed' utósója vagy, ha akarod, hogy törzsükünk ki ne asszék, házasodnod kell, csak a' házas ember való tagja az emberi nagy szövetségnek. Leo a' társasági körökben fesz nélkül ko-

moly 's dévajság nélkül könnyed vala, termete, arcvonásai kellemesek, elméje nyílt, előadása mulattató; ezekkel könnyen hódította szíveket, de maga nem hódolt; 's ha látszék, hogy egy pár kék vagy barna szem és szép arcz érdeket költe benne, ez tünékeny vala és lobbhatag hév inkább mint állandó szenvedély.

Serlegi' házánál Serlegfalván mozgásban volt minden: Marta asszony sürgött forgott, vércsehangja a' ház' minden tagját mozgásban tartá; Mátyás a' kapuban füstöt bocsátgata Nagy faragta pipájából 's leste a' szerencsét; ha valaki betekinte, gyanitnia kelle, hogy ott vagy menyekzőt, vagy névnapot ülnek; a' legkisebb is ünnepély alakot öltö magára. Leót várak. A' terített asztal, rakvást válogatott ételekkel 's csemegékkal, csak a' kedves vendéget látszék várni. Mult a' dél, délután, 's alkonyulni kezde, a' türelem Mátyást is, Martát is elhagyá. A' nap leszált a' Matra megé, 's világával fogyott a' remény. Az elégedetlen család nyugonni készül. Egyszerre postasip harsan meg, 's ujra talpon áll álmos fővel kiki, világ lepi el az udvart, minden a' vendég elé siet, 's a' kocsibul tárt karok közé rohan Leo, hő csókjaival fedi be Mátyás' redős arczeit 's a' viszonzítás' első édes öröme egy pillantatig minden gondolatot elfojt. Csak meg ne

fojts, jó fiu, szerelmeddel, e' szavakkal juta szavakhoz a' vén bácsi — 's, mint szerelmes, kart nyujtva, vezeté be atyai lakjába; a' fiu, lelke elé villanván a' mult' képei, egy csendes könyvet áldozva kedves szülői' emlékének. Hosszas kémlet és nézgelés után megnyilának a' bácsi' ajkai, 's peregni kezde nyelve, mint malom hosszas aszályt követő zápor után.

Ugyan megemberedél Leo. — Mit hoztál gyűjteményem' számára? — Majd néznek leánykáink, ha megpillantnak. — Nápolybul, Velenczébül hozhattái conchyliumokat, mellyek eddig hibáztak. — Én részedre választottam már szép, jó, gazdag nőt, holnap leánykérők leszünk.

A' bácsi folytatta volna tovább is, de Leo egész szelidséggel kéré, engedje meghonosodni előbb. Ez Mátyásnak nem volt ugyan kedvére, de a' találkozás' első perczét nem akará megkeseríteni.

A' viszonzlátás' valódi ünnepe csak a' bekövetkezett hajnallal derült fel, midőn Leo bátyja' számára hozott ritkaságait sorba raká. A' sok kagylón, ásványon kívül figyelmet érdemle Paganini' G hurja, Voltaire' hálsapkája, a' bécsi girafnak elruggott körme, a' genfi polgár' kótapapirosából egy iv, Codrington' kalapjának szalagja, a' franczia juliusi napokban felszedett parisi kövezet' néhány darabja,

Börne' tolla 's' a' hambachi népünnepbül egy zsemlye. Ezek' látára Mátyás aléltan borult Leo' nyakába, forró könyek közt rebegte köszönetét 's, midőn magához tért bámultábul, eltökélé, hogy az egész vidéket meghívja vendégül, jelenlétében végintézetet ír 's egy rula nevezendő museumra rendel alapítványt.

Serlegfalván vigan voltak néhány napig. A' mulatságokat peres rendezkedés követé. Jelesen egyik per, melly Leóra atyjáru maradt, nyugtalanítá Mátyást; ezen per közte és Kende' birtokosa közt vala folyamatban. Eredetét szóvitábul vette, melly a' máskint jó barátokat annyira felháborítá egymás ellen, hogy főre eskütt versenyzők lőnnek. Kendefi megholt, perét neje 's ennek kimultával leánya folytatá, és, mint nálunk nem gyéren megesik, úgy látszék, nemzedékrül nemzedékre szál.

Ersi, Kendefi' egyetlen leánya, meguná már a' pert, melly vagyona' tetemes részét elnyelé 's, ha még tovább tartand, mindenébül kivetkezteti, és, bár egész ingatlan birtoka veszélyben forgott, örömet elállott volna mindentül, de kedve szerint nem cselekedheték.

Leo tudósítást vőn mindenrül 's szükségesnek látá, a' főtörvényszék' biráit az ítélethozás előtt meglátogatni, tapasztalásbul tudván, milly sükere



van az efféle tiszteleteknek. Ügyvéde' unszoltára színtart tévé Kendefi Ersi 's nénjével Pestre ment.

Ersire kegyesen tekintett a' természet, 's egykor Orlainé', azaz, nénje', kinek nevéül őt is mindenhol csak Orlai Ersinek hívák, örökségét reménylheté, melly kilátás annyival nyugtatóbb vala reá nésvést, mivel leányi elszánással arra tökélté magát, hogy hajadon marad. Ha néha epedezének körülé az ifjak, mosolyga ragályos hagymázokon, mint a' szerelmet szokta volt nevezgetni; 's bár nem viszonzott érzeményt, a' férfit mindaddig szivelé maga körül, sőt imádtatását is megengedé, mig szerelmi nyilatkozattal térdre nem hullt. A' hölgy minden ostromot olly vitézül vert vissza, hogy nénje meguná végre a' térítési leczkézést, szóval, ő a' leányi körben az vala, mi Serlegi Leo a' férfiakéban.

A' történet ugy akará, hogy e' házassággyülölő pár Szövényi urnál találkozzék. Ersit vérség kötelekei csatlák Szövényihez, ki buzgó műbarát 's mindenfelett a' színészet' nagy kedvelője vala; falusi lakját alkalmas színhely ékíté, hol nagyrészt saját darabjainak előadásával mulattatá a' vidéket.

Épen „Engesztelés“ czimü vigjátéka' előadásával foglalatostkodék, 's a' szerepek, mellyek közül Leónak is juta egy, kiosztva valának egyig, mellyre

Orlai Ersit kérte meg 's nem kapott kosarat, de leginkább Szövényi' neje tudta a' nemleges feleletet elhárítani. Ersi Szövényiné' látogatására, de saját-kép' szerepe' átvételére megjelen, a' csinos társaságban ma lát először egy ifjut, tudtára adják, hogy szinte színész, Hangai urnak (igy kíváná magát Serlegi Leo hívatni) nevezék 's egyszersmind megmondák, hogy Ersi' kedvesét játszandja. A' leányka udvarilag, de hidegen fogadá ez' uj ismerőst. Azonban tüzzel tették a' készülleteket, próbát próba váltá fel, 's a' gyönyörködtető czél' elérése annyi kellemet, az előadás olly pontosságot, olly művészi készséget reményltete, hogy Szövényi' darabjának előadása a' napi beszéd' tárgya lőn a' környéken. A' mindennapi társalkodás közben társhurok' zengésére akada Leo a' házasság iránt Ersi' szívében, ez okozá, hogy bátrabban közeledék hozzá. Pánczél gyanánt fedik elvei, úgy mond, itt nem ér veszély, 's versenyt kaczagák, hogy mint igagyülölők olvadásig szerelmesek' szerepét játszik, sőt még párrá lesznek.

Nem de, mond enyelgve Hangai, mi e' bajtul mentek maradunk? — Szív szívhez sehol nem simul jobban, sehol nem foszlik le olly könnyen a' tartózkodás' nyüge, nem fejklik sebesben viszonyos bizalom, mint a' szindarabok' próbáinál, 's jelesen



már a' szerep neminemü közeledést kíván. -- Néhány gyakorlat után jelenték a' főszemélyek, hogy elkészültek, 's a' nagy nap, a' dicsőség' aratása, közelge. A' színészi szerelmes párnál senki nem örvende jobban, a' nélkül hogy megvallhatá, mi inger ébreszti tehetségöket 's gyulasztja munkásságra. Eleinte nem tudta senki megfejteti, honnét jó, hogy, ha Orlai Ersire 's Hangai Leóra szükség volt, őket mindig együtt találák az ablakhajlások alatt, a' hazas élet és szerelem ellen kikelni, de éles szem 's figyelmes lélek észrevette, hogy játékok nem művészség, hanem gerjedező szenvedély' gyümölcse; a' szerep' textje ön érzetök' sugalma' - ölelésök sziveik' lángzata' kitörésének látszék; szóval, minden mozdulatok annyira természetes vala, hogy általában gunyra adának alkalmat. Végre felviradt az ohajtott nap, pezsgett a' vendég, az alkony elterité szürke fátylát' 's nézni gyülnének a' meghívtak. A' sugó jelt ad, a' karpit felrobban, 's a' darab olly kerekded határozottsággal játszaték el, mint azt műbarátoktól várni nem lehet. Ersi 's Hangai minden várakozást felülmultak, hangos dicséret, sokszoros taps követé jöttöket mentöket 's ébreszté iparokat, de a' játék közben néhány kézszorítás élénkebb, némelly ölelés tüzesebb lett,

mintsem azt illy kikiáltott szerelemgyűlöletkül várni lehet.

Leo is olykor különös felhevülésben lépé magát, de művészi tűznek tulajdonítá azt, 's ma olta ő, ki a' körök' élte vala, visszavonult, az elevenség elreppent arczairul, beszéde' tárgyai komolyak lőnnék, csak messzűnven legelé szemeit Ersi' kecséin, csak távulról keresé őt pillantata 's el-elandalodék felette. Ha olykor társai sohajtani láták, játszi szilajságoktul vala mit szenvednie; untig vitázták, hogy Ersi' barna szemei szívéen vérző sebet ejténék 's e' seb' martaléka leend.

Leo mindig könnyeden, de érdekelten felelt barátinak. 'Ti ismertek, ugy mond, 's szabad vagy, mi ugyan annyi, boldog létem' elvesztésétül egy komoedia által tartotok? Minden incselkedésre így válaszolt, de ez egyszer a' gonoszok e' felelettel nem elégvénék meg 's egyrül egyig mondogaták, hogy a' színhelyen ábrázolt szerelmest nem sokára valóságba helyzendí, és szíve gyötrelmét csak a' házassági korona enyhíti meg. Ez boszantá Leót; felüle illy hiedellel lenni, már sok volt. Ezen körülmény még inkább elkomorítá vidám kedvét, mindinkább keresé a' magányt 's végre, hogy legrövidebb uton bebizonyítsa, milly kevéssé érdekli szívét a' hölgy, a' jövő napot elutazásra határzá, de szán-

déknak, hihető, az vala oka, hogy Ersi is távozni készüle, 's így Sövényházán senki nem vonzá már. Milly szorultság lepé meg keblét 's honnan ered, Leo nem tudta, de hirtelen történt változását kénytelen vala megvallani önmagának. Gondüzőül, elhitteté magával, jó lesz a' zajos Pest, de nem szünt meg ez által a' homályos vágy, az édes aggódás, melly éjjel 's nappal kísérője maradt.

Pesten barátja- 's ügyvédénél, Parlagi Tamásnál, vőn szálást 's ezt és hitvesét, minthogy álneve felette megtetszék nekie, kérve kérte, csak Hangai név alatt mutassák be a' társasági körökben. Az asszonyoknak alig van kedvesb ügyök, mint házassítani. Parlaginé is, Leo' elveiről férje által értesítve, feltevé magában, hogy a' szilaj vadonczot megtéríti. Azonban terve füstbe méne, mert betege érdeketlen maradt; de még is reménylé, hogy annak, ki magába vonultan járdal, néha sohajt, egy tárgyra függeszti szemeit, maga körül elfeledi a' világot, nincs már ép szive; 's gyanulag azt is hivé, hogy Leo már választja, de kit? az illyek' felfedezésében nincs élesb asszonyi szemnél.

Leo egykor délután megjelen házi asszonyánál, hogy tegnapi egyezésök szerint karjával megkinalja 's a' városligetbe kivezesse.

Ez egyszer, mond a' szőke szép, fékezze türelmetlenségét, még egy messze földről érkezett, várva várt, szeretetre méltó barátném jó körünkbe; ez, úgy hiszem, helyrehozza néhány nap vagy, igazabban szólva, eljötté olta hibázó vigságát Hangai urnak.

Leo ezen észrevételre elpirult. Ha már kegyes parancsa szerint csak ugyan várnom kell, viszonzva, legalább mondja meg, kinek fogom olly nagy kin-csem' visszatérítettését köszönni, ki az a' ritkaság, mint bátyám nevezné, honnan jó? hova megy?

Lassan, uracskám, lassan — e' vallatásbul kiteszik, hogy vár valakit; különben illy tüzzel nem tudakozódnék.

Én várok valakit? én tüzzel? ha! ha! — De válaszáért esedezem.

Hangai ur, ez egyszer barátnéján a' sor inten, vigyázzon magára; ha soha nem, ma forog veszélyben kevélyen magasztalt szabadsága, pedig szintolly önelmű főre akad, melly, mint kegyed, nem akar a' páros életnek martalékul esni, hanem, mig él, azaz, mig kellemei bucsuzni kezdenek, férfizsarnok kíván lenni.

Ez Orlai Erzi, kiálta Leo, 's alig mondá ki az utósó szót, midőn az ajtó megnyilt, 's a' nevezett hölgy belépe. Leo' ajkain elhalt a' szó — 's

magához térve még egyszer rebegé: Orlai kisasszony.

Parlaginé tévedést gyanítván, igazítani akará, de Ersi' intését még jókor észrevé — 's elhallgata. Kárörvendőleg nézé most mind a' két résznek szembetünő zavarodását; — nem szólott, de feltevé, hogy szemmel tartandja őket 's, kerüljön bár mibe, megtéríti e' két eretnek.

Ersi nénje a' leghíresebb törvénytudókkal tanácskozik, 's mindnyájan barátságos egyezséget javaslanak. De hogy eszközöljék? mind az, mit az ifju Serlegirül hallának, nem vala buzdító, atyja' gyűlölsége fiára szált, mondá a' hir, 's így eltökélék, hogy Parlagit választják közbenjárónak.

Hangai 's Ersi csaknem mindennap láták egymást, 's minden nappal inkább fejlék szerelmök, a' nélkül hogy észrevették volna. Parlagi sokat reményle és gyakran emlegeté Leónak, hogy Ersinél kedvesebb párra nem talál; de a' házassággyűlölő minden érintést tüzesen visszaigazita még akkor is, midőn lángja csak a' vak' figyelmét kerülheté el.

A' leleményes Parlaginé sükerülendő terven régen töré fejét 's tüstint megirató férjével az öreg bácsinak, hogy Leo Kendefi Ersihez szeremmel viseltetik. Mátyásnak mindegy volt, bár ki legyen Leo' felesége, csak minél előbb ringathasson örökös



elasszott karjain, — sőt Parlagi' kérelmére nem sokára Pestere jöve 's ő is álnév alatt és szándékarul egy szóval sem értesíté Leót; de annál inkább tudakozódék Kendefi Ersirül 's, kedvező hírekkel vigasztaltan, mint Szenderi őrnagy rejtezik a' hét választónál, míg jel adatik megjelenésére.

Parlaginé beavatá az egész szövénybe Orlainét is, ki nélkül nem munkálódhaték, megmutatván neki, hogy e' makacs párt, melly tán csak álszégyenből idegenkedik érzelmeinek kinyilatkoztátul, egyedül csellel lehet egymás' boldogítására birni. Orlainé buzgón ohajta e' veszélyes pernek illy kedvező kiímenetelt 's mindenben örömet megegyeze. A' bácsinak tehát még egyszer mint kérőnek kelle fellépni. Egy két tapasz 's másszinü álhaj, mint közönségesen visele, arczát annyira elváltoztaták, hogy saját öccse sem ismerhete reá, midőn utczában találkozék vele; a' bácsira nézve pedig legnagyobb kin vala, hogy kedves öccsének nyakába nem borulhata.

Keves nap mulva az öreg bácsi' megérkezte után bizalmas közlések közt szomorú arcczal nyilatkoztatja Orlainé Ersinek, hogy agensétül vett levelek szerint minden vagyona, csekély özvegyi birtokán kívül, a' társkereskedésben elveszett. E' hírre megdöbbsent Ersi, mert eltűnék reménye, hogy valaha nénjének gazdag örökösé lehet, 's azt átlátta, hogy



független élethez több szükséges mint férjhez nem menni; és vidámsága tetemesen enyészék, midőn észrevevé, hogy nénje gazdálkodásbul ma egy, holnap más kényelmet tagad meg magátul. Ersi a' nem vélt csapás ellen panaszra fakadt egykor Parlaginé előtt 's megvallá, hogy mindent kész elkövetni csak nénje feledné veszteségét.

Lelkem, leányom, mond Ersihez nénje, Szenderi őrnagy ma tiszteletemre vala; téged sőbbször látott a' játékszinben 's más nyilvános mulatságoknál, és szerencsés valál, nem csak figyelmét magadra vonni, de hajlandóságát is felébreszteni magad iránt.

Kedves néném! ebben nem látok szerencsét; a' férfiak hajlandósága irántunk tűnékeny hév, repülő csalódás.

Reád nézve Szenderi' hajlandósága szerencse, mert gazdag, 's kezéd megkérte.

Ez szép, édes néném, én a' jó urat még nem ismerem, 's tudtom nélkül alkudoznak felettem. Ersi, mint magas lángra borult arcza mutatá, boszankodék, hogy egyezete nélkül látszának kezérül rendletek tétetni. Eltökélve, de szeliden és hizelkedőleg lépe nénjéhez 's kezeit és arczait elhinté csókjai-val. Édes nénikém, monda, tudja gondolkozásom' módját, ne kívánja, hogy szabadságomról lemondjak.

Szeretetem irántad parancsolja, hogy megtérüled' ohajtsam, hidd el, az erőtetett soha nem állandó, a' természet gyenge nemünket szerelemre alkotá. E' lépéssel engem 's magad' megóvhatnád a' szükségtől, melly mindennap közelebbbrül fenyeget. Ifjabb éveim gondtalanul tűntek el, 's most, midőn a' munkátul kipihennem kellene, bajt baj érend. Ha engem eltemetnek, ki fog reád ügyelni? pedig az asszony magányosan nem állhat az élet' körében, gyámra van szüksége; makacsságod' előbb vagy utóbb megbánod.

E' szavak gondolkozóvá tevék Ersit. Mikor 's hol láthatom az őrnagyot? kérdé szünet után, 's most, midőn a' feláldozásra tökéle magát, legelőször tűnnek elé homályos derületben Leónak képe.

Holnap kívánja udvarlását tenni, viszonya a' néni.

Ersi tüstint Parlaginéhoz siet, hű barátné' mel-lén könnyíteni keble' sulyán. Parlaginé a' gondolatokba merült leányka előtt tavulról érinté, ha Leo megkinálná kezével, nem idegenkednék e azt elfogadni?

Azt soha nem fogja tenni, monda lezuzva, jól tudod, mennyire bálványa a' szabadság; sajnálta a' kiejtett szavakat, mintha szent titkot árultak volna el ajkai.

Parlaginé kinyilatkoztatá, mit gyanított Leónak nyugtalan állapotja, de Ersi kéré, hagyjon fel e' kelletlen tárggyal; azonban önmagának megvallá, hogy, ha fért kell választania, csak ugyan inkább fogadna bilincseket Leo' kezével mint máséval. Mig Ersit minden felül unszolák, Leo futó gondolatit tollal fogá fel 's maga is kaczaga néha, midőn olvasá, mit irt vala; mert ezen szó s z e r e l e m tudtán kívül többször kilopózék tollából. Midőn legjobban merengne e' csodaalaku 's ezerszinű érzet, az emberi sziv' feltámadásának ezen ünnepély érzete felett, belép Mátyás bátyja 's mindent feledve karjai közé repül.

A' fiu' gondolkodó külseje a' bácsi előtt igazolni tetszék Parlagiék' észrevételét, 's Mátyás alattomban örvende. Most a' per' állapotjára került a' szó, de hosszas hebegés után megvallá Leo, hogy még semmit nem tett 's csak munkásságot fogada. Az estvét Parlagiéknál töltötték.

Leo, mond könnyeden Parlaginé, tudja már, hogy holnap vált Orlai Ersi jegyet?

Leo azt hivé, nem halott jól, 's mit? kérde hirtelen.

Ersi jegyet vált Szenderi órnaggyal. Ez setétbe rohanó villám volt, melly körösded megvilágít mindent 's ismét setétet hagy maga után. Majd he-

vült majd fagyott — 's több perczbe telék, míg magához tére 's keserű vidámsággal monda: Örvendek, im' beteljesült, mit mondék, — új példája a' szépek' változékonyságának; elveik fővényen épülnek, eskeik jégre irt szavak, — 's kaczajra fakada, de zavarodása a' többit kényteté kaczajra. Utójára rosszullétet vón ürügyül 's oda hagyá az asztalt.

Kelepczébe a' róka, kialta a' bácsi; lelkeim, ti lesztek komák. — Csak még holnap el ne hagyj tettetés.

Rövid előtanácskozások után Mátyás elméne, meg győződve, hogy asszonyi ármányé a' diadal.

Leo élte' legkinosb éjét tölté el. Feltevé, hogy enyelgve szemére hányja Ersinek könnyelműségét, — erősen elhítetvén magával, hogy nyugtalansága nem egyéb boszankodásnál Ersi' lengése miatt elveire nézve. Pamlagán kinna tusakodék még, midőn a' hajnal meglepé. Csigává lőn az idő, alig várható be a' délutánt, hogy Ersihez siessen, szemébe mondani az igazat. Pillantatonként elhíteté ugyan magával, hogy a' történendőkhöz semmi köze, de még is óvnia kelle barátnéját. Hosszas sovargás után megkondult az indulás' órája. Belép Orlaiéknál — szeme csodaalakba ütközik.

Orlainé divatos udvarisággal bemutatja az idegeket egymásnak: Szenderi őrnagy — Hangai ur.



Szen — de — ri, rebege Leo, 's a' szó elakadt ajkán.

Szenderi őrnagy 70dik évét rég' elélté, az ifjúság' rózsazománcza lerepedezett vala arczairul, 's nyomába az évültség' barázdái léptek. Fejét vendéghaj fedé, lábai' töredékenységet mankók segíték, háta görnyedt vala, 's egyik szemét, ki tudja, milly csatában vesztvén el azt, zöld selyem folt borítá.

Leo' türelme próbakőre került; hol Szenderit, hol Ersit méregeté szemeivel 's az elsőnek, ha hatalmában áll, minden kesedelem nélkül ajtót mutat. — Felpattanni 's a' társaságot oda hagyni készüle, de ellenkezőt parancsla Ersi' szomorgó arcza; — pillantataik többször találkoznak, 's Ersi' kék szemébül a' hajdani vidámság helyett néma epedés szóla. Szenderi Arguskint nézdegélé szép mátkáját, sőt, hogy Leo boszusága tetőre jusson, édes nyájaskodva suttoğa a' szegény leánykával jövendő boldogságrul, szerelme' aetnai lángjairul, állandóságárrul, hűségérül, szóval, a' szerelem' egész phraseológiáját elmondá, mint ifju, kit első ömledezésekre fakaszt érzelme. Ersi' némasága, reszketése a' kérelhetlen vőlegényt el nem rettenték a' kezdett ostromtul, arczát kezdé simogatni, kezait csókolgatni, 's a' néni mind ezt nem csak türe, hanem még javalni is látszék.

Ez sok, gondolá magában Leo 's veritékes homlokát törülgeté. Illy rózsaszálat, mint Ersi, illy váz' karjai közé temetni, halálos vétek. De im' Szenderi ujra csókokat halmoz az alabastromkezekre, Ersi' szemei könybe lábadnak. Leo kalapot ragad, kezét csókol és Szenderi őrnagy előtt hősileg áll meg. Őrnagy ur — ömlik ki záporkint ajkain, őrnagy ur 's még egyszer őrnagy ur, meglátjuk egymást, az urnak orvosra van szüksége, az ur vén bolond' — 's azzal Ersit egy pillantatra sem méltatva elrohan.

Parlagival találkozik az uton; ez kábultságát 's elszóródását neveti, világos feleletet nem vehet, csak unalmas monologra nyílt Leo' ajka hosszas habozás után, 's a' nyelvéről özönlő szóárnak az vala vége, hogy Ersit nem veszi nőül, tegyen, mit akar, azt azonban feltevé, hogy a' városligetben szertezuzza Szenderi' kaponyáját.

Parlagi kaczagta 's szánta, mint bünhödik macacs fogadalmért, 's hogy a' kitűzött czéltul el távoztassa figyelmét, perére fordítá beszédét 's kéré, ajánlaná ügyét a' biráknak. — Leo kapott e' felszólításon, de ismét uj bajba keveredék. Jogi tanácsnok' kapuján szándékozik épen bemenni 's itt a' nénjével kilépő Ersivel találkozik. Egy hosszas mérő pillantást pihentete Ersi rajta, 's Leónak ugy



látszék, mintha e' tekintet tüzesebb, beszédesebb volt volna, mint valamennyi azelőtt. A' leánykának bánattul halványított arcza leirhatlan kellemes vala; annyi lelki jóság, olly magas szellem sugárzék e' vonásokbul, hogy lehetetlen vala rajta nem szá-  
nakoznia.

Jogi szívesen fogadá barátja' fiát, teljesíteni igéré, mit törvény 's igazság engednek, 's nyilatkoztatá, szeretné, ha barátságos egyezet véget vetne a' kellemetlen perlekedéseknek.

Én felette sajnálom, monda Jogi, Kendefi kisasszonyt, ki imént távozá el tülem Orlainéval.

Kendefi kisasszony Orlainéval? kérdé csodálkozva Leo. Én nem tudom, megvallom, mi történik; a' kisasszonyt, kivel most vala szerencsém találkozni, eddig Orlai név alatt ismerém; gyanitnom kell, hogy az egész dolog tettetés, 's peren fért szeretnének vásárlani.

Csalatkozik, Ersi kisasszonynak több szerencséje vala; de ő makacs megátalkodással minden ajánlatot elutasita.

Néhány szóváltás után Leo eltávozá, ezer meg-ezer gondolat villant fel lelkében. Miért más névvel? — miért eddig? Miért hallgattak Parlagiék, miért más ismerőseim? Így kérdezgete, de én megjátszom figyelmöket, ezzel nyugtatá meg magát.

Alkonyatkor Ersi megjelene Parlagiéknál, ha hinni lehetett e' szemeknek, nem rég' könyezének. Leo is olt vala, de mulatkozások az előbbi kedves könnyedséget meg nem nyerheté. Leo most használta a' bátyjátul annyira magasztalt Lavater' tudományát, valljon mit olvashatna a' bánatos leányka' vonásaibul, de itt hűtelen lett tudománya; minél inkább vizsgálgatá a' csinos arcot, annál inkább nőtt részvéte. Parlaginé, megunván a' néma sohajtásokat, enyelgve kérdé: Ugyan mi bajotok? ha nem ismerném elveiteket, elhithetném magammal, hogy mind e' symptomák a' szerelem' symptomái.

Oh hagyj fel a' tréfával, monda esengve Ersi.

Vagynak az életnek olly pillantati, hol az embert minden vidámság futja, folytatá Leo.

Mindketten egy hurt pengettek, ma gyónnotok kell; minden kifogás hasztalan; halljam csak bajotokat.

Ha általában tudni ohajtod, mi nyom, szüléim' pere az, melly reám maradt, 's bal kiménetétül tartok.

Leo figyelni kezdé.

Jó kiménetet nem várhatok. Serlegi Leo, ki nem sokára itt lesz, keménységére nézve diák nevének megfelel, 's így kedvező egyezést nem reménylhetek, mert neveletlennek mondják.

Hazugság, kialta bangosan Leo, szerepét feledve, de csakhamar magához tére. Én, folytatá, a' kisasszony' állapotjában Serlegihez folyamodnám levél által 's egyezésre szólitnám.

Néném több izben tévé azt, de leveleit feleletlenül hagyá.

Pusztá rágalom, Serlegi legjobb barátom, minden ügyét közleni szokta velem, 's az illy levelezésnek semmi nyomát nem tudom, és hogy megmutassam, mennyire érdekel ez' ügy, tüstint irok barátomnak. Illy ürügy alatt eltávozik, hogy magát el ne árulja.

Ersi meggyóná most Parlaginének, hogy nénje' megmentése' kedvéért Serleginek igent mondana, 's könyek boriták e' vallástétre szemeit. Parlaginé örömmel biztatta volna, ha Leo nyiltabb szívvél viseltetik iránta.

Leót nem kevésbbé gyötré Ersi' állapotja 's eltökélé, hogy nyiltan szól vele, felfedezi, ki legyen, 's barátságos egyezésre kezét fogja ajánlani.

Mint feltevé, úgy tőn; délelőtt elméne Orlainéhoz 's boszankodására ott lelé Szenderit és Parlagiékát. Leo' belépte oltá Szenderi Ersivel nyájásban szóla, — kezeire csókjait halmozá 's pazarolta édelgését.

Leóban forrt a' méreg, 's elhagyta türelme, midőn Szenderi a' legközelebb napokban ünneplendő egybekeléshez vőféjül hívá meg.

Engem! Uram engem, tüzelge Leo — előbb az ur' nyakát szegem, mintsem e' jó leányka' vesztében megegyezzek. Röviden 's nyiltan megvallom, én vagyok Serlegi Leo 's ezennel, feledve atyáink perét, Ersi kisasszony' kezét és szívét teljes tisztelettel megkérem.

Késő már, uracskám, Ersi kisasszony nekem adta szavát.

Válasszon tehát vagy maga a' kisasszony vagy a' fegyver.

Már itt sem egyikhez, sem másikhoz nincs kedvem. De ha megengedi az ur, még néhány szót kívánok itt a' kisasszony' érdemes nénjével szólni, ezzel kart nyujta a' néninek, 's a' mellék szobába lépének. Onnét hangos kacaj harsoga.

Leo Ersihez járula és a' legkomolyabb 's legigazabb vallást tevő; Ersi' halvány arcza lángba borula, de szólni nem vala képes. Mig így ostromlá a' szeretett leányka' szívét, megnyilt a' mellékajtó, 's Mátyás bácsi kaczagva állt Leo előtt: Helyesen ücsém.

Bátyám, kedves bátyám, jobbkor nem jöhetett

volna, adja megegyezését. Én Kendefi kisasszony' kezét megkérém, segítse igenét megnyernem.

Én nénémtil függök.

Nénéd, monda Orlainé, ament mond.

Igy, ha szabad a' kisasszony szemeibül olvasnom, szive nem idegen.

Ersi csak gyenge kézzorítással felelt.

Most tehát Szenderi őrnaggyal végzem dolgomat, kiálta Leo, örömeben lángolva.

Nincs reá szükséged, Szenderi őrnagy 's én ugyan egy személy. Ismervén makacsságod' 's hallván, hogy álnév alatt álnévü által elraboltatád szived', vén létemre boldogságod' állapotására kölcsönzém személyemet.

Ersi Leóé lőn, 's az álnév allatt tett ismeretiséget egyikök sem bánta meg.

—CS—



## **A' HALVÁNY LOVAG.**



A. BALVANY, FOUNDER.

A' szép Else Karen nevű agg dajkájaival és sok szolgálóval és szolgálával egyik várban lakék Seelandban, 1314. Az ifju Rane ur derült nyári napon meg akará őt látogatni. Szomszédja vala ő a' hölgynek 's szinte magányosan lakék várában. Mind kettejük' atyjái több év előtt részesei valának az Erik Glipping király ellen koholt öszveesküvésnek. Ezen különben jó, de testi gyönyörnek élt fejdelmet sok ellene bőszült nemes ötven hat sebbel ölte meg, mivel Hollandi Jakab gróf nejét elcsábította. A' most országló király, amannak fia, Erik Menved, Else' és Rane' atyjáirul a' gonosz tétben volt részvételt nem bizonyíthatá ugyan be; de idő mulvást nekik is a' többi száműzöttek' sorsában kelle osztozniok 's a' külföldön halának meg. Nejeik honmaradtak kisdedeikkel, de nem sokára ők is kimultanak bu-bánatjokban 's az árvákat egyik öreg hű szolgál 's egyik hű szolgáló' oltamában hagyák.

Igy lőn Else tizennyolcz, Rane huszonegy.

évü, 's ezen két fiatal külön nembeli birtokos karakterre 's hajlandóságra nézve is különbözék egymástul és sajátkép' épen nem illének együ, noha mindketten fiatalok és szépek, mindketten atya- 's anyátlan árvák, e' mellett szomszédok, rokonok 's barátok valának zsenge koróktul. Az emberek úgy tarták, hogy öszvekelnek, 's ók magok is azt vélik, a' nélkül hogy Else szerelemről csak legkevesebet sejtett volna. Rane érzete egészen más vala, mert a' hölgyet szívéből szereté. De mivel, mint emlitém, gondolkozások' módja egészen különbözék, beszélgetésök többnyire nyájas ugyan, de szüntelen vetekedés vala, ámbár nem hosszadalmas, mert Rane nem szereté a' sok szót, 's Else inkább azért vetekedék, hogy vigan ingerkedhessék vele, mint hogy a' tárgy' igazságáról meggyőzze.

A' huszonegyévü ifju igazi oriás vala már, nagy, széptermetü 's zömök. Vastag sárga fürtei úgy lengék körül piros arczait, mint a' bodor lomb az érett gyümölcsöt. A' nagy, inkább szürke, mint kék szemekben keves szellem látszék, de nem valának lelketlenek; kezei 's lábai kevéssé esetlenek. Szenvedély és phantasia nélkül véres mérsékletü és nyugalmas vala. Jó ijasz is volt 's biztosan veté dár-dáját. Várának minden kapuja-, minden ajtajára ragadozó madarakat szegze, mellyeket vadászaton

lőve meg. Jeles nagyságu szarvastürcök is bőven találtattak. Elsét minden héten rendszerint egyszer meglátogató, különben vadászok és ebek tevék társaságát, főkép' pedig az öreg Raynwald, ki a' beszédet gyűlölé. Ezen hallgatag ember vala tanítója; könnyen megfoghatni tehát, hogy Rane ismeretei nem terjedtek messzire. De ő hozzá szokott ezen nyugalomhoz 's nem szerete más fiatal nemesekkel élni; csendes kényelme nem tűré a' hangos beszédet és zajt a' tivornyákban. Ismerék az egész környéken, fukarnak 's dugmának nevezék és többé senki nem látogató meg. Fukarság volt e tulajdonkép', a' fiatal keblen nem lehete még észrevenni; annyi bizonyos, hogy takarékosan éle 's a' rendet és nyugalmat szereté. De különben az öreg Raynwalddal mindennap jól evék ivék, mert ez volt, a' vadászaton kívül, egyetlen mindennapi gyönyöre. Néha igen is unatkozott; olykor szép időben Elsét néha renden kívül is meglátogató 's csodálkozék, hogy ő soha nem unatkozik 's nem akar hozza férhez menni, holott ohajtását már gyakran elég világosan nyilatkoztatá neki.

Else szép szóke leányka vala 's ésszel és érzellemmel gazdag. Az öreg Karen második anyja volt, mert édes anyja ama' szerencsétlen időkben 's mindig gondoktul háborgatva, keveset bajlódék a' gyer-

mekkel. Karen ellenben apolá 's játszék vele gyermekségétül. Ezen gyermekjáték lassankint valóságos költői életté fejlődik ki. Minden eleven gyermeki játék első kezdete a' művészetnek, a' gyermekek képzetelek' és érzelem' országában élnek; minden csekély tárgyat kívánságok szerint alakítanak 's azt látják benne, mit akarnak. Karen testvérétül, ki barát vala, az olvasást, mi ritka volt, megtanulá 's megtanítá erre gyámleányat is.

Zsenge korátul orákiglan üle Else dolgozva a' szolgálók' termében sok szép hölgyekkel, 's mig selyemben hímze vagy a' kék párnahéjakat vará vagy lent fona, mindenféle regék beszéltettek 's ó dalok énekeltettek. Elsének magának tiszta erős hangja vala. Nagyon szerete énekelni népdalokat, mellyek régi hősökrül szólának, 's dalokat az Elfekrül zöld halmokon és tengeri tündérekül kék hullámokban. Vasárnap a' nagy monostortemplomban, melly alig vala egy órányira a' vártul, megint a' fába metszett szentekkel foglalatatoskodék sokképen phantasiája Akkor ujon születve tére vissza a' természethez 's a' virágokat apolá rózsakertében, maga legszebb virág, teljes és sugár — igazi liliómszal — mint a' régi költők nevezék a' szép leányokat.



Rane a' réten lovagla fasorok közt Else' vára felé 's nyájasan viszonzá a' barompásztorok' üdvezleteit, kik mind a' két oldalon fedetlen alázatos fővel állának. A' fasorok' végén egyik fegyverneke kinyitá a' kaput, 's most Rane ligetben lovagla a' vinnye (kovácsműhely), pajták és cselédség' lakjai mellett az udvar felé, melly a' tóban kis szigeten erősen és mágasan vala építve. A' kapus, mihelyt meglátá Rane't, lebocsátá a' csapó-hidat. Rane az ó totyony alatt lovagla el, hol a' várbörtön nyitva álla, melly sok évig csak a' szántó-eszközök tárául szolgálta; 's most ismét szemébe tűnék a' főépület, mellyet már a' szabad mezőn igen jól lehetne látni ormaival és ón fedeleivel, minthogy a' vidéken felül emelkedék, de itt közel az erdő 's melléképületek rejtve el vala rejtve.

Else öreg dajkájával az alsó emelet' csarnokában üle nyílt kettős ajtó előtt a' széles lépcsőn grádicsnál, mellyet zöld fa fedel borita 's a' csarnokot, ha az ajtó nyitva álla, a' grádicskarzatig megosszabbítá. Már innen is szabad kilátás nyílt a' melléképületek felett a' mező - 's erdőre 's a' messze avulban az erdőnek setétzöld résein az ezüst kék engert fedezé fel a' szem, hol néha feszült vitorlával madárkint repült el egy hajó.

Else nyájasan elé méne 's gazdagon bekötött könyvet mutata nekie ezüst zárrakkal. Nézze, Rane, megint szépet vásároltam. Megint drága könyveket vett? kérdé Rane komolyan. Igen, tiz tonna rozst adtam ezen kis könyvért. Ez, szóla Rane, elég volna kenyérnek egész évre. De lelki kenyér is kell az öröklét' számára, Rane.

A' hölgy kéré a' megérkeztet, ülne mellé asztalhoz, 's felnyitá a' könyvet, melly szép betűkkel finom pergamenen volt írva 's csinos képecskékkel ékesítve. Legendagyűjtemény vala. A' képeknek Rane is örült; mert nem volt fogékonyság nélkül a' szép iránt. Miután a' képeket mind átnézők, olvasni is kellett. Else a' Szent-Kristófrul szóló legendát olvasá, ki a' zarándokokat vitte keresztül a' folyón 's végre a' kis Jesust. Ugy e szép legenda Rane? Igen! Szent-Kristófnak mindig nedves lábainak kelle lenni. Nem foghatom meg, mint tartatá ki olly sokáig. Ezt boszorkányság vagy isteni segély eszközölhette. Én is erős vagyok, én is jó darabon el tudnék embereket vinni válaimon, hol száraz a' föld, de a' nedves folyót köszönöm.

Else nevéte 's most Szent-Agnes' szenvedéseinek történetét olvasá neki. Szóke hajfonatékai meztelen válain függének 's melle csak félig vala fedve, mert igen hév nyári nap volt. Midőn Else azon helyhez

ért, hol a' bakók (hókérok) Agnes' melléhez izzó fogókkal közeledének, Rane gerjedten felugrék, ki rántá kardját 's monda: Illy mellet megsérteni? Jőjtek csak gazok! Else nevette. Almodik kegyed, Rane? a' történet sok szász esztendő. — Ugy vagyok, mintha épen ezen pillanatban történt volna, monda Rane 's ismét hüvelyébe löké fegyverét.

Most a' hétalvók' történetét olvasá. Midőn elvégzé 's Rane' ítéletét akará hallani, ez egészen komolyan ült, lesütött fővel 's, mint látszék, mély gondolatokba merülve. — Else csodálkozék, mert Rane illy mélyen nem szokott vala gondolkodni. De nem sokára gondolkodásának erős hortyogás adá jelét. Nem, ez sok, monda a' hölgy, kiméne 's megparancslá egyik szolgának, mondaná meg Rane-nak, ha felébred, hogy templomba ment.

Nincs igazad, gyermekem, monda Karen, ki reggeliért ment vala a' vendég' számára, midőn későbbben magán találá Elsét. — A' gonosz alvó! monda Else haraggal. Nem gondolod meg, hogy miattad tette e' hosszú utat az égető hévben 's most egyik hosszú legendát a' másik után kelle hallania. Ő még is hiven szeret téged és szívébül. Nem volt e szép tüle, midőn kardos kézzel ugrék a' csarnokba, mivel azt hívé, hogy a' bakók szép melleket akarták leszakasztani. Elfeledted e, hogy egykor

megmente a' haláltul, midőn a' tóba esél. Akkor szintolly kevéssé féle a' viztül, mint Szent-Kristóf. Most alvék a' hétalvókkal; a' dolog' rende így hozá magával.

Nem tagadom, monda Else békülten, hogy jó 's derék ember, de még is szomorú az illyes szerető, ki semmi iránt nincs érzettel. 'S te semmi vagy? kérdé az öreg. Irántad van elég érzete; légy okos 's ne sértsd meg a' jó Ranét. Ő jót gondol veled. És a' háboruba sem megy, mondá Else, még a' királyt sem követi Rostokba, hol ez, hogy a' népet engedelemre kényszeritse, Dansburg erőseget alkotta. Milly képtelent beszélsz néha, kedves gyermekem! Mintha nem tudnád szintugy, mint én, hogy a' király atyja miatt haragszik reá 's nem akará magával. Több téterővel 's tüzzel sokat lehetne tenni, Karen. De az a' szerencsétlenség, hogy szenvedély 's akarat nélkül van. Az illyen ifju hasonlik a' metszett szárnyu madárhoz. Nem szeret e téged? 's ez nem szenvedély? Nem, csak szokás, kényelem. Én szomszédnéja vagyok; engem már ismer; másokkal még ismerkednie kell; itt az egész. Mai szeszélyedben semmit nem tudnék megbizonyítani előtted, monda Karen, hóda megint nap van, akkor majd érzed igaztalanságod' 's a' sérelmet jóvá teszed.



Meg is történék ; 's hogy igen jóvá tegye , a' hölgy várába hivatá Ranét azon kéréssel , hogy holnap vadászatra lovagoljon vele. Tudá , hogy nagyobb örömet nem tehet nekie.

---

Rane a' következett reggel , szép sólyommal kezén , épen akkor lépe a' csarnokba , midőn Else czobollyal prémzett skarlátpalástját vevé kék selyem rahájára. Miután egy pár nyájas szót monda neki , ki méne vele , felült könnyü paripájára 's az erdőbe lovaglának.

Miután néhány óráig vadászattal mulatkoztak 's elég zsákmányt ejtettek , Else szomjazott , leszált a' lórul 's Ranével az öreg asztalos' kunyhójá felé ment , hol sétálásain gyakran szokott vala pihenni , mert a' házka igen kiesén fekvék domb mellett az erdő' küloldalán , 's Else szereté az asztalosékat , kik' fia , Sivald , ifju kőfaragó , Ingernek , Else' egyik szolgájának , jegyese vala.

Midőn egyik pajta mellett , közel az asztalos' lakjához , menének , lovat hallának benne nyeritni. Rane kinyitá az ajtót , 's ott álla nagy izmos ló , 's a' falon szép himzetü nyereg függött. Öreg barátunknak vendégei vagynak , mondá Else 's vissza akara menni , midőn az asztalosné kijöve 's kéré : jőne be , most nincs ott az idegen.



'S kié ama' szép paripa?

A' halvány lovagé.

'S ki a' halvány lovag?

Más név alatt nem ismerjük 's nem is akarja magát más alatt ismertetni. Nehány napra egy szobát bérle ki magának házuknál 's lovának a' pajtát. Nem sokára megint elutaz. Most az erdőbe ment. Itt van szobája.

Az öreg kitára az ajtót, 's képgémen nagy fa tábla állt, mellyen szép festmény látszék. Nemes-tartású öreges férfit ábrázla, feje köröngbe burkolva 's a' köpönyeget nagy veres kereszt ékesíté. A' lovagnak hiv izmos arcza volt, de tekintete busongó, 's egyébiránt szelid szeme mintha fájdalmasan fenyegetett volna, mi csodásan hatott a' lélekre.

Igen, ez különös kép, mondá az öreg, ezt a' halvány lovag maga készítette egyik barátjának emléke után, csupán phantasiája' segélyével. A' szép nagy táblát jó száraz bükkfából férem csinálta.

Képiró tehát, nem lovag, monda Rane ur. Mind a' kettő, kedves ur. — Silány lovag lehet, ki illy festegetésekkel bajlódik. Hogy bánhat azon kéz, melly harczszablyát forgat, kicsiny, gyengéd ecsettel? — Ha szép hölgy' kezét szorítja kegyed, Rane

ur, úgy e, nem szorítja oly keményen, mint a' harczszablyát.

Kiváncsi vagyok, látni a' halvány képirót, ki lovagnak mondja magát. — Nem lesz oly könnyű, mert kerüli az embereket 's nem örömet mulatkozik idegennel. Bennünket is nem sokára elhagy.

Szép ló, monda Rane, midőn ismét a' pajta mellett menének. A' paripa több tiszteletet gerjeszt bennem a' halvány lovag iránt, mint a' kép.

Mindennek övét, gondolá Else, 's nem titkolhata el kis csintalan mosolyt. Rane megint kedvét szegte, 's a' hölgy szót sem szólt vele az egész uton; midőn haza érkezének, kemény főfájást vón ürügyül 's megint elhagyá.

Azt az embert mindinkább utálom, monda Karennek. A' nélkül hogy tudná 's akarná, minden pillantatban sérti 's bántja érzésemet balga véleményeivel. Ezen nagy vakságot ön hibái iránt, ezen botor önmelegelédést utálom.

Hogy veheted rossz néven, monda Karen; mind ezt csak féltékenységből mondta. Hiszem a' ló, a' kép iránt nem lehetett féltékeny. Irántok nem, de a' birnok, a' készítő iránt. Halvány idegen, ki az embereket gyűlöli, senkit nem akar látni, mindgyárt elmegy, féltékennyé teheti? Azt vallom! A' halvány inkább, mint a' piros, monda Karen. A'

piros arczu nem veszélyes, de a' vágy halvánnyá tesz.

Hagyd a' tréfát, Karen! Ha az együgyü Rane hallaná, legyeket költhetnél fejében.

Még a' legyek iránt is féltékeny. Hiszem férfiak nem jönnek látogatásodra. Emlékezel e, mint boszankodék a' légyre, melly nyakadon bátorkodék körülfutni 's végre kebledben tűnék el? — Ember érzés és phantasia nélkül! Nem bámul olly szép képen! — Rane phantasiával is bir, viszonzza Karen. Emlékezel e, midőn a' mult héten kezedet majd óranegyedig szemlélte 's azután azt mondá: ugy tetszik nekie, mintha szép ujaid a' hosszú körmökkel ismeretségebeli előkelő emberek volnának okos arczokkal. Te megint illetlenül feleltél: 's a' kegyed' vastag ujai rövid körmökkel olyanok, mint ostoba parasztok 's jobágyok a' mezőn.

Én, igaz, méltatlan vagyok iránta, sohajta Else. De istenem! mit tudnánk tenni, ha nem zsémbelnénk 's ismét nem békülnénk egymással? Akkor meg kellene halnunk unalmunkban.

Karen fejét rázá, 's Else termébe ment, gondolatiba merülve. A' különös halvány lovagrul gondolkodék 's boszankodék, hogy meg nem kérdezé az öreg asztalosnét, ha fiatal és szép e?

Rekedt-hév reggel vala, régen nem esék, a' virágok fejet kezdenek hajtani szálaikon, a' falevelek szárazak voltak és porral tele, midőn Else és Karen könnyű kétkerékű szekeren templomba menének. Noha korán volt, az éj és harmat keveset hűsítének a' levegőn, a' pacsirta nem dalolt a' mezőn, a' madarak nem csevegtek az erdő' fáirul. Mindeütt halálcsend volt, 's fekete fellegek környezék a' láthatárt.

Megjövendöltem, monda Karen, még kemény fergeteg ér, mielőtt hazatérünk. Akkor a' nagy hűs templomban leszünk, felele Else, 's akkor testikép' is frisülve térhetünk haza, ha a' templomban imádság- és énektől megüdültünk.

Beléptek, letérdeltek már 's egy paternostert elmondtak, midőn Else a' mellékkápolnában egy fiatal férfit vőn észre, ki imádkozva térdelt az oltár előtt, szemeit ó poros képre függesztve. Öltözete fekete volt, arcza szép és szabályos, erősen megégve a' naptul és egészen szintelen, 's Else egy pillantatig sem kétkedék, hogy ez a' halvány lovag. Elvégezvén egyik rövid könyörgését, így szóla Karenhez: Menjünk! amott térdel a' halvány lovag, az embergyülölő, körül az asztalosék beszéltek. Maga ohajt lenni; igen megindultnak látszik. Ha to-

vább maradunk, azt gondolhatná, kíváncsiságbul tesszük.

Kimentek; de alig valának az előcsarnokban, midőn a' fergeteg kezdődék. Iszonyu zápor hull az ón fedélre 's az esőviz nagy zajjal rohant a' szegletekben a' sárkányok' torkaibul földre. A' dörgés borzasztó volt, a' nap még alig jött fel 's ismét éj lőn; a' rettentő homályban csak sűrű villamok ragyogának, 's két nagy torony emelkedék a' menny felé, mintha arany keresztével akarná felfogni a' villamokat. — Most iszonyut dörrent, a' templomba villám ütött 's Else ájultan rogyott a' földre.

Midőn felébredt, a' halvány lovag' karjain lelé magát, ki erős szesszel dorgölé kis üvegből 's egész erőbül törekedék a' hölgyet életbe hozni.

Ne féljen, kisasszony, a' veszély emult, monda. A' fergeteg elvonult felettünk. Csak kis aldozatot kívánt. Ezt kedvező jelül veszem.

Nem ütött le a' villám?

Igen, a' templomba. Nézze csak. Megint bevezette. Ott ama' lyukon ütött be 's itt a' szétrepesztett sirkövön keresztül a' sirba furta magát.

Istenem! 's kegyed épen ott térdelt.

Egészen közel. Csak egy rőfnnyivel legyenek tovább balra, a' villám megütött volna. — 'S kegyed



nem ijedt meg? — Engem veszély nem ijeszt. Csak félelem a' veszélytől nyugtalanít néha. — Imádkozni és sirni látám kegyedet 's eltávozám, hogy ne háborgassam áhítatosságát. — Sajnálom, hogy sirni látott. Ritkán esik meg. — Ah, lovag ur, isten előtt sirni, senkinek szégyen. — Én nem isten előtt sírék. — Imádkozni látám kegyedet. — Nem imádkozám. — 'S még is? — Ezen templomban keresztelték meg. Az ó szentkép gyermekéveimre emlékeztete. Ez megindita. Nem teszem magamat áhítatosbba mint voltam. — A' villám szíven ment keresztül a' kőképnek, monda Else, a' sirkövet szemlélvén. — Az ó szíve nem vérzik többé, olly kemény, mint e' kő; ez atyám képe, monda a' lovag kis szünet után, ő fekszik itt. Else bámulva tekintreá. Nem alkalmatlankodom tovább, szóla a' halvány lovag. A' menny ismét derült és kék, tovább haladok. Nem sokára elutazok. Megengedi e, hogy holnap délelőtt rövid időre meglátogassam kegyedet?

Else nem ellenzhetette 's mielőtt szólhatott, a' lovag eltűnt vala már a' templombul.

---

A' hölgy maga sem tudta, miért küldé Ranéért 's kéréte, jőne holnap délelőtt várába. Rane nem atyám, bátyám, mátkám vagy gyámom és semmi kötelesség nem kapcsol hozzá, monda; szolgálóim

vagy csak a' te jelenlétedben, Karen, fogadhatnám a' halvány lovagot, ki egyébiránt is csak bucsulátogatását jó megtenni. De még is illőbb, folytatá rövid hallgatás után, hogy férfi is legyen jelen.

De ezen férfi sajátkép' nem volt jelen, mert Rane szót sem szólt a' halvány lovaggal; komor üdvözlét után egyik szegletbe üle 's a' nagy sárga ebbel játszék, mellyet magával hoza, mig Else, ki zavarbul nem tudá, mit tegyen, szép legendakönyvét mutató az idegennek.

Ez e' világban igen jártas volt. A' legendákat mind könyv nélkül tudta; sokat tudott regélni az egyiptomi 's arab pusztákrul, a' Libanon hegyrül a' czedrusok - és pálmákrul 's Jerusalemban - és Damascusrul. A' képekrül nagy ismerettel beszéle. Dicséré a' byzantiumi képirókat 's beszélé, hogy a' művészet most is virágzik Italiában. Igen, arrul jól tud itélni kegyed, monda Else, mert maga is jeles képiró, ki nem csak illy képecskéket fest, hanem embereket természeti nagyságban, 's azt hinnők, hogy mellettünk vagynak a' szobában. Honnan tudja kegyed? kérde a' halvány lovag zavartan. A' kegyed' gazdajánál valánk az erdőben 's ott látók a' szép táblát. Ki azon férfi? Arcza felette jót mutat, de szemrehányás látszék tekintetében.

Bocsánat! monda a' halvány lovag látható za-

varral, errül nem örömet szólok. Munkátlan phantasiám' képe az, ha magam vagyok. Én többnyire magam vagyok 's valamivel csak töltenem kell az időt. Kegyedet, mielőtt elutazok, engedelmével még egyszer meglátogatom. Ezzel felkele, meghajtá magát Else előtt 's, nem is ügyelvén Rane-ra, ki még mindig a' szegletben üle 's ebével játszik, eltávozott. Az udvaron igen könnyeden a' szép szürkére veté magát, míg egyszer nyájasan 's udvarilag köszönté Elsét olly tekintettel, melly szíve' mélyébe hatott, 's nagy deliséggel szágulda el.

Ha e' nem gazfi, monda Rane, ne legyen becsületes ember. Az lovag? Az bizony? Nem vette észre zavarodását, midőn a' képrül szóla kegyed? — Kegyed rossz emberismerő Rane. — 'S milly szemtelen, engem még csak nem is köszönte, midőn elment. Mintha itt sem voltam volna. — Hiszem nem is volt itt kegyed — lelkikép'. Testileg ott voltak kegyed és a' kutya 's olly hangosan játszottak egymással, hogy ön szavainkat alig hallhatuk. Arrul, mit az idegen lovag beszélt, semmit nem akart hallani, ámbár méltó volt; 's mindig olly negvető tekintettel néze kegyed, mintha legnagyobb botorságokat beszélne.

Mi volt 'hát egyéb. Ezen utazók hazudnak,

mint a' vén asszonyok. Ő szintugy nem volt a' Libanon hegyen, valamint nem lovag.

Akar az, akar nem, tulajdonkép' nem illet ben-nünket, monda Else. Esze, érzése, ismerete 's tapasztalása van, 's ez több mint csupa lovagság; mert, bizonylom kegyednek, Rane, vagynak lovagok, kik, ha kopóikat 's czimereiket elveszük, épen semmik.

Ezzel haragosan eltávozott, 's a' szegény Rane ebéd nélkül lovagol haza, ha Karen nem könyörül rajta.

Kegyed igen féltékeny, monda Karen főrázva. Udvaribblag kell bánnia kegyednek 's a' dolgot más-képen kezdenie, különben nem sükerül. Nem megy, monda Rane, botor arcczal, akarmint kezdjem, de többé nem fogok boszankodni. Erre nagy boszankodással, de még is nagy étvággyal többnyire mindent megevett, mit Karen hozott nekie, 's haza lovagolt.

Rosz dolog, gondolá Karen, midőn a' lovag elment, hogy az én kedves Elsém ezen virágzó lovagot nem szenvedheti. Reménylem azonban, még is elmegy hozzá. De mit akar a' dőre? Hogy olvasni nem tud? Hogy a' dalokhoz 's képékhez nem ért? Az csak barátoknak 's nekünk asszonyoknak való. Fiatal koromban egy lovag sem tudott olvasni. Rane pedig olly jó ember, ha nem bántják 's



féltekenységet nem ébresztik fel. 'S azutan mindent olly tisztán felemészt, mit eléje teszünk. Mit használ, nyalánk talakat feladni, ha nem eszik belülök az uraság? Végre még a' főzés' szép művésztét is elfeledem, mit még a' klastromban tanulék az olvasással együtt. Én magam keveset eszem, Else is keveset. És az a' halvány lovag olyan, mint a' kísértet és semmit sem eszik. Nem, Ranéhoz kell mennie! Akkor megint vig lesz a' vár, mint az öreg ur' idejében. Akkor majd elfogyhatnak a' jó borok, mielőtt magavulnak 's erejüket elvesztik. A' poros ezüst és elefántesont poharak ott a' szekrényben megint ragyoghatnak az asztalon, 's az ebédlő megint zenghet a' vendégek' vidám beszélgetései - és kaczagásátul. Akkor megint öröm lesz, a' sáfárné tisztét vinni. Most ugy tévelygek itt az üres folyosókon a' kulcsokkal, mint a' fejer asszony, 's nincs egyéb dolgom, mint a' jó gyermekkel régi történetkéket olvasnom. Szinte boszant már, hogy az olvasást megtanultam.

---

Elsét nagyon érdeklé, tudni valamit a' halvány lovagrul, 's most biztos nyomom volt, mert maga megmondá neki, hogy atyja a' templomban a' szétzuzott sirkő alatt fekszik.

Egyik reggel ismét a' templomba méne 's figyel-



mesen megnéze a' sirkövet, mellyen pánczélos lovag' roszul faragott képe 's alatta e' név: Skialm Akison álla. A' halvány lovagnak neve tehát hihetőleg Aki Skialmson volt; mert a' dán nemeség' legöregebb fiai váltogaták atyjáikkal nevöket, mint a' parasztok még ma; familianevek nem volt mindnyajoknak, vagy ritkán használtatott. A' prior, Else' gyámja, az egyházi könyvbe tekintett, 's ki-sült, hogy Skialm Akison husz év előtt holt meg 's ott a' templomban temettetett el. Tíz évvel előbb Aki nevü fiát keresztelteté meg a' templomban. Tovább tudakozván Else, értésére esék, hogy ezen Aki atyja' halála után a' lundi kannikkal, Sibranson János mesterrel, ki Orleansban Francziaországban tanult, Nápolyba utaza, midőn az a' királyt, kemény bánása miatt Grand Jens érsekkel, bevádolta. Többet a' fialal lovagrul nem hallottak.

Ebbül Else azon hihető következményt tevé, hogy az ifju idegen király' szolgálatába állt, több hőstétet követett el 's a' szent földet mint zarándok bejárta. Honát látni vágyása Dánországba teendő utra ösztönzötte; az engedelem hihetőleg már végződik 's most Francziaországba vagy Italiába kell visszatérnie.

Ezen hírek 's gyanítások után legközelebb alkalmmal kisebb félenkséggel és zavarral fogadá Else

a' lovagot. Egyenesen kimondá, mit tudott meg rula, elbeszélé nekie, hogy távulról rokonok, 's fájlalta, hogy olly hirtelen el kell mennie. Magam, is örömetst maradnék tovább, monda borzalmas hangoztatással és szomorú tekintettel, de mindent bizonyos körülmények határoznak. Jövendő életem' egyetlen rövid hirtül függ. Sokat adnék érte, ha már itt volna; mert a' feszültség — de ne többet errül. Igen, drága szüsz, folytatá vidámabb hangon, örömetst maradnék tovább honomban. A' délszaki természet tarkább, kalandosabb, a' sziklatájak nagyobb szerűek, mint ezen kis sziget. Délszakra az emberek elevenebbek, tüzesebbek, mozgatagabbak, alakjuk tömöttebb, az arcok szabályosabbak. De én szeretem a' zöld Seelandot, a' szelid csendes érzetet, a' szenvedelmetlen jószívűséget, a' vidám, szeszélyes természeti elmésséget, melly mingyárt annyi keccsel lép ellen minden piperés elfacsartságnak. Dél és éjszak, mint tűz és víz. — Így, monda Else, ez sokat vesz. — Nem, nem, drága szüsz, a' víz soha nem vesz. Tűz és víz azon elemek, mellyekből élet serked! — De, hiszem, nap a' világosság. — 'S víz a' kény! Nemde az ég tükrözi benne magát? Nem fogja e körül széles károkkal az egész földet? Nem hoz e olly könnyen, mint a' phantasia, kapcsolatba mindennel? 'S az

igaz szerelem, folytatá tovább, csak a' german népek közt virágzik. Érsékiség és szenvedély nem szerelem. Ezen tiszta ártatlan ábrándozás, melly, mint a' phoenix madár, egy köny harmatjából él, melly az embert emberibbé 's istenibbé teszi, nem phoenix madár itt — noha itt is ritka ugyan; mert hány férfi tud igazán szeretni? — Szeretni? monda Else nevetve, úgy tartom, azt minden férfi tudja, mint vitéz lenni. Nem, nem, monda a' halvány lovag. A' szerelmet és vitezséget együvé teszik a' dalnokok énekeikben. Milly képtelen! Az első szintolly ritka, mint a' második közönséges. Vitéz az, ki nem félénk; de szeretni, ehhez lélek és ész kell, mint a' költéshez. — Ész is? — Igen, különben gyermeki enyelgés - vagy nyomorult siránkozássá válik. — Mint a' költéshez? viszonza Else nevetve, a' leánykáknak is költői tehetség kell, ha szeretni akarnak. — Kétség kívül. — Ah, úgy én soha nem szerethetek. — Ne mondja kegyed, felele a' halvány lovag, tegnapelőtt, midőn a' legendákrul beszélénk, nagy költői tehetséget tapasztalék kegyedben.

Ezen beszélgetésüket Rane szakasztá félben, ki mára önmagát hívá meg 's a' kutyával belépe. Alig jöve be az eb, mingyárt a' halvány loagnak ugrék, két előlábát ennek valaira tevé 's kilógó nyelvvel iszonyun merenge szemébe. A' lovag lábán ragadá

a' kutyát, messzire veté a' terembe — 's a' nyivó állatnak két lába eltörék. Igen sajnálom, Rane ur, szóla a' halvány lovag komolyan és udvarilag, de büntetlenül soha nem hagyom magamat ebtől megtámadtatni. Életvédés az ember' természetében alapul, nem akarám bevárni, mit végzett volna velem az eb. Egyébiránt nagyon sajnálom e' szép kutya' vesztét.

Ezt rossz néven senki nem veheti kegyednek, monda Else, félbenszakasztva a' beszédet, mivel rossz következtül féle, 's most egyéb gazdaságomat mutatom meg kegyednek. Menjünk. A' lovag követé. Rane kellemetlent akara neki mondani, de az erő és ügyesség, mellyet a' kutya' lábának eltörésénél mutatott a' lovag, féket vetének nyelvére. A' kutyát elviteté 's Else és a' lovag után méne, mivel nem akará őket elveszteni szem elül.

Ezek itt fonószobánk, monda Else, 's az egyik nagy termet nyitá meg, melly tele volt guzslyakkal és igen hév, mivel a' napnak fekütt. Ezt csak télen használjuk, midőn a' napok rövidek 's ama' nagy lámpa ég. Akkor hallaná kegyed dalainkat és regéinket. Ott a' szegletben ül gyakran az öreg hárfás és mulattat játékával. A' nyári munkaszoba pedig itt van, monda, más szellős szobát nyitván ki az árnyékoldalon, melly tele volt fiatal leánnyakkal, kik virágokat, leveleket, madarakat, szar-



vasokat, vadászokat és ebeket himzének selyemben. 'S itt Else maga a' tanító, monda a' szinte utánok érkezett Karen. — A' halvány lovag csodálá a' szép munkát; de Rane megjegyzé, hogy az egyik szarvas' türkei nincsenek hiven a' természet után himezve 's úgy látszik, mintha inkább a' vadász' fejéhez, mint a' vadéhoz tartoznának.

Pinczémet is meg kell néznie, mellyet boldogult atyám hagyott; mert mi különben csak árpa - 's mézsért főzünk. Az ó rajnai bor mindig avul és jobbul; mert mi asszonyok nem iszunk bort. Vendégek igen ritkán jönnek. A' jó Rane hozzá lát ugyan, mennyire lehet, de mit tehet egy férfi illy oriási hordók ellen? A' földi lénynek igen korlátolt erőt ada a' természet.

Lemenének a' boltba azon folyosóba, mellyből több pinczeajtó nyilt. Mingyárt elül nagy ropogást hallának az egyikből. Mi az? kérdé a' halvány lovag nyugtalanul. Szolgáim vásznat sikálnak, felele Else 's kinyita egy vas ajtót. De alig pillantá meg a' halvány lovag a' sikálóhengert (mangorlót), mellyet két izmos szolga haragos tekintettel mozgata, görcsöktől elfogódva a' földre rogya.

Derék lovag, monda Rane. Halvány arczu siró, képeket fest és sikálóhenger előtt elájul. Szeretnék egy menetet próbálni vele. Else nagy szo-



rongásbsn volt 's szintolly buzgón apolgatá a' lova-  
got, mint az őt a' templomban. Nem sokára felnyi-  
tá szemét, 's midőn a' hölgy' karjain lelé magát 's  
a' szép leányfejnek legfüggő szőke' fonatékait arczá-  
ra hajolva látá, moda: Ó isten, isten! hagyj meg-  
halnom így. Ezzel ismételve ajkaihoz szorítá Else'  
hófejér kezét. Könnyen meghalhat, ha olly igen  
ohajtja, monda Rane haragosan. Nem türöm tovább,  
hogy ezen nemes szüzzel enyelgjen, kit több év olta  
hiven szeretek, 's ki idővel feleségem lesz.

Mátkája ezen ifju? kérdé a' lovag, elbocsátván  
kezét 's már egészen fellábadtán, miután egy pohár  
ó bort kiüríte, mellyet Karen csapolt neki a' ton-  
nábul.

Épen nem! monda Else neheztelve. Én csak  
udvariságot mutattam mindig iránta 's csak ennek  
viszonzását kívánom.

Méltónál nem több, monda az idegen öszvesze-  
detten. Ha ugy van, lovag, örömet megvívok ke-  
gyeddel. Igaz, most kevéssé roszul valék. Különös  
tulajdonom, hogy illy hengert nem nézhetek 's ropo-  
gását nem hallhatom, hogy a' görcs el ne fogna.  
Kegyed pedig nem olly machina, 's ámbár most nem  
vagyok olly erős, mint máskor, azért, ugy vélem,  
hatalmamban áll egy pelyhes ifjonczot udvariságra  
tanítani. Még előbb ehetik 's megújithatja erejét;

van időm a' várakozásra. Hóda is van nap, monda Rane. Nem, nem, monda a' halvány lovag, hóda nincs tán nap egyikünk' számára; mit ma tehetünk, miért halasszuk holnapra.

Else nem tartóztathatá őket, már az udvaron állának kivont kardokkal 's egymásnak vagdalának haragjokban. Ugy volt, mint mikor a' bial tigrissel viaskodik pusztá erdőben. A' bial erősebb, nagyobb, a' tigris ügyesebb, hajlékonyabb. Az ökör ravaszul lesi, hogy bökhesse keresztül a' tigrist szarvaival, levegőbe vethesse 's a' leesőt széttapodhassa lábával; a' tigris lángolva várja, hogy ellenségének hátára ugorhassék, vékonyába vágassa éles körmeit 's az átharapott torokból ihassa a' vért. Keves időbe telék, 's Ranének kezéből a' lovag kiüté a' kardot, magát pedig ügyes lábfordulattal földre veté; 's mielőtt Rane felugorhaték, mellére térdele, torkának szegzé törét 's monda: Élte a' hősi törvények szerint hatalmamban áll; eskügyék, hogy jövőben udvari lesz és nyugott 's engem többé meg nem sért! Különben keresztülmetszem torkát. Esküszöm, nyögé Rane, 's alig mondá ki e' szókat, a' halvány lovag nagy udvarisággal felkelni segíté, elhozá kardját, melly a' porban fekvék, nyájasan megszorítá kezét 's monda: Ezzel, úgy vélem, vége ügyünknek. Most tovább követjük szép gazdasszonyunkat és sem

henger, sem perlés és párbaj által nem engedjük háborgattatni örömünket.

En épen nem fogom háborgatni kegyedet, monda Rane 's könnyű meghajtással eltávozik. Csodálatos halvány lovag, gondolá Else. De mindig több tiszteletet gerjeszte benne. Különös és titkos valója miatt még kellemesbbé lőn előtte.

Midőn kin állanak a' rózsakertben 's Else a' fenséges virágokat mind megmutatá 's bokrétát ada neki, így szóla a' lovag: Itt minden olly kies és szép; egy virág olly fris és eleven, mintha nem volna mulandó. De nézze csak az elkésett éji vándort ott fen, ki mint kis halvány felleg vonul az égen, miután ragyogó éji kalandon átesett. Annak nincs benne öröme.

Else feltekinte 's megpillantá a' holdat, melly alig volt ismerhető, feje sarlójával a' napfényben. — Errül dalt kell csinálnia, monda a' hölgy, mert nem kétlem, kegyed egyszersmint dalnok. A' nemes Waltherral találkozáim Németországon tett utamban, monda a' lovag, 's ő megint felgerjeszté régi kedvet a' rimeléshez. De hiuság, ha maga csinál illyest az ember. Elrontja élményünket, mellyet az avatottabb' művei adnak, 's széphez vonzó szeretet helyett végre önszeretet 's hiuság lesz belüle. A' rossz utáncók leggonoszabb ellenségei a' művé-

szetnek, többet ártanak neki, mint a' Törökök és Barbarok. — De kegyed nem oda tartozik, monda Else. — Nem, viszonz a' lovag szomorú mosollyal, a' hiuság silány étel volna számomra. De holnap még is hozok dalt az ohajtott tárgyul.

'S a' következett nap valóban hozott is egyet. Else elfogadá a' dalt 's megint egy rózsát nyujta a' lovagnak. Ezen virág, monda, majd elvesztette szépségét, midőn a' kegyed' dala még virágzik 's némelly jövődöbeli hölgy örülni fog neki. Könyvtáramba teszem 's egykor majd egy jó léleknek hagyom, melly a' széphez ért.

Nem, nem úgy van Else, monda a' halvány lovag, a' kegyed' ártatlan lelkében úgy fejlődik ki az egész világ, mint szép gömbölyödött virág. Minden csillám boldogság' csillaga kegyednek, melly égrül ragyog; de van földalatti emésztő tűz is tele kén-szaggal; van ördögi hatalom, melly elpártolva a' mennytől tomboló kárörömmel mozditja elő a' gonoszt. Van véteksúly is és lelkismereti mardosás. 'S ennek sajátlag ama' halvány hold igazi képe, ezen levágott Medusafő, szép sárga kigyóhajakkal, melly fenyegetve kővé változtatja a' megrémült szívet.

Istenem! kiálta Else, mi baja kegyednek? Ki kegyed? — Nagy bűnös, gonosztétnök, de lakik bennem még annyi kötelességérzet, hogy ártatlan



leánykát nem düjtök veszélybe. Nem akarom elcsábitni kegyed', hogy szeressen. Csilapitsa le serkenő szenvedélyét! — Engem a' szenvedélyek annyira halmoznak, hogy a' boldogtalan szerelem még legszelidebb érzet keblemben. Köszönöm kegyednek. Megint fájdalomkönyeket sirni tanított. Éltém' forrása még nem száradt 's apadt el, megint reá akadtam a' forró sivataghomokban; találtam faárnyékot, mellyben üdülnöm lehet. Megszabadít a' hideg kétségbeeséstül; 's ha istentül és angyaloktól elhagyatva hiszem magamat, akkor azon gondolat fog vigasztalni: egy angyal még is sir utánam.

Hirtelen távozni akara. Így nem bocsátom el kegyedet, monda Else. Így nem válok el kegyedtől. Ha vétek fekszik is szivén, alacsonyság nem lehet. Lelke nemes, kevély szeme nem csal. Van érzete a' szép, a' jó iránt; velősen és komolyan gondolkodik kegyed, 's a' ki ezt képes, nem lehet a' pokolbeli hatalmaké.

Legyen tehát, monda a' halvány lovag nyugtában. Kimondom titkomat, még ez által is bebizonyítottam barátságom- és bizodalमत. 'S akkor elválunk. Akkor ismét a' messze világba megyek, mert érzem, a' hiú remény, mellyet magamnak teremtek, vékony pókszálon függ, melly nem sokára elszakad. Rettetésemet látá kegyed — ne lássa kétségbeestemet.



Ezen szivingató beszélgetést különös történet szakasztá meg; mert távulról néhány embert látának jóni, kik hangosan kaczagtak 's lejtve és ngrosva közeledtek a' csapó-hidhoz. Ketten mint követek jövének 's beeresztetésöket kérék. Azon tájékbeli parasztok voltak 's bebocsáttattak; a' csoportnak kin kelle maradnia.

A' két legény ittas vala, 's mindenik üres palaczkot tartá kezében. Szép nagyságos kisasszony — monda az öregebb — kit vidékünkön majd mint szent szüzet tisztelünk, mi szegény ittas emberek szükségünkben kegyednél keresünk menedéket, reménylvén, hogy osztozni fog örömünkben, vagy legalább egy kissé részesülni benne; mert mind nem nyelhetjük le, bár minden erőnket reá fordítottuk. Egynek halála másnak kenyér, szól egyik régi köz mondás. A' részben megint igaza van, csak itt nem volt kenyér, hanem ser. Egy hajó tudnillik törést szenvedett partunknál. A' hajósok' egyik felét isten vette magához, másikat az ördög ragadá el, mi fen maradt alig méltó szóra, nagy nehezen megmenekvék 's velünk jöve. Az egész terhet magunkévá tevők, ser ugyan csak, mint mondtuk, 's a' mellett még nyomoru világos sárga ritka ser, de olly jelesen be van aknázva, olly dicson tájtézkik 's olly fenséges izü, hogy szinte lejt a' sziv örömében. Minden jognál fogva a' kegyed' tu-

lajdona, mert a' hajó birtoka' partjánál tört szerte. Azért itt hozzuk kegyednek az egész hajóterhet, mellyet, keves palaczkot kivén, egészen kiüríték, hogy kegyed is izlelje, megviduljon 's ne siránkozzék többé boldogult szülőinek elhunytán. De még egyet, monda a' szónok, épen midőn beszédét akará berekeszteni, okos beszédek 's előadások által térítse kegyed eszközre ezen szegény embereket; mert a' rémület és veszteség olly gyalázatosan hatott reájok, hogy beszédőket mind elveszték 's mint oktalan sertések orokon rőfögnek, ha valamit kérdezőnk tőlök.

Most pillanta meg Else négy idegen öltözetű hajóst, kik komolyan 's leverve állának a' tomboló parasztszoportnak közepette. Ezeket a' várba jövette, a' mámoros kísérők kin maradtak, 's a' két követ is elbucsuzék, mivel nyugalomra nagy szüksége vala.

Igen jó, monda Else a' halvány lovagnak, hogy még itt van kegyed; kegyed tud szólni ezen idege-  
nekkal, bár hova valók legyenek. Az öreg Karen 's én csak dánul tudunk, 's úgy járhatnánk szegényekkel, mint a' parasztok.

Ezen idegenek legfőbbje (a' révész volt és három hajólegény) tisztessen meghajtá magát a' lovag előtt 's rövid beszélgetést kezdve vele igeden nyelven, melly

közben Else a' lovag mozdulatit igen pontosan szemléle.

De milly csodálatosak és iszonyuk valának tekintetei. A' lovag érzelmei önkénytelenül átömlöttek Else' keblébe 's a' nélkül, hogy egy szót értett volna, szívében azon különbféle indulatok válták fel egymást, mellyek a' halvány lovagnál.

Alig szólt egyikét szót a' révésszel, halvány arca még halványabb lőn 's a' szorongás' csepei ütének ki homlokán. Ajkai reszkettek, szemein félnék tekintet alkonyult, 's mintha ki akarnák kerülni a' becsületes tengerfit azalatt, mig kémlelve keresék és áthaták. De alig tőn még a' lovag egy kérdést és vőn feleletet, szemei ragyogtak örömében, a' vér visszatért arczaiba 's elragadtatva karjai közé zárá a' bámuló révést.

Ezután Elséhez fordula 's monda: Most legboldogabb ember vagyok a' földön. A' megbánás, a' lelkismeret' nehéz köve leesett szivemről. Phantasiám' képei, mellyek mint nehéz fergetegboruk takarák mennyemet, mellyek mint szörnyetegek hosszú sovány kézzel a' kétségbeesés' örvényébe akartak vonni, mint ködök szertereppentek. Az isten megszabadított! Teljes erőm megint visszatér. Szomorú gondatlan fogadás, melly az élet' legjobb örömeitől megfoszta, nem köt többé, mert a' szövetség,

mellynek hűséget, engedelmet esküttem, eltöröltetett. Kegyedé vagyok.

---

Magányosan ülének hűs lugasban; a' pohár töltve volt fenséges champagneival. Else adá fel 's először izlelé a' kellemes italt. Karen is izlelé 's állítá, hogy ennél nincs drágább élemény. A' lovag jól a' pohárhoz láta 's azután következőleg kezdte beszélni történetét:

Én ezen tájon születtem 's gyermekkoromban, mint kegyed, kedves Else, gyakran meglátogatám a' szép templomot, hol különösen Szent-Brigitta képeinek örülék. Csak tiz évvel születésem előtt hala meg Romában, 's képe, mint most is, a' neki szentelt oltárt ékesíté, hol térdelni láta kegyed 's boldogult atyám temetve van. Atyám nem hagyott vagyont számomra. Örömet követém Sibranson János mestert, atyám' ifjúkori barátját, ki megígérte, hogy gondoskodni fog rulam a' külföldön. Miért utazott, mint tiz évü fiu keveset gondolék vele, de tudám, hogy a' királyt akará bepanaszolni a' pápánál, mivel Grand Jens érseket undok börtönbe vetette. Ismeretes eseményeket nem ismételk, hanem csak ön történetemet, mennyire mostani helyzetemre viszonylik, fogom elbeszélni.

Tanítóm, János mester, kegyes érzelmeket



csepegtete belém. Ábrándos lelke fájlalá, hogy a' keresztthadak megszüntek, 's ha Szent-Lajosrul re-  
gélte, ki olly hiven viaskodék a' keresztért, 's ha  
a' pogányok görög tüzet vetének reá, felemelt kezek-  
kel térdelve és sirva imadkozék: „Drága ur Jesus  
Krisztus, oltalmaz engem és egész hadamat,“ az-  
után megint vitézül harczolt, nekem is kedvem jött  
illy király alatt keresztháboruba mennem. A'  
mik ezen utamon történtek, nem voltak alkalmasak  
kegyes érzeteket táplálni keblemben. A' klastro-  
mokban, hol beszáltunk, a' barátok többnyire nya-  
láncul 's henyén éltenek. Az első ünnep, mel-  
lyen Italiában jelen valék, az volt, mellyen a'  
város' legszebb hölgye, veresen és kéken öl-  
tözve, számaron üle, szép fiugyermek karjain, 's  
ezüstszakálu ősz mint Jósef fékénél fogva vezeté  
az állatot. Ezen kedves alakot előbb már gyakran  
látám a' templomokban mint jó képet 's itt egész  
elevenségben szemem előtt álla és annyira gyönyör-  
ködtete, hogy ezután egyébre nem figyelmeztem.  
Szüntelen a' szép hölgyet, a' gyermeket és öreget  
nézém, 's úgy tetszék, mintha a' gyermekkort,  
ifjuságot és öregséget lassu gondos léptekkel vezet-  
né az ősz idő keresztül az életen. Megérti kegyed  
előbbi nyilatkozásomat, nemes szüz, — monda a'  
lovag szerényen —, ha bizonyossá teszem, hogy



azon szép hölgy legnagyobb mértékben hasonlék kegyedhez; hogy drága képe mélyen benyomódék a' tizenkét évű gyermek' phantasiájába; hogy tiz év múlva egy pillantatra ez életben ismét láttam, hogy többé ne lássam; hogy a' kegyed nagy hasonlósága drága elhunytommal volt első oka, hogy születésem' helyén tovább mulaték egy napnál 's hogy keblemben egy mélyen szunnyadó érzet ismét felébrede.

János mester visszatére Daniába, engem pedig öreg gazdag lovagnak hagyta, ki mint zarándok a' szent földre szándékozik menni 's fegyverneket ohajta, ki szolgálja 's társa legyen utjában.

Vele utazék Jerusalembé 's az uton szorgalmasan olvasám a' bibliát; mert János mester, ki barátot szeretett volna belülem nevelni, megtanított latinul. Mély érzettel lépék a' szent helyre, hol megváltónk élt, tanított és szenvedett.

Öreg lovagom, kinek véleményeim nem tetszének, egykor elkergete 's többet nem akart tudni rumam. Nem volt egyebem ruháimnál, mellyeket viselék, 's bádog herbenczében egy pergamen, melly, latin nyelven írva, rokonságomat a' hires dán érsekkel, Absalonnal, volt bebizonyítandó.

Kevélyebb valék, hogysem gyámatyámtul kegyelmet, becsületesebb, hogysem bocsánatot kér-

jek, minthogy nem vétettem. Oda menék egyik nagy pusztá csarnokba a' templomhoz közel, nagy kőpadra ülék és sirék, némán tekintvén magam elé 's átgondolván szerencsétlen helyzetemet. Egyik öreg barátot szintezen csarnokba üzé a' hőség. Vigasztala, midőn sorsombul megtudott valani, 's a' templombősökrül beszélt, kik még öt év előtt itt laktak, vitéz téteikrül, len öveikrül, fejr, veres-keresztes palástjaikrül, mellyeket hősi öltözetökön viselének. Ott is szerencsés lehetett volna gyermekem, monda; mert bár hozzájok nem hasonló születésü nemes, legalább szolgálók lehetett volna. De most Cyprus szigeten laknak, messze innen, 's a' pogány tengeri rablókkal viaskodnak, ha keresztény zarándokokat támadnak meg 's őket mint rabokat a' pogányoknak akarják eladni.

Erre megmutatám irásomat a' barátnak, de ő nem tudott annyit latinul, hogy tökélyes értelmét kivehette volna. Daniárul soha nem hallott; mivel a' Dacia szó volt használva diplomámban, azt hitte, hogy daciai vagy alsó-magyarországi születés vagyok. Midőn azt mondám neki, hogy Absalontul eredek, monda: Absalon mint fiatal legény akadt hajánál fogva a' fán 's tudtomra nem hagyott gyermeket. Elbeszéltem neki, hogy Absalon hatalmas érsek, minister és hadvezér volt éjszakon. Érse-

keknek sincsenek gyermekeik, monda az öreg barát mindig nagyobb gyanakodással. Nem is tüle származom, mondam türedelmetlenül, hanem testvéréül, Esbern Snaréül, ki hatalmas lovag volt Seelandon. Seeland? monda a' vén barát főrázva, Hollandban fekszik. Verje ki fejéből ezen lovagi gondolatokat, gyermekem, 's jőjön velem klastromunkba. Előbb avatlan barát lesz 's akkor van hajléka és mindennapi kenyere. Igaz, hogy szolgamunkát kell végeznie, de nálunk sok a' szolgál, 's a' szolgálat nem kemény. — Én nem felelek neki, 's ő válonitva távozik el.

Alkonyodék 's én nem tudám, hova menjek — és öreg kegyes lovagom ismét előttem áll. Csak azért küldélek ez' iskolába, monda, hogy óvásul szolgáljon. Jesus' sirjánál nem fogom megtagadni a' szegény árvát, kit magamhoz fogadék, attul isten mentsen meg. De te, légy te is kegyes és féljed az istent. Ha még egyszer úgy cselekszel 's istentelenséget tapasztalok nálad, akkor elváltunk, 's én istentelennek nem vagyok lekötelve.

Ez először történt éltemben, hol átlátám, hogy nem lehet mindenkor kimondanunk, mit szívünkben érzünk. Engedékenységet ígérék, szavát fogadám 's őrizkedém a' zarándokok' botorságai el-

len szólni. — Későbbben több szent helyeket látogatánk meg 's végre a' Libanont is.

A' Libanon hegyen is volt kegyed, monda Else, ah mint irigylem, hogy mind ezen dicső tárgyakat látta 's mindig megújithatja képzelmében.

Ne irigyelje, szóla a' lovag, phantasiám' szép képeit inkább meggyengíté, mint erősíté. Mint fiu képzelmemben valólag Moses- és Jesussal élék, mint ifju látám az idő által egészen elváltoztatott helyeket, 's e' miatt az elválást erősebben érzém, mert az időbeli elválás rosszabb a' térbelinél; erről lehet résznyire tenni, de a' másíkról nem.

De a' Libanon még egészen ott állt? — Bizonyal; de gyermekei közül a' kevély czedrusoknak, mellyek David' korában ég felé emelék fejüket, csak keres vala meg.

Végre visszautazánk Európába. De alig voltunk tengeren, midőn egyik pogány rabló utólért. A' veszélyt nem leheté kikerülni, az ellenség nálunk erősebb volt, 's a' távulbul még egy hajó érkezék, melly hihetőleg még több rablót hozza magával. Azonban inkább a' karddal kezünkben ohajtánk meghalni, mint pogányok' rabjai lenni. Felfegyverezve várók hajószélen a' megtámadtatást 's tetemes nyilzáport kiállánk már, midőn a' második hajó nagy hirtelenséggel közelelék 's szép éneket,



középlényt zsoltár és hősének közt, hallánk zenge-  
ni négy hangon a' nagy kartul. Hála istennek,  
monda az öreg lovag, ott jőnek a' templomvitézek.  
A' fejr palástokat és veres kereszteket alig vevék  
észre a' Saracenok, halványság futá el arczokat.  
Azonnal félbenhagyák szándékokat 's egész erejök-  
bül elevezni törekvének, de a' templomosok már  
utólérték. Hirtelen horgokat vetének és lábtókat  
az ellenhajóra; mint macskákat láttam a' hősöket  
fényes sisakkal 's hosszú egyenes karddal felmász-  
ni 's a' fedezeten a' csalmák és görbe szablyák  
közt iszonyu vérfürdőt ontani. Nem sokára elfog-  
lalák a' hajót, sokat foglyokká tőnnek 's ismét is-  
tenes hőséneket kezdének, még szebbet az előbbi-  
nél. A' vezér meglátogata bennünket, kísérve  
nehány lovagtul, 's midőn engem félig-serdült fiut  
karddal kezemben láta állni, félig-sírva, hogy a'  
harczjáték elmúlt, elkaczagá magát, megcsókola 's,  
miután az öreg lovagnak néhány kérdést tőn, en-  
gem kérde, nem mennék e vele Cyprusra, hogy  
idővel templomvitéz legyek? Ah, drága uram, mon-  
dám, nincs nagyobb ohajtásom ennél. — Végy tehát  
bucsut gyámatyádtul, mert mingyárt el kell men-  
nünk. — Nem sokba került elválnom az öregtől, ki  
mindig olly zsémbes vala 's kinek nem voltam elég  
kegyes. De ő most igen jó kedvű volt, mivel erek-



lyéit, mellyek a' fedezeten tonnákban állának, megmentette a' pogányok kezeibül, 's örömet meg-  
egyezett. A' lovaggal hajóra ülék 's midőn az éj bé-  
következék, Cyprus szigeten köténk ki.

A' következett délbén bemutatattak Molay Jakab  
nagymesternek. Aimon de Boubon, a' nagymester'  
kamarása, a' tegnapi sereg' vezére, fegyvernek-öl-  
tözetet ada reám 's a' nagymester' széke megé álli-  
ta. Kérdvén a' nagymester: Aimon, mikor jó el  
az apród, kit ígért kegyed? amaz így felele:  
Kegyelmes uram, most legkülönbféle nemzetekbeli  
lovagjaink és fegyvernekeink vagynak, de Dánunk  
nincs még. Mit mondana kegyelmed, ha illyet hoz-  
tunk volna? — Nem volna rossz, Aimon, mert az  
éjszaki lovagok vitéz hősök. Hol van? Igen, felele  
Aimon, az illyes idegen teremtésekét még gyermek-  
's ifjonczkorokban kell, mint a' növények' cseme-  
téit, átültetni, ha azt akarjuk, hogy tenyésszenek  
's idegen földben megfogjanak. Még egész dán  
lovagot nem mutathatok be kegyelmednek, de itt  
egy fél; az ifjoncz tegnap kivont karddal állt és  
siránkozék, hogy nem verekedheték a' rablókkal. —  
Ez' ifjoncznak derék arcza van, monda a' nagy-  
mester. 'S itt előkelő származásának bizonyítvá-  
nyai, szóla Aimon, mélyen meghajtá magát 's át-  
adá a' diplomát. Ezt nem lehet feledni, monda a'

nagymester jószivü, de gunyos mosolygással. Aimon, Aimon, csupa nemesi botorság tönkre tesz bennünket. Minden faj, melly idegennel nem elegyül, veszt erejébül 's végre elvesz. De itt, mint sok más dolgokban, az idő 's körülmények szerint kell igazodnom. — Igaz, monda Consolin de St. George, nem állunk fenebb, mint elődeink. A' száraz földön megszűntek a' hóstétek 's, e' kis szigetre száműzve, csak szegény keresztény zarándokokat és kereskedőket van néha alkalmunk a' saracen rablánczoktól megmenteni. A' mi ezt illeti, felele a' nagymester, itt nem látok hanyatlást, mert így tán többet használunk, mint a' régiek hőskalandjaikkal süker nélkül. Hivatalunk nehéz és tisztos. Áldás minden derék templomosra, ki nálam marad 's hiven teljesíti kötelességét 's nem tér vissza Eáropába 9000 balliánk-, comthuriánk- vagy priorságunkban kényelmesen élni 's irigységet ébresztteni. — Igaz, mond Ponsard de Gisi, rendünk gazdagabb most, mint valaha. — És nem sokára tán épen ez okból igen elszegényül, szóla a' nagymester komolyan, félbenszakasztván a' beszélgetést.

Ezen első beszélgetést soha nem feledhetém el. Molay Jakab egyenes karaktere, ép esze, hü szíve tüközének benne. — Ah, kegyed ismeri őt, El-

se kisasszony! az asztalos kunyhójában látta kegyed.

Ő volt az? monda Else csodálkozva. — Igen, igen, monda a' lovag, heves indulatokat elnyomva; de most nem fenyeget többé szelid szeme, nem szenved már. A' veszélyt kiállá, meg van szabadítva!

'S mint első nap mutatkozték, úgy mutatkozték az egész időben, míg alatta szolgáltam. Minden délben bölcseséget hallánk szájából, 's asztali beszélgetesei tanuságosbak valának, mint sok apát' és barát' szent beszédei.

Most néhány más nemes ifjuval a' tengertudományban vevék oktatást 's mingyárt elememben valék, mint vízben a' réczefi, melly még nem uszott 's mellyet tynk költött ki. A' réczefi mingyárt uszik, mintha így kellene lennie, míg a' csibék parton maradnak 's nem bámulhatnak eléggé, mint lehetett játéktársok hirtelen illy tengerfivá. Elődeim mind wikingek vagy hősi tengerrablók voltak. Itt, igaz, a' tengeri rablók ellen kelle harczolni; de kedvem 's ösztönöm, hajót vezetni, idegen hajót lehorgozni, vitézül harczolni a' fedezeten, mostani mesterségemben nagy hasznomra volt.

Otthon főképen a' művészettel foglalatoskodánk szünórákban, mellyek istentisztelet- és testgyakor-

lástul' fenmaradtak. Sok provençalok és német lovagok dalnokságot üzenek, de a' nagy olasz Dante, ki épen Divina comediáját költi vala, mellyből igen szépen irt példányt kaptunk, legtöbbnek közülünk leköté nyelvét, 's nem merészlénk apróságokban próbálkozni. A' festéshez ellenben nagy kedvem jöve. A' derék Oderigi látogatá nagymesterünket, ki minden szépet és jelest szerete. Ő oktatá, 's én azután terjedtebben üzém a' művészetet. Oderigi volt első, ki szép kis képeket irt a' legendákhoz. Azon képecskék, mellyeket legendákönyvében mutatott kegyed, műveinek jó másolatai; könnyen megfoghatja tehát kegyed, melly igen mulattattak.

Nem sokára egy gyászeset következek, hol szomorun gyakorlani képirói ügyességemet. Egyik nap' a' tengeren török rablóhajót érénk utól, melly épen egyik keresztény hajót fogá el, 's a' hajónépet mind levagdala, mivel nem akará magát megadni. A' rablót lehorgoztuk és elfoglaltuk. Látván a' vezér, hogy szabadulnia nem lehet, leméne a' hajótérbe, igen szép franczia hölgyet hoza fel 's ezen szókkal: Tüled, legszebb zsákmányom, még sem fosztanak meg, a' tört mellébe döfé.

Szoborkint állék, mert megismerém a' leánykát; a' szép szóke volt, kit Italiában a' Jesusgyer-



mekkel láték a' templomban 's ki azon idő oltá mindig phantasiám előtt lebege, főkép azon nap', midőn templomossá lettem 's nőtelenséget fogadtam.

'S illy fogadást tett kegyed? kérdé Else ijeden. — Rendünk elenyészett 's visszaadattunk a' világnak, felele a' halvány lovag nyngottan.

Midőn feleszmélék, a' gyilkost, kit társaim megöltek, vérében látám a' leányka mellett. A' szép holttestet átvivém hajómra; visszatérvén Cypprusra, szobámba vitetém 's lefestém, mint fekütt a' törrel mellében. Azután homalyos cziprusok alá temetém, magányos árnyas helyre, melly a' következő években legkedvesebb mulatásom volt, hol gyakran órákiglan ülék, gondolatokba merülve. Ugy tetszék, mintha e' világi boldogságom' reményének drága képe örökre eltűnt volna. Most lettem csak igazán templomos, csak teremtőm, Krisztus és a' szent szüz 's vitézség, rendem, rendsorsosim 's ezek közül főkép a' derék Molay iránt volt érzelmem, ki egyszersmind fejedelmem, atyám, testvérem és barátom lett.

'S a' kép? kérdé Else. — Még megvan, mindig mellemen viselem. — Ah, mutassa meg, kedves lovag, kérem, kérem. — Félek, megijed kegyed. — Nem, a' hasonlóság bizonyosan nem olly



nagy mint kegyed tartja. Mutassa csak! — Erre miniatürképet vőn elő kis arany berbenczéből, melyet arany lánczon visele nyakán, 's Else közel volt az ájuláshoz, mert önmagát látá, feloldott hajjal, halvány képpel, véres öltözettel 's tőr vala szurva szép mellébe.

Nemde mondtam, szóla a' lovag, hogy megrémül kegyed? A' hasonlóság rendkívül nagy. — Igen, rendkívül nagy, monda Else mély sohajtással. Karen, te is ugy találsz e? — Oh egek! monda az öreg 's öszvecsapá kezeit feje felett, ott fekszik a' kedves gyermek meggyilkoltan 's leölve mint csibe. Mi az? Hogy lehet az? De hála istennek, te egészséges vagy és virágzol, mint fiatal rózsa. Hogyan kell azt értenem? — Elteszem a' képet, monda a' lovag, 's keblébe rejté. Ne csudálkozzék e' különös történeten, kedves Else. Bámuljuk a' teremtmény kimerithetlen észlángját 's főkép' az annyira hasonló emberarczok' különböző alakításában csodáljuk. De néha nagy hasonlóságnak kell lennie 's itt egyik esete. Elöttem az egész igen sokat jelentő 's kelemesen hat gondolkodásomra és érzelmemre. Mig lehetetlen volt illy kedves hölgyet bírnom, el volt tűnve, — meghalva elöttem; de alig van esküm feloldva, ismét él. — Ah, hiszem nem ő az, sohajta Else, a' szegény! évek oltá nyugszik már a' föld'

keblében, homályos cziprusok alatt. — Mi pedig élünk, monda Karen, 's a' hol élet van, ott a' remény is. A' lovag reményl, te is reménylhetsz. Nekem mindinkább tetszik a' fiatal férfi, már nem is olly halvány; gyengéd pir szinezi már arczait; és sokkal jobban is eszik. Most semmit nem vetek már az egybekelés ellen 's menyekzőkor bebizonyítom mesterségemet a' főzésben. 'S Rane urat is meghívjuk; ő bizonyosan eljő; mert sokáig nem tud haragunni, és a' jó vendégletet nem szokta megvetni.

Most, folytatá a' lovag komolyan, az én és sok nevezetes emberek' éltének' legfontosabb történetéhez jutunk, mellyről soha nem szólandok, ha a' hajótörést szenvedt Francziák azon örvendetes hirt nem hozták volna, hogy szenvedésim' 's lelkesmeretem' mardosásai végöket érték.

Ötödik Kelement Szép-Fülöp franczia király' törkvései emelék pápaságra, 's mint király teremtményének mindent meg kelle tennie, mit amaz akart. Hire jöve, hogy a' pápa 's franczia király új kereszthadat akarnak rendelni; 's mi lehete nekünk templomosoknak kívánatosabb, kik, Cyprus szigetre szorittatva, hajdani dicsőségünknek csak árnyaikint élénk? A' különben okos Molayt mintha vakság érte volna; mert tudhatá, hogy, főkép' a'

megholt Bonifacius pápával volt közlete miatt, kit Fülöp halálba gyűlöle, a' király szive nem hajlék hozzá. De mindnyájunknak kedvünk volt a' kedves Európát még egyszer látni. Uj keresztháborut leg-többen igen kellemesnek, igen kíváncsnak néztek. Sokan hiuságbul is akarák magokat rokonaiknak 's a' népnek dicsőségökben mutatni. Cyprus sziget, bár milly szép vala, mivel el nem hagyhattuk, végre börtönnek tetszék. Szóval nagy örömmel 's könnyü elmével ültünk hajóra. October' elején 1307 már Parisban valánk, szálásunkul a' Templet adák 's nagymesterünk, ki, mint a' többi fejdelmek, „isten kegyelmébül“ irá magát, mint király fogadtattott, 's az első napok nagy bankettek és vigalmak közt folytak el.

Nem feledem el a' ravasz, hideg, csellemes királyt, ki szép, de hűtelen arcezal, mellyben bizonyos characterszilárdság álnoksággal vegyüle, mint udvarolt utósó este az én drága jó Molayomnak, ki olyan vala mint maga a' becsület vasba öntve, 's nyájassággal halmozta.

Sokan közülünk gyanakonni is kezdének, de már későn volt. Éjjel a' nagy vendéglet után, midőn mély álomban fekvénk, undok poroszlók költének fel 's a' legnyomorubb fogságokba hurczolának. Ezután eretnekséggel vádoltattunk. Biránk 's en-

gesztelhetlen ellenünk Parisi Vilmos, a' király gyón-  
tatója, inquisitor és sensi érsek, volt. Mi így tör-  
ténék több év lefolyta alatt, tudja a' világ; annyit  
azonban mondanom kell, mivel tudomás' hiával vagy-  
nak kegyetek: hogy Krisztus' tagadásával, a' ke-  
reszt' gunyolásával vádolának 's hogy az ördögnek  
szolgáltunk, bűbájt üztünk, Bafometus nevű bál-  
ványt imádtunk, a' szentségeket megvetettük 's  
mindenféle gyalázatos kicsapongásoknak adtuk ma-  
gunkat. Azon vád is szólt ellenünk, hogy a' fran-  
czia királyt és pápát le akartuk tenni 's egész Eu-  
ropában nemesi köztársaságot alkotni. Csak fele-  
legyen igaz, tizszeres halált érdemlettünk volna;  
de mind hazugság volt és álnokság. Igaz, azért  
nem felelhettünk, mit elődeink műveltek két száz  
év olta mi előttünk. Sok hibás vélemény jött di-  
vatba. Hihető volt, hogy gnosticus és manichaeusi  
ábrándozás csuszott be elődeink közül némellyek-  
nél. Mig Molay' idejében, mielőtt nagymester lón,  
szokásban volt a' templomos' avatásakor a' kereszt-  
re tapodni és pökni.

Jesus Maria! kialtá Else elszörnyedve, 's Ka-  
ren, ki figyelmesen ült és hallgata, ijedtében leejtő  
a' guzsalyt.

De nem istentelenség, nem hitetlenség ösztönze  
erre, viszonya a' lovag, — hanem inkább iztelen





kegyes buzgalom. Tiszteljük e az akasztó-fát, kérdék a' régiek akkor, mellyen a' világ' legártatlanabb lénye éltét elveszté? — Molay figyelmezteté templomosait, hogy a' kereszt most symbolumi jelentést nyere, 's oktalanság gunyolni a' jelt, mellyet ön tiszteletünkre palástjainkon viselünk; és e' szokás eltörültetett.

Kegyed tehát nem tapodt a' keresztre, kérdé Else szorongva. Nem, valóban nem, monda a' lovag áhítatos keresztet vetvén magára.

A' többi vádak olly nevetségesek és csekélyek, hogy alig érdemlettek czáfolást. Arany ereklyetartó, mellyet, mint más Katholikusok, csókolánk, adott a' Bafometus bálványra alkalmat, melly nevezet hihetőleg Mahomet elfacsart nevéből származik. Igaz, hogy veszélyes hatalomhoz jutánk, melly a' pápa' 's franczia király' hatalmát ellensullyal fenyegeté. Ha tehát Szép-Fülöp maga akart uralkodni, el kelle bennünket törölnie, mert rajtunk, mint Kelemen pápán, nem uralkodhaték.

Hat évig epedék, mint sokan, börtönben. A' legszükségesebbek' hiával voltunk; a' szentségeket megtagadák tőlünk; fogságokban megholt társaink a' börtönökben temették el. Végre, midőn nem akartunk vallani, a' torturához láttak. Ponsard de Gisinek gödörben kelle fekünni; kezei hátára



voltak kötve olly szorosan, hogy körmei megül vér bogyogott; Richard de Vado addig tartatott a' tüznél, míg husa megége 's néhány nap mulva csontok hullának ki; — Kegyed iszonyodva fordítja el arczát, Else? Ne vélje, hogy kedvem telik benne, ezen leírás által szánakozását kinzanom; de, nem igazlásomra, hanem netalán mentegetésemre szükséges, hogy ezen iszonyokról világos észképe legyen.

A' királynak különös érdeke volt a' nemes Molayt elrontani, mert a' nagymesterrel elesék az egész rend, 's nekem mindig mondogaták: ha Molay ellen tesztek tanubizonyságot, hogy az ellene mondott vadak igazak, éltemet megmentem. Utálattal 's megvetéssel hallám ezen ajánlatokat sokáig. De a' bu, egészségtelen levegő, mozgás' hia, rossz eledel 's a' mindennapi szorongás szelid macskává tévék a' zablátlan oroszlányt. Forró láz jöve reám 's alig estem rajta keresztül, hohérait használák ezen állapotomat 's hamis vallomást facsarának ki belülem. Az inquisitio kintermébe vittek, vas ajtó nyílt meg 's ott álla egy erőmű igen hasonló a' síkálóhengerhez ott a' pinczében — négy szolga vigyorogva álla mellette 's ropogással huzá a' fákat és köteleket ide 's tova.

Ah, kiálta Else, most fogom meg; most értek mindent.

Megint kérdeznéek, akarok e Molay ellen bizonyítani? Bizonyossá tőnnék, hogy a' nagymesternek nem lesz egyéb baja, csak méltóságát veszti el 's egyik leggazdagabb comthuriájába vonulni lesz kénytelen. A' király már annyira ment, hogy többé vissza nem léphet, neki vagy Molaynak le kell köszönni. De ha tanu leszek a' nagymester ellen — nagy jegyzeményt mutattak, melyre már sok templomos felírta nevét — nem csak szabadságot 's ilendő vagyont nyerek, hanem a' nagymestert meg is menthetem.

Megvetéssel lökém el a' pergament 's mondám: Soha nem! Öljetek meg. — A' kinpadra feszítének, de nem állhatám a' kimondhatlan fájdalmakat 's ezt kiáltám: Aláírom! — Alig mondám ki, leoldák a' köteleket és lánczokat. Én aláírtam nevemet és szabad valék. Ugy tetszék, mintha ördöggel irtam volna kötést saját véremmel. Aranyat adtak, de Franciaországot azonnal el kelle hagynom. Kainhoz voltam hasonló, ki testvérét megölte. Honomban reményltem szívkinom' enyhültét találni. Utamban Waltherral találkozám; ő kedves vidámsággal monda vigasztalást, szánakozását jelenté, ismét felkölté reményemet, 's dalai elszórák keressé báná-

tomat. Reménylém, hazámban jobban fog menni dolgom; az ártatlan ifjuság' emlékezete inte. De a' vétkes midenütt magával hordá átkát, magával pokolkinait. — Az ifjuság' emlékezeteinek angyalai mind hátat fordítanak — mig kegyedet megláttam. Ismét látám Mariát a' kiseded Jesussal Egyiptomba szöktökön, 's ugy tetszék, mintha szöktömön szivemben kiseded Jesusomat megmentettem volna. Akkor megint kezdém reményleni Molay' megszabadulását. Lehetetlen nem vala, mig csak hihetetlen sem; mert csak akarata teljesüljön a' kevély dicsvágyó királynak, a' templomosok' hatalmát megtörni 's nagy gazdagságok urává lenni, hogy lehetne öröme ártatlanok' elrontásán? — De már annyi ártatlant megölt! Így váltogatá egymást keblemben félelem és remény maiglan, midőn ama' becsületes franczia hajósokkal szólék, mert azon örvendetes hirt hozák, hogy Molay szerencsésen kiszabadult fogságából 's egyik gazdag comthuriájába vonult Franciaországban, hol csendben kell élnie; ha pedig a' király engedelme nélkül eltávozik az országból, éltét szötte veszélybe.

---

Rane otthon üle az öreg Raynwalddal 's unalombul nyilakat faraga a' kéziv' számára. Rane három egész óráig hallgata, 's Raynwald még jobban

tuda hallgatni; gyakran egész napok elmultak a' nélkül hogy egy szót szóltak volna; a' lovag amannak csak tekintetek 's mozdulatok által adá tudtára akaratát.

Miután Rane elvesztette reményét, a' szép Elsét nőül birni, mindinkább Raynwald' gondolkodása' módjához szabá magát 's mindig jobban hallgata, mert az asszonyvárban még is előbb elcsábíták a' beszédes asszonyok 's megszegte hallgatagságát.

Ideig hallgatva ülén a' két férfi, Rane így kezdé: Irigylem a' nyil' sorsát. — Miért? — Mindig czélt talál. — Mert mindig ugyanazt keresi; ki azt teszi, az is talál. — Else nem akar. — Hagyjuk el! — Busit. — Dőreség. — Szeretem. — Képzelés. — Mi használ? — Elszórakodás. — Hogy szórakozzam el? — Utazzon Rothschildba. — A' királynak nem kellek. — Gyermekség. — Hogy hizelkedjem kegyelmébe? — Tegye ndvarlását. — Oda lovaglok. — Mikor? — Holnap. — Jó! elkísérjem? — Igen. — Jó! Ezzel a' dolog elhatározottatott 's reggel mindketten Rothschildba lovaglának.

---

Aki lovag Elséjénél tölté a' szép estvét, a' kertbe menének, 's a' hold nem ránczoló már homlokát, hanem részvéve mosolyga le az égről. A' rózsák nem zárak be, mint a' begyes liliumok és tu-



lipánok, a' derült éjben kelyheiket, 's a' legszebb rózsza, Else' piros ajka, első csókot ada a' boldognak. Karen is örült, mert a' lovagnak igen jó étvágya jöve, 's most, úgy látszék, ki akarja pótolni, mit elmulasztott. — Csak későn éjjel válnak el egymástul, 's Aki lassan lépdegele gyalog, mostani boldogságát forgatván eszében 's alig hivén azt, a' távul asztaloskunyhó felé.

Csak most, midőn közel volt a' kunyhóhoz, jutta eszébe a' szegény lakók' sorsa, melly nagyon különbözék az ő mostani körülményeitől. Egyetlen fiok, Siwald, ki Else' egyik szolgálójával jára jegyben, különben izmos ifjoncz, hirtelen megbetegüle, forró lázba esék 's kétkedének felgyógyultán.

Midőn Aki a' kunyhóhoz ére, ben jajgatást és sirást halla. — Bizonyosan megholt, gondolá a' lovag. Milly különös az ember' élte, sorsunk milly változékony! Midőn én szerencsétlen, ők boldogok voltak, midőn én a' legnagyobb boldogságot elértem, kétségbe esnek a' szegények.

Kinyitván az ajtót, az atya, anya és mátká minden erejökből törekedének a' dühösködő betegre, ki, kezében gyertya, izzó arcczal 's oriai erőben állta ott, ágyba fektetni.

Nem, égnie kell, kiálta a' beteg haragosan, tovább ezen undok szelid arcot a' fenyegető tekin-



tettel nem szenvedhetem! Nem becsületes! Kunyhónkra veszélyt és halált hoz. Mosolyg, mint a' kék méregvirág. Nyugalma olyan, mint a' közelgető fergeteg' rekedt melege. Egy levelke sem mozog, szellő sem lengedez, 's közel vagyunk a' megfúláshoz. De égnie, égnie kell! Bár nem érdemlette meg! sorsa vetve van! — Szerencsétlen fiam dühösködik lázában, monda az atya sirva! Lovag, segéljen, őt ágyba fektetnünk. Termében a' kép, mellyet festett, az öreg férfi fejér palástban veres kereszttel, oka mindennek. Mindig ez foglalatoskodtatá gondolatát 's végre ágyából is felveré. Az asztalról elvevé a' gyertyát 's, alig vevők észre, meggyújtá a' képet.

A' lovag benyitá az ajtót, 's a' szoba füsttel tele volt. Molay' képe égett. Még a' lángon keresztül is élesen és fenyegetve pillanta a' nagymester' szeme, de egyszersmind szánakozással a' halvány lovagra, 's erre a' tűz hirtelen megemészté. Aki a' konyhába szalada, egy veder vizet hoza 's eloltá a' tüzet, melly az egész lakot veszedelemmel fenyegeté. Azonban a' beteget lefekteték, 's halálhoz hasonló álomba esék.

---

A' halvány lovag' szobája egészen ki volt takarítva, csak az ágy Siwald' holt testével állt benne.

Aki lovag elhagyá az asztalosékat, lefizeté bérét 's fen szép mátkája' egyik melléképületében vett szállást. Lová vigan nyerite a' gazdag birtokosné' ólában, lábával kapála 's örvendezék, hogy társakra akadt.

Az öreg asztalos maga álla műhelyében 's fiának koporsót készite tölgyfából. Kedves fa! monda, te kin álál a' dombon. Hányszor játszám alattad mint gyermek 's ülék anyámmal árnyékodban. Menyekzöm' napján is ott valék; csak karjaimon vívém fel hozzád egyetlen fiamat. Reménylém, hogy az ő ivadéka is játszani fog alattad és boldog lesz. Árnyékodban akarám ünnepelni menyekzójét. A' villám réad csapa 's szétzuza azon nap', midőn a' templomba beüte. Megvettelek, midőn lefűrészelték tövedről, 's deszkáidbul fiamnak vőlegényi ágyat akarék csinálni. De ez balgatag volt tülem. Azon fa, mellybe villám üt, szerencsétlen; 's a' nyers fából rossz vőlegényi ágy vált volna. De koporsónak elég jó vagy. Most, szegény Siwald, menyekzői ágyad koporsó lőn. Ah, hiszem ez történik velünk mindenkor, csakhogy lassabban 's nem vesszük észre. — Ezen hat szálbul tehát és e' négy kis deszkából egyszerű, könnyű koporsót csinálok számodra, nem lesz igen erős és nehéz. Ne legyen hosszú fogság magányos testednek. Porod nem so-

kára vegyüljön össze a' többi földdel. Így szép, így barátságos. De lelked felszál keresztül a' kék levegőn a' boldogul mosolygó Jesus Krisztushoz a' töviskoronával, melyet most feje virágok lepnek el, 's örök atyádnak keblébe visz. 'S ha a' trombiták megharsannak a' toronyrul, 's kegyes barátid szent éneket énekelnek, — te titkon fogsz beszélni velem, meghallom szavadat 's te mennyei titokrul fogsz szólni. Öreg szülőid türelmesen fognak várakozni; hiszem elválásunk nem tart sokaig. De téged szegény leány, téged Inger, sajnállak. Rózsákat szerettél volna törni a' szerelem' kertében, 's most a' temetőn csupa homályos rozmarin és fodormenta közt kell sirnod és panaszkodnod.

---

A' lovag boldogan üle a' várban Else mellett 's szerelemről beszélgete. Gyakran ajkához szorítja kezét 's néha csókkal is bátorkodék közeledni a' hölgy' ajkához. Else megint le akará venni az arany berbenzét Aki' nyakárul, de ő nem engedé. Ez már előbb megtörtént egykétszer 's csodálatos érzetet hagyott hátra Else' lelkében. De mennyivel inkább ellenzé a' lovag, annál nagyobb lőn a' hölgy' vágya 's végre így szóla félig tréfából, félig komolyan: ha meg nem mutatja a' képet, ő sem engedi megcsókolni magát.

Az öreg Karen épen cseresznyelepényt süttött, mellyet vacsorául tálala fel a' szerelmeseknek. Megint zsémbeltek, gyermekek, monda félig bámulva, félig nevetve, midőn a' szobába lépe 's a' hölgynek rossz kedvét látá. — Nem akarja megmutatni a' képet, monda Else hűnyorgva. — Az nem szép tüle, monda Karen; olly szépen van festve és olly hasonló. Csak a' halálos gyilk a' kis pogány istennek, Cupidónak, nyila volna, mint a' dalnokok mondják istentelenül. De én, ugy e, láthatom a' képet, folytatá 's titkon inte a' lovagnak. Igen, monda a' lovak, kegyed nyugott öreg asszony, a' phantasia kegyedben nem támaszt háborító érzelmeket. Itt a' kép, tegyen vele, mi tetszik. — 'S most egyiktek sem látja olly hamar a' képet, monda Karen, 's kiszaladt vele az ajtón. De Else, neki makacsultan, hogy a' képet látnia kell, utána méne 's ki akarta ragadni kezéből; Karen, ki általán ellenzeni akará, mivel álmatlan éjben észrevette Elsén annak szomorú hatásait, nem soká fontolá, hanem a' nyílt ablakon ki a' tóba dobá a' képet. Azt igen rosszul tevéd, szólt Else felháborultan 's csaknem sirt haragjában.

Ez hallgatást 's kis feszültséget okozá, melly mindnyájoknak kellemetlen volt, de nem sokára valólag boldogtalannak hangos panasza által



szakasztatott félben. Semmi nem bírja könnyebben az embert képzelt bajának átlátására, mint való bu-bánat.

Inger, a' megholt ifju' mátkája, sirva és zokogva közeledék. A' műveletlen ember nem ismer csendes szomorúságot, vagy keble zajlik, vagy kimerülten, gondolat nélkül elszórakodásba süllyed. Mídon Inger jó asszonyát meglátá 's előre tudá, hogy Else' érző szive osztozni fog bujában, mellében a' szenvedély, melly ut közben szunnyadt, ismét felébrede, 's fél szókban és öszvefüggetlen beszédben nyilatkozik. Végre, magához jöven keveset, egy gondolattá gyülnének öszve érzelmei; többször ismétlé, hogy nagy vigasztalásául szolgálna, ha mátkája, mint előkelő lovag, a' templomba takaríthatnék, nem pedig ki a' temetőbe. Ő kőfaragó volt és szobrász és sok sirkövet készíte nemes urak' 's asszonyok' számára. Nehány kő otthon állt még a' pajtában, 's ez volt egész hagyománya. Ha templomba temettetnék és szép sirkövet kapna, ugy tartá Inger, ott ülhetne 's a' követ nézhetné szent beszéd alatt 's a' templomban mondott misék mint lelki misék zengnének sirja felett.

Elsét és Akit ugy érdeklé ezen kívánság, hogy azonnal megigérék teljesítését. Aki lovag következő nap mingyárt a' priorhoz méne, hogy az iránt



megegyezzen vele. Visszatérvén, monda: Milly különös történet! Én ezen megholt ifjút megajándékozhatom egész földbirtokommal, melly Daniában sajátom, a' nélkül hogy tudnám. Midőn atyám eltemettetett, barátja, János mester, keves hagyományán ezen sirhelyet vette meg, 's ott még épen annyi tér van, hogy egyet el lehet takarítani. Ez a' szegény Ingeré legyen mátkája' számára.

Elsének nem igen tetszék, hogy idegen holt fekögyék Aki' atyja mellett, de gyengédebb volt, hogysen a' dolgot tovább érintse; 's midőn a' szegény Inger ismét eljőve, azzal vigasztalák, hogy mátkája a' templomban, Szent-Brigitta' oltára előtt a' nemes lovag atyja mellé, fog takaríttatni.

---

A' következett reggel megüzené Rane az új jegyeseknek, hogy estve felé eljövend, szerencsét kívánni. Ez nagyobb udvariság, mint Ranétul vártam volna, hogy jelenteti magát, monda a' lovag. — Megharagvék, szóla Karen Elséhez, hogy kosarat adtál neki; azért nem jó mint barátod, hanem mint idegen, mint szomszéd, mivel az illendőség kívánja. — Ő mindig szívből jó volt hozzám, monda Else, sajnálom hogy ártatlanul kell őt busítnom. — Reménylem, monda a' lovag, hogy ma estvére megkimél jóságával 's holnapig halasztja, mert mindig

erősebben esik 's az est évszakunkhoz képest nagyon hideg és borult. — Gyujtassunk gyertyát? kérde Else. Nem, kedves, éppen e' homály igen kellemes. — Dalt mondok a' hárfához, szóla a' hölgy, szüz szeméremmel foszolván ki a' lovag karjaibul.

Else éppen a' hárfáért méne, midőn Rane pengő sarkantuval belépett. Jó estvét. — Jó estvét, kedves Rane! Alig reménylém ma estve látni kegyedet. — Miért? — Nagyon esik. — Igen, esik. — Igen megázott tehát? — Ugy van, megáztam. — Nem ölt e fel száraz köntöst az enyéimből, kérde a' lovag. — Nem, köszönöm, inkább vizesen maradok. Hozzá szoktam, nem árt. — Most hallgatás következik, melyet Else 's Aki nem akarának megháborítani. Végre így szóla Rane: Igaz tehát? igaz? Kivánhatok e szerencsét? — Köszönöm, kedves Rane. — Jegyben van tehát kegyed a' lovaggal? — Igen, kedves barátom! — 'S kegyed a' szüzzel? — Hasonlóképen. — Sok szerencsét kívánok. — Köszönöm, szóla a' lovag.

Most még hosszabb hallgatás támadt 's végre Else kezdé: Mi újság Rane, hiszem, Rothschildban volt kegyed? — Ugy van, voltam Rothschildban. — Beszélt a' királlyal? — Ugy van, beszéltem a' királlyal. — Kegyes volt e? — Igen, kegyes volt. —

Voltak ott idegenek is? — Ugy van, voltak idegenek is. — Kik? — Francziák. — Micsoda Francziák voltak azok? — A' franczia király' követei. — 'S mi üzenettel jöttek a' királyhoz? kérde Aki lo-  
vag figyelmezve és feszülten. — Hogy a' templomosok' nagymestere, Molay Jakab Bernhard, 's Normandia nagypriora, Guido, 54 más templomossal a' Szajna' egyik szigeten Parisban, Mart. 18án f. e. elevenen égettettek meg. — Isten vére! kiálta Aki, az lehetetlen; az ide vetett hajósok egészen más-kép' beszélék. — Hajósi hazugság, monda Rane; — én mindent a' követnek ön szájából hallék, midőn az audientia-teremben hirül adá a' királynak. Sajnálom a' szegény Molayt; mert azután a' követ' egyik szolgájával beszélék, ki meghitten bizonyossá tón, hogy Molay egészen ártatlan volt, mi okbul gyilkosait egy év alatt az isten bírószéke elé idézte. A' pápa már megholt, 's Fülöpön látszik, hogy nem sokára ő is utána megy, mert a' nagymester' kivégeztetése olta sápadt és sovány, minden tagja reszket, nincs nyugta, nem ehetik, nem alhatik és minden keresztény fejedelmekhez követeket küld, magát mentegetni; csak isten és ön le'kismerete előtt nem teheti.

Jó éjt, monda Aki tompa hangon 's koczogó fogakkal, jéghideg holtkezet nyujta neki. A' szo-

bában az alatt olly setét lón, hogy őt a' hölgy már nem láthatá; mint fekete árnyék állt előtte. Aki, istenért, maradjon! kiálta Else szorongva. — Nem lehet; el kell mennem. Jó éjt, monda megint hangosabban és eltűnék. — Else 's Rane hallották lova' lépteit a' kövezeten.

Hova szándékezik most? kiálta Else kétségbeesetten. Hiszem most itt lakik váramban! Egész világon nincs egyéb hona. A' hir elkabítá fejét. — Felkeresem és visszahozom, monda Rane. De mielőtt lóra ült 's a' csapó-hidon keresztülment, a' halvány lovag eltűnt már a' tájékrul. Rane néhány sükeretlen utat tón ide 's tova, 's dolgát nem végezve jött vissza,

---

Az öreg asztalos éjfélkor a' halotti szobában üle, Aki' előbbi laktermében. Fia holtruhában fekvék a' koporsóban, mellyet atyja készített. Két nagy faggyugyertya ége hosszú fenyügyertyatartókban, mellyeket szinte az öreg csinált 's korommal festett be. A' bánat, munka 's éjezés által levert atya ott üle mint kőszobor, fejét kezére támasztá 's könyökét térdének feszíté, midőn Aki belépe.

Az öreg felpillantá 's midőn a' lovagot meglátá, elé ment 's monda halkan: Ah, nemes lovag, még éjjel is jó kedves halottamat nézni? Szivembüi



köszönöm, hogy szegény mátkájának kérését teljesíté 's a' templomban szerze neki sirhelyet. Nem, mintha helyben hagynám ezen ohajtást, mert véleményem szerint sokkal szebb isten' menyne alatt a' föld' fris virágkeblében fekünni, mint szomorú templomfalak megett. De ilyenekben jó teljesíteni a' gyászlok' akaratát, ha lehet 's vigasztalhatja őket. — Hogy van neje és menyne? kérde a' lovag. Ők is ébren akartak maradni, viszonzá az öreg; de a' kimerült erő kívánja sajátját; mindketten elaluttak ott ben. — 'S kegyednek is, jó öreg, álmra van szüksége. Ez éjjel nem alhatom, ha akarja kegyed, egy pár órára felváltom 's ébren leszek fiánál. — Ah, kedves lovag ur, ez nagy tisztelet. — Tudja kegyed, nem szeretek sokat beszélni 's egyenesen kimondom, mit érzek. Menjen be 's fekügyék le. Reggel tájban felköltöm kegyedet 's elbucsuzom, mert hosszú utra készülök. — Elhagyja tehát szép mátkáját? — Nem, nem hagyom el. Ne kérdezzen tovább 's menjen nyugalomra.

Az öreg elment. Aki egyenesen a' holtnak átellenébe ült, mintán a' kendőt levonta a' halvány arczrul. — Uti társam, monda, te még halványabb vagy, mint én. Nemde ezen pillantat nem olly keserű, mint némelly félénk képzelgetni akarná velünk. Most békén alszol, szived nem tud semmit



a' kinokrul és szorongásrul, nem sükerült reményekrül. — Ezután hallgata néhány pillantatig 's maga elé néze. Történetbül az ablakra pillanta, az atya oda állította a' megégett festmény' fenmaradt darabját, hogy a' léghuzamot tartóztassa. Csak a' fehér palást látszott a' veres kereszttel. Igen, igen, monda Aki fajdalmasan; te olly ártatlan valál, Molay, mint ruhád' fehér színe. Te is pirosítád ártatlan véreddel a' keresztet. Nem sokára követlek. Az én sorsom se legyen jobb, mint a' tietek. Imádkozzatok értem a' boldogságos szüz's a' hőshöz és üdvözítőhöz. Jesus Krisztushoz.

Azon pillantatban felemelkedék a' halott 's nagy szemekkel néze a' lovagra. Mit akarsz? kérde Aki, a' nélkül hogy legkevesbbé bámulna. A' holtak' országából jössz e értem?

Most igen jól érzem magamat, monda a' korporsóban fekvő. Az álom megerősíte, szörnyű sokáig kelle alunnom; de itt igen hideg van 's helyem igen szűk, miért vittek el a' jó meleg ágybul?

Uram Jesus! kiálta az atya, ki még nem fekött le 's az ajtót kinyitá. Fiam, Siwald, élsz még! csak álhalálban fekvél? O én boldog, boldog, boldog ember! Feleség, Inger, mátká, anya! ébredjtek fel, Siwald is felébredt; nem holt meg, nem

hal meg, jobban van; a' veszély elmúlt, de mingyárt meleg ágyba kell őt vinnünk.

Azalatt a' mātka és anya felkelének, 's nem akarának hinni saját füleiknek és szemeiknek. A' halvány lovag izmos karjaira vevé a' beteget 's az ágyra vivé. Ezután megint kiméne a' halotti szobába 's előbbi helyére üle, mig a' szerencsés háznép a' mellékszobában körülfogá a' beteget 's kérde, mint érzi magát és mit kíván?

Ételt kívánok, monda, iszonyulag ehethném. — Ah, édes isten, szóla a' boldog anya, most egészséges, a' betegségnek vége szakadt e' nehéz álomban. De igen kell vigyáznunk, könnyü ételt készítek számára. — Nem, jó keményt, anyám, jó keményt, mert szörnyen ehethném, monda a' fiu. És mindnyájan hagosan nevettek és sirtak örömben. csókolák őt 's egyik a' másikat tolá félre, hogy a' kedves visszakerültet czirogathassák. Anyja nem sokára hozza valamit, 's midőn a' fiu vidoran ült az ágyban 's nagy vággyal ette a' hozottat, megint mindnyájan sirtak örömben.

Az atya megnyitá a' halotti szoba' ajtaját 's monda: Kedves lovag ur, ne üljön olly szomorun ott; jöjön hozzánk 's osztozzék örömünkben. Fiamnak szép sirt szerze kegyed a' templomban, most bizonyval még inkább kívánja neki a' szép éltet.

Kegyed is boldog; a' nemes kisasszony kegyed' neje lesz; 's kegyed ura mind ezen jószágoknak 's a' mi urunk is. Jöjön tehát 's örüljön gyermekei' boldogságának!

Öreg! szóla a' lovag, ki óntollal darab pergamenre írá, jöjön be egy pillantatra! Mondani akarok valamit. Az öreg bejött. A' lovag kihuzá kardját. Eskügyék hallgatást e' keresztre 's boldoggá teszem kegyedet. — Az öreg esküvék. — A' lovag oda adta nekie a' pergament. Itt végintézetem. Kis vagyonomat fiának hagyom. Ezzel nagy ereszényt nyujta nekie arannyal. Még valamit kérek kegyedtől. Egek! lovag ur, mi az? Mit kíván kegyed? Adja nekem az üres koporsót 's akkor béke kegyeddal. — Az öreg nem jöhetne magához bámulásban; de mielőtt szólhata, a' halvány lovag kivitte már a' koporsót. A' fergeteg szétozslék, a' hold keresztül világolt a' hollósetét fellegeken 's a' holdfényben látta a' megrémült öreg a' halvány lovagot, mint száguldott lovon a' koporsóval.

---

Else egész éjjel nem fekvék le; hanem az ablakerkelyben üle, 's midőn a' fergeteg reggel felé szétozslék 's a' hold világla, szorongó tekintettel kémlelé a' messze tájékat. Ugy tetszék nekie, mintha minde a' falevel, minden fűszál sirna, 's a'

hold kétségbeesett arcczal 's ránczos homlokkal re-  
püle a' fellegek közt, mintha el akarná hagyni e'  
környéket. Végre őt is meggyőző a' lankadtság,  
felöltözve az ágyra veté magát 's így fekvék egy  
óraig félig-ébren, félig-álmodozva.

Ugy tetszék nekie, mintha háromszor kopogtat-  
ná valaki az ajtót, nem ujjal, hanem erős fadarab-  
bal. Ő reszketve kiálta szabadot; az ajtó lassan  
nyílt meg 's ott álla kék holdvilágban egy halvány  
alak sárga koporsóval hátán. Jesus Maria! kiálta  
Else rémulten. Nem ismersz már Else? monda a'  
tünemény, bucsuzni jöttem:

Ha vigan éled élted,  
'S nem háborít a' kin,  
Hideg siromra hintve  
Lesz ifju rózsaszín.

Ha léted bu emésztí  
'S a' bánat sulya ér,  
Koporsóm vérrel telve,  
'S aludva lesz a' vér

Veres kakas kiáltoz,  
E' szó siromba hív.  
A' holtak sir hazája,  
Elhagylak, drága szív!

Ezen halk szók után megint eltűnt a' látvány.  
A' keményen ismételt csengetésre bejőve Karen, 's

bizonyossá akará tenni urnéját, hogy álmodott. Nem, nem, monda Else, kimélj meg mindennapi vigasztalásoddal. Bizonyosan tudom. Fogass be tüstint, lemegyek az asztaloshoz, bizonyosan ott van. Miért nem jutott mingyárt eszünkbe? A' halotti házba, gyermek? Igen, a' halotti házba, épen oda való vagyok.

Az erdei lak felé kocsizának 's már távolról olly örömjajt és tombot hallának, hogy Else vidamon fordult Karenhez 's monda: Ah, istenem, igazad van, még is csak álom volt. Mentve van, azon örülnek.

Mentve van? kérdé az öreg asztalosnét, ki épen az ajtón kilépett. Igen, igen, szóla az öreg, az isten megtartá, megint él, drága egyetlenegy fiam. — Megint él fia? Hála istennek! De hol van Aki lovag? Nem látta e kegyed a' mult éjjel? — Igen, itt volt, felele halkan az öreg, de megint elszárguldott. Ezen pergament adta nekünk, kegyednek is szól. Else vevé a' pergament 's a' következő költeményt olvasta, melly futólag, alig olvasható kézzel volt írva:

Aranyomat a' szegény férfinak hagyom,  
A' holtnak, ki újra született.  
Mint vérdíj ég kezemben.  
Harmincz ezüst pénzért



Adta el Judas az urat ;  
 Én nem lettem olly alacsony  
 De tüle nem messze állok.  
 Száz aranyért ! miért nem szinte  
 Harmincz ezüst pénzért ?

Lovam , sebes , izmos paripám ,  
 Nem rettetgél a' fergetegben ;  
 Hiv uti társam valál ;  
 Téged a' lovagnak hagylak.  
 Bár mennybe nem megyek ,  
 A' ligetben többé nem lovaglok.  
 Rane ur ! tied a' szürke !  
 Maradjunk barátok.

'S imádkozzál a' holt' tefemei felett  
 Kérj neki kegyelmet az égből ?

Isten hozzád , Else ! kedves hölgy ,  
 Téged nem látalak többé.  
 Eltűnt a' dicsőség ,  
 Elnémultak a' szerelemdalok —  
 Elnémultak a' sir keblében.  
 Változékony szerencse !

Adtál egy rózsát ,  
 Ismét visszaadom.  
 Itt fekszik bal kezemben  
 Fonnyadt mohba takarva.

Most a' templomba kell mennünk, monda Else,  
 miután a' dalt elolvasta ; szívem sugja , hogy ott  
 lelem. — Hirtelen a' templom felé kocsiztak ; de

megállának az egyházfi előtt, hogy a' kulcsot kérjék ki; mert igen korán volt, a' barátok még mind aluttak, 's a' misének ideje csak két óra múlva volt. Az álmából felvert egyházfi bámulta, hogy a' nemes szüzet olly korán látta; de bizonylá, hogy a' lovagrul semmit nem tud; de azért a' templomban lehet, mert a' prior átadta neki a' kulcsot 's nem szokatlan, hogy ezen különös lovag épen éjjel egészen magányosan végzi istentiszteletét. — Else nem várá végét beszédének; már közel volt a' templomhoz 's vidámon monda Karennek: Hála istennek! itt van. Látom a' szürkét a' templomajtóhoz kötve, ott nyert a' hajnalban.

Leugrék a' szekérről 's a' templomba szaladt. De ott pusztaság és csendes volt minden 's nem látá senkit. Semmi szokatlan nem volt, csak friss föld környezé az új sirt, melly a' fiatal kőfaragónak vala szánva. Homályos sejtés ösztönzé Elsét sebes léptekkel a' sirhoz. Lenéze, Karen elég sebesen követé 's visszatartóztathatá még az ingadozót, hogy le nem rogyott Aki lovaghoz, ki a' nyílt koporsóban fekvék, tőrrel mellében. A' jobb kéz még erősen tartá a' tőr fogóját, a' bal hervadt virágot.

---

Majd egy év múlt el ezen szomorú történet után. A' szenvedély kiadta dühét, ősz és tél leg-

alább tetszeteg nyugalmat hoztanak vissza Else' szívébe; eljött a' tavasz is. Későbban Else egyetlen meghittje Sigrid vala, a' boldog, most a' fiatal kőfaragóval egybekelt Inger' testvére. Egykor, midőn magok ülének a' csarnokban, így szóla hozzá:

Milly pusztá 's szomorú ez a' csarnok, noha honomban minden más hely még sokkal pusztább volna előttem. Itt játszám mint kis gyermek, szülőim olly korán megholtak, hogy sem birások' szerencsés-jét, sem vesztességök' szerencsétlenségét nem érzettem. Felővők atya 's anya, néne 's bátya nélkül. A' jó Karen második anyám volt, tudott olvasni, én is megtanultam tőle, 's mondhatom az volt a' legnagyobb boldogság, mellyben éltemben részesültem; mert ez nagy világot nyitá előttem 's a' szokatlan és nagy akkor jött elém, mikor akartam. Olvasni tanultam a' természet' nagy könyvében, e' nélkül tavaszleveleit bizonyosan nem értettem volna. Tudtam a' madár' dalának is értelmét, 's ha szomorkodám, így énekle: Pirulj, Else! Nekem kis állatnak csak egy tarka ruhám van 's igen rövid éltém. A' madarász cselt hány 's még is vigan és bizodalmasan lejték zöld ágamon 's éneklek a' teremőnek hála- 's magasztaló dalomat, míg a' nap kel és enyészik. 'S így nem vettem észre nagy magányomat. Mert a' jó Karen keveset érte és érte

abbul, mit olvasa. Ah, ő hív barátném volt! Hogy vihettem volna segélye nélkül illy sokáig a' nagy gazdaságot? Az olvasás 's a' szép nyári virágok mellett legnagyobb örömem' lelém hölgyeimben! 'S te tudod, Sigrid, hány boldog órát töltöttem közöttetek. Korosabb férfiak közül csak a' priort, gyámomat, fiatalok közül csak Ranét ismerém. Ugy véltem, a' fiatalok mind olyanok 's nem vágytam több illyes ismeretségre. Olvastam ugyan sok dalokban dicső szép fiatal hősookrül; de úgy tartám, hogy azok csak képzelet' szüleményei, mint az oriasok és törpék, mint az elfek és tengeri tündérek. — Akkor jött Aki — igazi szellemtünemény. — Igen, szelleme, szelleme volt! Férfiúi szépséget, vitézséget, udvariságot tanultam benne ismerni 's érző lelket, mi után az enyém sovárgott. De ő gonosztétnök volt 's meg kellett halnia, mint ártatlan bajtársainak. Köszönöm istennek, hogy férem nem lett, mert soha nem lett volna boldog, engem soha nem tett volna boldoggá. Sajátkép' papi esküje sem volt feloldva. De itthon vásznat nem sikáltatok többé; én sem szenvedhetem már a' henger' csikorgását, mert az iszonyu hang. Nagyon hasonlik a' kinpadhoz 's borzasztó fájdalom lehet, kemény betegség után reája feszítettetni. Ezerszer kedvesb és könnyebb becsületes harczban hagyni éltét. Attul

nem reszkete 's büszkeség és nemes érzelem tekinte szép szeméből. Most elholtak szemei 's elholt szemekkel gyakran járkál még, fekete ruhában, halvány arcczal 's a' sárga keskeny koporsóval hátán. Nem láttad őt? — Nem, felele a' reszkető hölgy. — Vétek is volna téged megijeszteni, viszonya Else, de a' halvány lovag tudja, hogy Rane megint kéri kezemet, 's hogy tán oda is adom neki és ez féltékennyé teszi. De nem busulok; legroszabb, hogy nem szabad busulnom. Aki így dalolt:

Ha vigan éled élted',  
'S nem háborít a' kin,  
Hideg siromra hintve  
Lesz ifju rózsaszín.

Ha léted bu emészti,  
'S a' bánat sulya ér,  
Koporsóm vérrel telve,  
'S aludva lesz a' vér.

Igy mindig alutt vérben kell usznia — 's e' gondolat, Sigrid, e' gondolat eltépi szívemet.

E' szókra sirva kele fel 's elhagyá a' szobát.

---

Hogy elszórakozzék, reábeszélte egykor Karen, látogatnák meg Ranét. Rane mindent (sok nem volt ugyan) megtőn, mi hatalmában állt, hogy őt mulat-



tassa. Többek közt fegyvertárát mutató meg neki, mellyben sok régi csodálatos fegyverek függtek és tekütek. Mig Rane az ijákat, töröket és nyilakat hordogató elő, Else gyakran egy bizonyos helyre veté szemeit 's mindig nyugtalanabb lett. Rane és Karen észrevették nyugtalanságát, de sokaig nem tudták, honnan származik. Végre nagy küzdés után vad örömmel kiálta Else: Nem csalatkozom! ott van, ott függ a' tör, melly másomat a' török hájón, melly Akit a' templomban meggyilkolta. Ezen szókkal egy damascirozott gyilkot ezüst fogóval 's zöld kövekkel, ránta le a' falról 's olly mozdulatot tőn, mintha mellébe akarná döfni. Karen hirtelen kirántá azt kezéből. Bolond, monda Else különös hangon 's borzasztólag mosolygva, csak tréfa volt. Nem ismersz tréfat? Ezen szókkal eszmélet nélkül az öreg' karjaira rogyott.

Boldogságos szüz! kiálta Karen Ranénak, hogy lehet kegyed olly dőre 's észtelen? Maga vezeti ide, a' gyilkot látni! — Szent - Kanut! monda Rane, hogy juthat egyszerre minden eszünkbe? Ezen gyilkot a' holtnak melléből huzám ki; e' szép gyilk. A' kőfaragónak, ki a' végintézet szerint a' főörökös, meg akartam fizetni árát; de ő semmit nem akart elvenni. 'S így oda függesztettem a' gyilkot 's megint elfeledtem. Ki emlékezhetik mindenre? —

Elég nagy a' fej, monda Karen, mindig a' beteggel foglalatoskodva, bár csak olly okos is volna. Kegyed önmaga áll mindig utjában, mig együgyűsége által éltétül megfosztja. El az átkozott tőrrel.

Rane félretevé a' gyilkot 's nagy nehezen megint magához teríték Elsét. A' hölgy egy szót sem szólt, mint gyermek viteté magát a' szekérhez, haza kocsiztak, a' nélkül hogy csak egy szót mondott volna, lefekütt, elalutt 's következett nap' semmit sem beszélt a' törtéentrül. De mindig halványabb lett 's ereje mind inkább fogyott.

---

Nebány hét mulva, ugy látszék, jobban van, vidámabb volt 's ismét kedve telt az olvasásban; csakhogy maga nem olvasott, Karennek kelle olvasnia. A' lovag' halálnapja közeledett 's ettül Karen különösen félt. Errül egy szóval sem tétetett említés. Eljött a' nap, Else korán felkelt, nyájas volt és csendes 's nem kívánt a' templomba menni, mitül Karen igen tartott 's mit nem is engedett volna, ha szóba jó is. Karen reménylte, hogy Else elfeledte a' napot; mert még az ebédnek is örülni látszék, mellyet az öreg egy csukabul igen jó izün akart neki készíteni. A' parancs ki volt már adva, hogy illy hal fogassék a' tóban. — Most elszórakozásbul néhány világi kis történeteket olvas-

tak, (mert a' legendák aggodalmat gerjesztettek Karenben), egyebek közt Polykrates' történetét is, ki olly szerencsés volt, hogy végre aggódni kezdte szerencsén, 's hogy egy kis bal szerencse még is érje, drága gyűrűjét a' tengerbe veté, de azt is tüstint visszahozák neki egy kifogott halban.

Némellyek igen szerencsések, mások igen szerencsétlenek, monda Else. Én a' sors irigységének nem vagyok kénytelen illy áldozatot tenni. Ma egy éve, hogy őt elvesztettem. Már régen nem látogattott meg, régen nem intett.

Azon pillanatban vidám arcczal lépett be egy halász 's elhozta a' Karen által tóba vetett képet; az arany láncz erősen a' kifogott csukára volt tekerőzve.

Különös! monda Else keserűn mosolygva. Szerencsésebb valék tehát, mint magam gondolam. Valljon nem esett e baja a' képnek? — Ezzel felnyitá az arany berbenczét. Nem, vére olly fris, monda rekedt hangon; és ezen hangos kiáltással: Magához hiv! lerogyott 's örökre elszunnyadt.

---

Megint egy év mult el ezen haláleset után, midőn idegen utazó jöve ezen tájakra 's a' szép jószágok' birtokosát meglátogatta. Minden Ranéra szált; most a' csarnokban üle 's a' kutyával játszik. Az

öreg hallgató most végképen hallgató, mert nem volt többé. Karen lent fona az ablakerkelyben. Rane az utósó időben vendégletesebb lón; nem szeretete ugyan a' társaságokat, de szívesen látta, ha valamelly utazó néhány napra betért hozzá. Az idegennek megmutatá minden nevezetességeit, többek közt a' tört, a' legendakönyvet és a' képet.

Ez az én kedves rokonném, ki után ezen birtokot öröklém. Igen hasonló! Szerettem volna nőül venni, de isten másképp rendelte.

Szent-Sebald! monda az idegen, önmagát ölte meg? Nem, nem. Jámbor keresztény halállal mult ki. Bu-bánat vitte a' sirba. Az egész történet hosszú; én rosszul beszélem a' történeteket; de ott ül egy, ki alaposan tudja azt, 's örömet cselekszi. 'S én igen szeretem hallgatni, ámbár mindent ujaimon el tudnék számlálni; de mindig úgy tetszik, mintha kedves Elsénk megint feléledne 's még mindig itt volna mellettünk a' csarnokban, ha Karen beszéli.

Az öreg mingyárt kész volt 's beszélni kezde. Rane azalatt a' kutyával játszik, de a' mellett gyakran törölgeté szemeit karmányával.

A' történet meginditá az idegent is, 's midőn vége volt, elment a' templomba is, megnézni a' szerelmesek' sirját.

Szép nyárest vala 's a' hanyatló nap vérpirosan süte be a' festett ablakon. Egy fiatal kőfaragó térden álla 's képet faraga nagy homokköbe. Szép fiatal asszony alla mellette, mosolygó kiseddel karján 's figyelmesen nézé munkáját.

Nézd, Inger, mondá a' fiatal kőfaragó vidám hangon, megvan. Itt állnak Else kisasszony 's Aki lovag és egymásnak nyujtják kezöket. 'S a' szent lélek felettök lebeg, mint fehér galamb, 's áldja szövetségöket.

Öhlenschläger után E.



## FÁJDALOM.

Tavaszi fuvalmi lengnek,  
 Nem fed napot boru;  
 Folyókon olvad a' jég,  
 De szümbe' jég a' bu.

Szelid tavasz, derítsd fel  
 Az ifju' bájkorát;  
 Napom' világa, tűnjél  
 Szüm' éjhomályin át.

Tavaszi fuvalmi lengnek,  
 Nem fed napot boru;  
 Folyókon olvad a' jég,  
 De szümbe' jég a' bu.

B. PALOCSAY TIVADOR.

---

## E M L É K E Z E T.

**H**alál' ölébe  
 Merült a' nap;  
 Nyugonni estharang  
 Kisérte fülmilém  
 Zokogta sirdalát,  
 Az éj setét  
 Lepelbe vont  
 Hegyet, mezőt.  
 A' mennyvilágok  
 Léreszketének  
 Az est' sirámiba.

De nem sokára  
 A' hold, arany borun  
 Lebegve, mint egy emlék  
 A' drága multbul,  
 Vigasztalást hozott  
 Az árva tájnak,  
 A' gyászt feledték  
 Hegyek, mezők.

Fogadj öledbe,  
 Szelid, fehér éj,  
 Regéld el édes álmid'.  
 Ha zoldogid' sugalma  
 Linim nevét könyörgi;  
 'S az angyalarcz,  
 Szemének égi bája,  
 A' hő szerelmet eskő  
 Rubinajak  
 Elém mosolyganak  
 E' drága képnél  
 Elálmodom, mit érzett  
 Letűnt dicsőbb napokban  
 A' bus, kihalt kebel.

Kel a' korány 's pirulva, mint  
 A' zsenge hölgy szerelmét,  
 Kivallja, mit szövének  
 Várazsaid.  
 Fedezzenek  
 'S ez álmot, édes éj,  
 Hiv árnyaid.  
 Ne lássam égderűben,  
 A' sors' irigy hatalmát,  
 Melly rózsahajnalokban  
 Beszél arany  
 Virágirul a' szívnek,  
 'S ha a' szegény szív  
 Ezer vizzályt  
 Legyőze, vérrel áldozott,

Ha rég' imádott  
 Kebel' szerelme üdveket  
 Terem neki:  
 Viharba' küldi fellegét,  
 Letépní kék egünkrül  
 A' csillagot,  
 Elüzni fülmilénket;  
 'S ígért arany  
 Világa romba dül.

HAMVAI.

## E M E L K A.

Zöld ligetbe' lejt Emelka  
 A' korány' sugárinál ,  
 Hajladozva leng körüle  
 Harmatár közt a' fűszál.  
 'S kék selyem szalagra fűzve  
 Lejt kis öze kis kezén.  
 „Jer kis őzkém, friss patakhoz,  
 Gyenge füre viszlek én“.  
 Hűs bokorba szál nyugonni  
 A' liget' virágirul,  
 Megterül a' lomb felette  
 'S csókolódva rá borul.  
 Vigan ugrál a' kis őzke  
 Majd előtte majd körül ,  
 'S álmodó szép asszonyának  
 Nézetében elmerül.  
 Puska szól, Emelka serken  
 És ijedten felsikolt ;  
 Látja vérét a' kis őznek ,  
 Öze szűn találva volt.  
 Szánakodva áll felette ,



Köny borítja kek szemét,  
Es a' zöld bokort rohogva  
Szép vadász hasítja szét.  
És letérdei 's esdve kéri:  
„Megbocsáss, oh szép alak!  
Özedet csak a' bokorban,  
Téged én nem láttalak.  
Mást adok helyette, lányka,  
Majd leszek hív özed én“.  
Rá mosolyg a' hölgy, 's feledve  
Kára szép vadász ülén.

MATICS.

---

## Ő S Z É N E K E M.

**M**inden olly komor, setét  
 Gyász borong a' rózsakerten,  
 A' virágok szerte szét  
 Álmodoznak, földre verten.

Ébred a' zord őszi szél,  
 Lengedelmi szárnyra kelnek,  
 És vihar 's fakó levél  
 But dalolnak a' keblelnek.

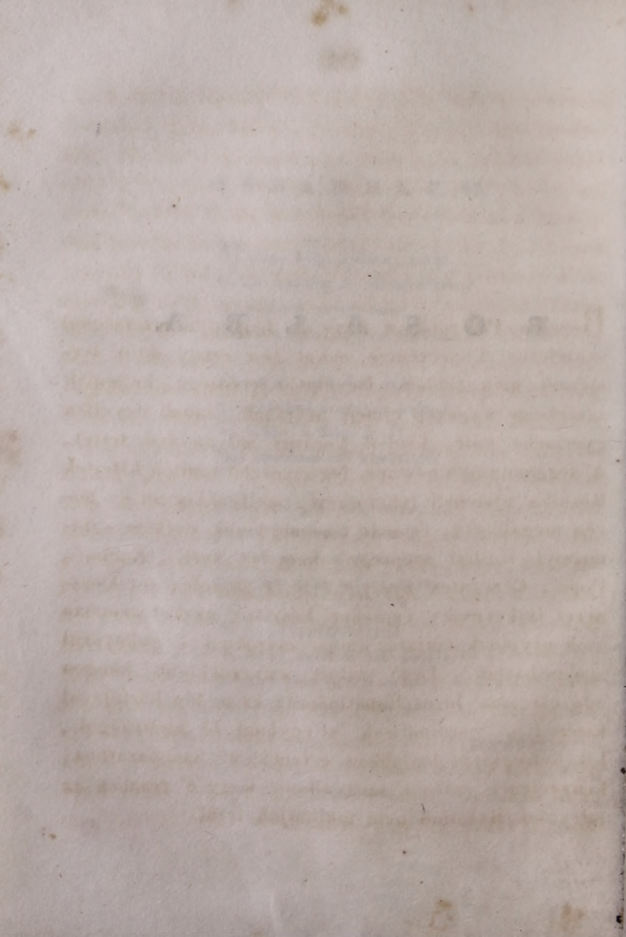
Sírba szált a' végremény;  
 Örma' könyvező jelének  
 A' vad ég és a' kemény  
 Sors egy árva szüt tevének.

Nem sokára felkelend  
 'S dulni kezd a' tél' halála.  
 Lengne rám is siri csend,  
 Nyugtót e' szív lelne nála.

HAMVAI.



**R O S A L B A.**



Rosalba Palermóban nagy és fényes nemzetségből született. A szerencse sokat tőn érte, de a természet még többet. Nevekedő szépsége, kellemei, szelidsége és szép elméje atyjának, kinek egyetlen gyermeke volt, kisdéd korától bálványává tették. A leggondosabb nevelés, legügyesebb tanítók kifejték Rosalba elméleti tehetségeit, mellyekkel az ég bőven megáldotta, és már tizennegyedik évében valamennyi siciliai szépségre homályt vete. Racine, Pope, Cervantes nyelvét érté és beszélé, sőt Gessnerét is kevéssé; verseket készít; ezeket azonban csak atyjának mutatá, ámbár másoknak is gyönyörűl szolgálhattak. Leo dalait szívéreklőbb hangon adá elő ama híres Faustinánál; és midőn hárfájával kíséré, a cardinalisok és egyházi fő méltóságok, kik kétségkívül legjobban érték a hangászathoz, kénytelenek valának megvallani, hogy e részben az angyalok Rosalbát nem mulhatják felül.



Ennyi kellemekkel Rosalba még száz ezer arany esztendei jövedelmet egyesíte. Képzeltetni tehát, hogy Sicilia' elsőrendű urai hódolának neki 's ohajták őt elnyerni. Atyja, Scanzano gróf, azonban, bölcsőbb férfi lévén 's tudván, hogy fényes házasság nem mindig szerencsés, őrizkedék leánya' kérőinek aranyait 's czimeit számlálgatni; egynek sem kedveze, 's megelégedvén őket házánál 's gyakran táncmulatságínál szívesen látni, leányának határtalan szabad választást engede.

Rosalba soká el nem határozá magát. Érzékeny szívvvel, vidám elmével, forró vérrel született valamint minden siciliai szép, 's még alig vala tizenhat évű, szíve már beszéle, de még senkiért nem nyilatkoztattaki magát. Szemei mindazáltal megkülönböztették Castelamare fiatal herceget. Magas karcsu termete, szép képe, esze, bátorsága, fényes neve 's tizenkilencz éve többi okosb vágytársai előtt elsőséget adának a' herczegnek, kiből a' heveskedő fiatal kor' kicsapongásait az mentheté, hogy kisdédkorában fosztatván meg szülőitül, korán jutha szabadsághoz. Ezekről azonban társain kívül senki nem tudott bizonyost; és Scanzano gróf, kinek a' herczeg' hódolása eleinte ellenére volt, alig vevé észre, hogy Rosalba kijeleli, azonnal ő is megkülönbözteté. Ő beszéle most leginkább a' her-

czegrül, dicséré, magasztalá 's követé ez alkalommal is régi szokását, melly szerint mindig azt javaslá leányának, mire ennek legnagyobb kedvét látta.

A' hazasági frigy nem sokára meg lőn kötve. Scanzano gróf ezt ünnepély mulatságokkal dicsőíté. A' herczegné megjelené a' király' udvaránál is, mellynek legszebb disze lőn. Itt csak kellemeiről beszélének, kiki irigylvén a' herczeg' sorsát. A' boldog Rosalba átengedé magát a' különféle örömeknek, mellyek változtatva foglalák el minden pillantatit. A' fiatal, szép, gazdag és imádott nő boldogsággal teljes hosszú pályát látá maga előtt. Férje egyetlen foglalatossága vala őt szeretni, körömtelévőinek neki tetszeni, öreg atyja pedig, örömtől elragadtatra, fenhangon áldá az eget, ölelé vejét, kedvtelve szemlélgeté leányát, azzal hizelkedvén magának, hogy előbb hal meg, mig valamely eset e' szerencsét megzavarhatná.

Hat hónap elfolyása után e' boldogság nem vala többé. A' herczeg elcsábittatva veszedelmes barátitul, kik fiatalsága' rontói valának, visszatére nyomotult örömeihez, mellyeket elhagyott, a' nélkül hogy rulok lemondott volna.

Szeretett nejét elhagyá, hogy azt érde metlen szmélyekkel cserélje fel.

Eleinte gondosan palástolá ugyan téteit, de rövid idő múlva, minden szemérmét feledve, nyilván tékozlá kincseit mulékony tüzésnek alacsony tárgyaira, maga hireszté feslettségét 's dicsőséget látszék azon nagy díjban helyezni, mellyel elvete-műltségét fizette.

A' szerencsétlen Rosalbának nem vala szüksége azon hirhordókra, kik örömöket találják elhagyott nők' szivei' gyötrésében, szeretvén a' herczeget, csak hamar észrevette változását. Titkon emészték könnyei; fájdalmát a' világ', de kivált atyja' szemei előtt igyekezék elrejteni, meg akarván a' gyengéd-érzésü őst e' bánattal kimélni, melly sirba vitte volna. Boldognak tettetvén magát előtte 's mosolygván, midőn könnyeiben fuldoklék, mentegeté a' herczeg' sűrű eltávozásait, ha az öreg gróf ellene zugolódék; 's ezeknek valamint saját magánybavonulásának és egészsége' hanyatlásának is okokat gondola ki. A' jó atya nem hive ugyan neki, de hinni tetteté magát; hasonlóan palástolá aggodalmát és nyugtalanságát; és mindketten, félvén egymásnak szivök' bánatát felfedezni, merő gyengéd érzésből megcsalák egymást.

Rosalbának leghívebb szobaleánya, Laura, egyetlen meghitt banátnéja vala, kinek keblébe önté minden titkait. Ez többet toda asszonyánál az ifju

herczeg' kicsapongásirul, és semmi reménysége nem lévén többé, hogy ez nevéhez valaha visszatérend, több ízben igyekezék őt a' herczegné' szívéből kiirtani, vagy ha ezt nem tehetné, legalább gyengíteni a' szenvedélyt. Végre arra is öszténőzte, élne ezentul magának, atyjának 's a' barátságának. De e' tanácsot követni Rosalba nem vala képes. Szíve szeretni ohajta, édes gyönyört talála kötelességei- 's hajlandósága' felszentelésében, és eltelve vala azon akaratelleni hálaérzettül, mellyel ártatlan leányka azon első férfi iránt viseltetik, ki őt szeretni tanítá. Mind ez egyesüle Rosalba szívét gyulasztani 's vétkecs férjét kedvessé tenni előtte. Szerencsétlensége' okát magának kezdé tulajdonítani.

Nagyobb figyelmet fordíta most Rosalba öltöztetésére; feltalálá a' titkot, magát szebbitni; elővévé hárfáját, dalaít és könyeket esala ki atyja' szeméből, Tassónak ama' szép verseit dalolván, midőn Armida Rinaldót hívja vissza.

Sükeretlen maradt minden igyekezete; szelidsége, béketűrése 's szíves gondoskodási meg nem indíták férje' szívét, ki egészen átengedvén magát gyalázatos örömeinek, napokat, éjeket távul a' herczegnétől tölte el, 's alig látá pillantatokra, alig figyelmezett, ha mások bájos 's csupán érte művelt képességinek tökéletesedését magasztalák.



Rosalba végre kétségbeesve a' halált ohajtá , és Laura félni kezdé , hogy a' fájdalom megfoszja éltétül.

Drága asszonyom, így szóla egyik nap' hozzá, minthogy nincs hatalmadban e' szerencsétlen szenvedélybül kigyógyulnod, melly sirba vezet, minthogy mindent kimerítél, mit a' szerelem 's erény nyujthat a' hálátlannak visszahozására, folyamodjál más módokhoz inkább, mintsem meghalj.

Ismerek egy Zsidonét, ki két évvel ezelőtt telepedett le Palermóban, és igen híres varázslásáirul, de kivált szerelemitalárul, mellyet maga készít. Az ugynevezett szabadvallásuak gunyolják csodatéteit, 's nem hiszik; de én, hála az egeknek, én mindent hiszek, és soha nem kételkedem abban, mit egyszer láttam.

Emlékezel e' még Lisbettára, azon fiatal leánykára, ki a' mult télen fátyolt árulni hozott ide, 's úgy tetszék, érdekelt? Lisbetta ép' olly jó erkölcsű mint szép vala, és néném, kinél lakott, ezerszer ismételte nekem, hogy városrészének valóságos példája. Egykor, a' templomban lévén, meglátta őt egy ifju ur 's azonnal szerelemrül merészlett vele beszélni; de Lisbetta nem hallgatá, sőt, midőn később' üldöze szerelmével, nyitatlan küldé vissza leveleit 's gondosan kerüle minden alkalmat, vele össze-



jőni. A' megvetett szerető, miután mindent, mire egy szerelmes képes, elkövetett volna szive' megnyerésére, kénytelen volt az említett Zsidónéhoz folyamodni, kinek elbeszélé bánatát, 's bőven megajándekozván őt, segedelméért esedezék. A' Zsidóné egy rövid szál zöld viaszgyertyát nyujta kezébe, mondván, ha ezen gyertyát, mely soha nem enyészik el és szükségén kívül magátul elalszik, valahányszor kedvesét látni kívánja, meggyujtja, bizonyos lehet, hogy a' hölgynél kedves vendég leend. Ugy is lőn; 's néném, ki eleinte zugolódék az ifju ur' látogatási ellen, látván, hogy Lisbetta most szívéből szereti, meggyőződék, hogy ez valamelly varázsszer' műve, 's egészen megnyugvék benne.

Megitélheted, drága asszonyom, e' történetből, milly varázserővel bir ezen Zsidóné. Miért nem folyamodnál te is hozzá? Ha nem akarsz ismértetve lenni, végy álköntöst, öltsd fel az enyémet; vagy, ha félsz házához menni, ide hívom.

Szomoru mosolygással hallgatá a' herczegné Laura' szavait, megveté ajánlatát 's nem akara olly módot használni, melyet esze, józan okossága nem javala. De ki szeret, keves hasznát veszi az ész- 's józan okoságnak, és semmi nem látszik előtte balgagnak czélja' elérésére, ha tetszeni ohajt. Rosalba az éjjel a' Zsidónéval álmodék, és természetttül forró

képzete a' szerelem által még inkább felhevüle. Könnyen hitt, mivel gyengéd érzése volt, 's megadá ő is a' babonahit' adójat, mellyel Siciliában a' szép nem általában adózik. Laura mindennap új csodákat beszéle 's Rosalba végre eltökélé magát, a' Zsidónét házához hivatni.

A' banya már későn este érkezék meg, 's vigyázattal vezetteték egyik titkos, csak néhány viasz gyertyákkal világított terembe. A' herczegné egyedül Laurátul kísérve tüstint ott termett. De szinte viszszaezzent ejedtében, midőn e' kis alakot, buzérszinű köntösében, mellyet sárga öv tartá öszve, könnybotjára támaszkodva megpillantá. Szüntelen reszkető fején kopott főveg volt, melly alig fedé el néhány ősz hajszáját. Kiaszott bőrrrel bevont hegyes csont, egykor ora, szoros barátságban látszék lenni más hasonló csonttal, melly alát képzé; tüzes, noha vérbeborult szemeit ritkaszálu ősz szemöldei arnyékozá, 's két ránczos üreg gyanittatá egykori arczaiknak helyét.

A' herczegné, miután rendbeszedte magát ijedésből, intett, ülne le; 's nem akarván előtte semmit eltitkolni: Férjem imádom, monda, könyeket hullatván, ő is igen, bizonyos vagyok, ő is szeretett engem; de elhagy most méltatlan, alacsony teremtmények' kedvéért. Ha hatalmadban áll, add vissza

szeretett féremet, add vissza úgy, millyen boldog napjaimban volt, 's aranyom, drágaságaim, mindenem, mindenem a' tied.

A' varázsné lesüté fejét, öszvehuzá szemöldeit, kiszáradt kezeivel dörzsölvén ránczos homlokát. Egy percnyi csend után így szóla: Szezelemitalom elég erős ugyan szeretők' visszaszerzésere, de férkeknek nem ismerék elég erőst. Mindazáltal segitettem a' mult télen egy fiatal herczegnén, kihez hivattam, 's ki hasonló helyzetben vala.

Férje egyik romai, épen nem szép 's már hanyatlani kezdő énekesnébe vala szerelmes. Kétféle italt hasztalan próbáltam. Meghökcentem sükeretlen maradtokon; de tüstint gyanitottam, hogy ő is valamelly bűvésznak szerével él, melly az enyémnek munkálódását semmisíti. Ösztönöztetve ekkor azon önszeretettül, melly egyedül ihleti a' talentumokat, beigtatám magamat az énekesné' házánál. Felmenék egész a' padlásig; ez három ajtóval volt elzárva; gondolható azonban, hogy nem volt kulcsra szükségem. Belépetemmel mingyárt észrevevém, mi szegzi magát italomnak ellene. Ez egy szép, nyakánál, szárnyainál 's lábánál lelánczolt kakas vala, mellynek szemeit egy főtt bőrből készült pápászem minden világtul megfosztá. Szánakozva neveték a' kis bohón; megfogám, 's elégelevén szemei' kioldá-

sát, hazatérék, meggyőződve, hogy kívánságim ezentul sükerülendnek. 'S valóságal azon pillantattul, midőn a' kakas szeme' világát visszanyeré, a' herczeg sem vala többé vak énekesnéje iránt. Látá most valóságában t. i. hogy rut, vén, gonosz 's hűtelen; hitvесе ellenben ismét szépnek, fiatalnak, bájolóinak 's hünek tűnvén elé, szerelmesebb lőn belé, mint valaha.

A' te bajod' orvoslása, megvallom, asszonyom, sokkal nehezebb; mivel egy személyt sem jegyezhetsz meg, kit féred különösen szeretne; ő többeket szeret egyszerre, és így szerem, többekre osztatván el, bizonyosan veszítene erejébül. Hanem azért el ne csüggedjünk. Birok én isszonyu titokkal; és ha te nekem akasztó - fán függő gonosztévőnek hajából, mellyet saját kezeddél kell levágnod, egy csomót kerithetnél, akkor bizonyossá tehetnélek férednek utósó leheletéig tartó szerelmérül.

Jég futá el a' herczegnét ezen szavaknál; elbocsátá a' banyát, de alig méne ki, már visszahivatá Laurával. A' ketségbeesett Rosalba, miután minden kigondolható ajánlatokat, kéréseket kimerített, őt más módok' feltalálására birni, végre, meggyőzette a' Zsidóné' makacssága által, ki állandóan ismétlé, hogy ez egyedül csalhatatlan, eltökélé magát 's már



gondolkodni kezdé, mi módon 's honnan szerezhetné meg e' remitő haját.

Fél orányira Palermótul, felele a' banya, a' Corlionéra vezető uton, van egy, mély árokkal körülvett kis kápolna, mellyet ennek tulsó szélén ismét egy fél lábnyi szélességű alacsony kőfal kerit. Ezen kerítés felett, mellyhez fa hid vezet, akasztatnak a' Palermóban halálra ítélt gonosztévők fel, 's ott függve maradnak például, míg csontjaik az alattok sirul szolgáló árokba le nem hullnak.

Ha birsz annyi bátorsággal, vagy is inkább annyi szerelemmel, e' kápolnához menni, egyedül, éjfelkor; e' falra felhágni és a' legelső testnek, mellyet bal kezéd érend, haját levágni, a' többiről én kezeskedem; de ismétlem, senki ne kíséren, mert megkivántató, hogy magad 's éjféli tájban menj.

Néhány percznyi gondolkodás után megfogá Rosalba a' banya' kezét 's megyek, felele.

Ekkor tizenegyet ütött az óra, 's Rosalba még ez éjjel hozzá akárván borzasztó munkájához fogni, köpönyegét kéré; Laura reszkete, midőn átnyujtá. Erre tolvajlámpást, ollót 's gyilkot vesz magához, megparancsolja a' banyának, várja meg, Laurának pedig, ne merészelje kísérni; és kiillanván a' kertnek hátulsó ajtaján, csakhamar elhagyja a' várost, Corlione felé indul, és im Rosalba a' mezőn, egye-



dül, mély setetség körötte, bátor és siettetett lépésekkel halad, férjén kívül minden egyéb gondolatot eltávoztatván magátul.

Elér, látja a' kápolnát . . . . Reszketés fogja el minden tagját, mindazáltal meg nem áll, hanem a' hidhoz vezető utat keresi. Keresztülmegy ezen, 's tovább, és eljut a' kerítéshez, megáll most 's lámpása' homályos világánál szemlélgeti. Ezen, alig fél-lábnyi szélességű kőfal ferdén áll, felső része az árok' felé hajolva. Ehhez fordítja most a' herczegné lámpását; lenéz a' mélységbe és husz ölnyire alatta látja, mint fejerlenek a' csontok.

A' nő fogyni érzi ézejét; de felbátorítja magát; erőt vesz magán 's fellép egyik lábával a' keskeny falra; másikat is emeli már, ekkor ingadozni kezd — hirtelen lesimul a' falhoz, belé akar ragaszkodni 's — e' közben keze egy akasztottnak lábával ütközik össze; megkapja ezt, 's tartózkodva rajta, átteszi bal kezéből lámpását, ollóját veszi 's felemelkedik bizonytalan állásu lábainak ujhegyére; igyekezven ekkép' a' testnek fejét elérni, hogy haját levághassa.

E' borzasztó foglalatosság közben hat lovas kocsi hajta el a' közel országuton. Ebben egy fiatal ur üle két énekesnével, kiket villájába kísére. Szemébe tűnik ennek az utrul a' homályos világ, oda néz, 's asszonyi alakot különböztet meg, ki, úgy látszik

előtte, e' szerencsétlenek közt egynek testét akarja levágni. Eliszonyodva ennek látására 's valami gonoszt forraló boszorkánynak vélvén, megállíttatja kocsiját, kiszál, felé indul 's feslettségében sem ment a' babonahittül, dörgő hangon kiált: Hagyj békét a' holtaknak, undok boszorkány, vagy félj, rettegj az élőktől; reszkess, hogy tüstint ki ne ragadjam az ocsmány prédát kezedből 's a' szent széknek át ne adjalak.

Mi lón a' herczegné e' szavaknál! Ez férjének hangja vala. Ijedtében elbocsátja lámpását, melly zörgéssel hömpörg le; 's Rosalba a' setétben, reszketve, ájuláshoz közel, a' testnél függve marad.

A' herczeg kettőzteti fenyegetését; már a' hidon van; Rosalba, a' félig megholt, végre kénytelen szólni. Állj meg, állj meg, kiált gyenge hangon, istenem 's szívem bizonyságom, nem forralok semmi gonosz tétet. Ne gyalázz egy szerencsétlent, ki csak szánakozást érdemel; 's mindenek felett, ha nem akarod, hogy ezen perczben e' mélységbe vessem magam', ne jőj felém.

Ezen szavaknál, ezen hangnál megismeri a' herczeg hitvesét; felsikolt, elé rohan, nevénél szólítja, esedézhív, várná meg, nyugtatná meg magát; sőt a' szerelem' legédesb szavait csalá ki Rosalba' veszedelme. Eljut végre hozzá, felfogja karjaival 's

ájultan viszi kocsijához; kiszálittatja a' benne lévőket, 's maga is jéggé válva iszonyodásában, vágztatva hajt vissza 's házához ére, mielőtt a' herczegné magához jött.

Laura, eszmélet nélkül látván asszonyát férje' karjain, jajszókra fakadt. Segítségére siet 's mig a' herczeg magán kívül, nem hívén, mit látott, 's még kevesbbé foghatván meg, hasztalan kéri, fejtenék meg a' történeteket, szerencsésen magához hozza.

Erre a' herczeghez fordulván a' banya, tisztelet-parancsoló méltósággal ekkép' szól: 'Térdre borulj érzéketlen, kegyetlen ember hitresed előtt! imádd ez' isteni mintáját szerető 's hü sziveknek! Soha szerető, soha fér nem vette még buzgóbb, nagyobb 's erősb szerelem' jelét, mint millyet neked ma adtak! Tudd meg hálátlan, tudd meg, mit tett érted Rosalba; pirulj, hogy ennyire hoztad, 's fordítsd egész életedet arra, hogy megfizessed neki azt, mire egy pillantat kötelez.

Ezután előadá körülményesen a' herczegnévél volt beszédét, melly rettentő próbát kívána tüle. A' herczeg nem hagyja' elvégezni, hitvесе' lábaihoz terül; csodálat', szerelem' 's bánat' könnyeit hullatván, esküszik jóvá tenni tévelyedését, millyet utál; bocsánatot kér és méltatlannak tartja magát reá. A' gyengéd érzetű Rosalba fájdalmas mosolygással emeli-

fel, melléhez szorítja, örömkönyekekkel áztatván arczait; 's mindketten egyszerre beszélván háládatosságrul, kölcsönös köszönetre ömledeznek azon boldogságért, melyet ezentul egymásnak szerzendnek.

Ez idő oltá az ifju Castelamare, odahagyván hamis barátit, kik még nem ronthatták el egészen, eddig ismeretlen boldogságot érze: azon boldogságot, melyet egyedül az erény, tiszta szerelem 's szivnyugalom adhat; 's mindig szerelmesebb, mindig jobban szeretve Rosalbátul, borutlan napokat éle hü hitvese', gyermekei' 's a' jó öreg Scanzano' körében.

A' Zsidóné meggazdagodva a' herczegné' adakozásai által, lemonda tanácsára veszedelmes mester-ségérül. Sőt megvallá később' azt is, hogy, midőn Rosalbának a' kápolnához menetelt javaslá, tudta, hogy a' herczeg mindig éjfél tájban szokott mellette kocsiján eljárni. Meglehet, hogy ezen öszvejövetel' hatására számolt.

RÓZA.

## K É R E L E M.

Ah ne zárd le szép szemednek  
 Rám sugárzó csillagát;  
 Hagyd sok ezrek közt imádnom  
 Mind örökre csak magát.  
 Mig szeliden, mint az esti  
 Fény, mosolygva néz felém:  
 Boldogabb időt varázsol,  
 'S drága multom áll elém.

Ah de szívem, a' kegyetlen  
 Szívnek élve, mért örül,  
 Melly csak egy utána rémlő  
 Könyecsepet le nem törül?  
 Zárd le, zárd le szép szemednek  
 Rám sugárzó csillagát,  
 Hogy ne lássam, mig kietlen,  
 Más világba lengek át.

KAPUY KÁROLY.





**A' VERES BAJUSZ.**

The first of these is the fact that the  
the second is the fact that the  
the third is the fact that the  
the fourth is the fact that the  
the fifth is the fact that the  
the sixth is the fact that the  
the seventh is the fact that the  
the eighth is the fact that the  
the ninth is the fact that the  
the tenth is the fact that the

# A VIEW OF THE

the first of these is the fact that the  
the second is the fact that the  
the third is the fact that the  
the fourth is the fact that the  
the fifth is the fact that the  
the sixth is the fact that the  
the seventh is the fact that the  
the eighth is the fact that the  
the ninth is the fact that the  
the tenth is the fact that the  
the eleventh is the fact that the  
the twelfth is the fact that the  
the thirteenth is the fact that the  
the fourteenth is the fact that the  
the fifteenth is the fact that the  
the sixteenth is the fact that the  
the seventeenth is the fact that the  
the eighteenth is the fact that the  
the nineteenth is the fact that the  
the twentieth is the fact that the  
the twenty-first is the fact that the  
the twenty-second is the fact that the  
the twenty-third is the fact that the  
the twenty-fourth is the fact that the  
the twenty-fifth is the fact that the  
the twenty-sixth is the fact that the  
the twenty-seventh is the fact that the  
the twenty-eighth is the fact that the  
the twenty-ninth is the fact that the  
the thirtieth is the fact that the  
the thirty-first is the fact that the  
the thirty-second is the fact that the  
the thirty-third is the fact that the  
the thirty-fourth is the fact that the  
the thirty-fifth is the fact that the  
the thirty-sixth is the fact that the  
the thirty-seventh is the fact that the  
the thirty-eighth is the fact that the  
the thirty-ninth is the fact that the  
the fortieth is the fact that the  
the forty-first is the fact that the  
the forty-second is the fact that the  
the forty-third is the fact that the  
the forty-fourth is the fact that the  
the forty-fifth is the fact that the  
the forty-sixth is the fact that the  
the forty-seventh is the fact that the  
the forty-eighth is the fact that the  
the forty-ninth is the fact that the  
the fiftieth is the fact that the  
the fifty-first is the fact that the  
the fifty-second is the fact that the  
the fifty-third is the fact that the  
the fifty-fourth is the fact that the  
the fifty-fifth is the fact that the  
the fifty-sixth is the fact that the  
the fifty-seventh is the fact that the  
the fifty-eighth is the fact that the  
the fifty-ninth is the fact that the  
the sixtieth is the fact that the  
the sixty-first is the fact that the  
the sixty-second is the fact that the  
the sixty-third is the fact that the  
the sixty-fourth is the fact that the  
the sixty-fifth is the fact that the  
the sixty-sixth is the fact that the  
the sixty-seventh is the fact that the  
the sixty-eighth is the fact that the  
the sixty-ninth is the fact that the  
the seventieth is the fact that the  
the seventy-first is the fact that the  
the seventy-second is the fact that the  
the seventy-third is the fact that the  
the seventy-fourth is the fact that the  
the seventy-fifth is the fact that the  
the seventy-sixth is the fact that the  
the seventy-seventh is the fact that the  
the seventy-eighth is the fact that the  
the seventy-ninth is the fact that the  
the eightieth is the fact that the  
the eighty-first is the fact that the  
the eighty-second is the fact that the  
the eighty-third is the fact that the  
the eighty-fourth is the fact that the  
the eighty-fifth is the fact that the  
the eighty-sixth is the fact that the  
the eighty-seventh is the fact that the  
the eighty-eighth is the fact that the  
the eighty-ninth is the fact that the  
the ninetieth is the fact that the  
the ninety-first is the fact that the  
the ninety-second is the fact that the  
the ninety-third is the fact that the  
the ninety-fourth is the fact that the  
the ninety-fifth is the fact that the  
the ninety-sixth is the fact that the  
the ninety-seventh is the fact that the  
the ninety-eighth is the fact that the  
the ninety-ninth is the fact that the  
the hundredth is the fact that the

„Veres bajusz, veres barko isten' büntetése“, dör-  
mögi atyám, ha felharagitom, mi legtöbbszörre akkor  
történik, ha tagadom, hogy a' magyar nemzet legvi-  
tézebb, a' magyar bor legjobb, legfinomabb, a'  
magyar ló legserényebb 'sat. Jó volna már meghá-  
zasulnod is, szól tovább, de ördög sem megy hozzád,  
mert tudja, hogy veres bajusz, veres barko irigység'  
bélyege. Mit? így vág beszédébe anyám, farsang-  
kor Pestre megyünk, sok ott a' leány, ne félj, fiam,  
neked is jut. Ez atyámat még nagyobb tűzbe hozza,  
szemébe nyomja éjsüvegét 's elkezdődik a' fergeteg,  
melly sokszor órákig tart; mert, no'andum, falun  
lakunk, atyám postamester 's gyakran nincs egyéb  
dolga a' zsémbelésnél. Illyenkor kisurranok, előve-  
szem zsebtükrömet, végig tekintem magam', meg-  
pederitem sugár bajuszomat. Szép vagyok. Ezt  
nem csak anyám mondja, hanem a' leányok is rebes-  
getik tájunkon, 's tudom, sok szív dobog értem;  
de hideg vagyok, nem házasodom, mert várom, míg

a' veres bajusz jó divatba, akkor még nagyobb lesz becsem, mivel egész tájunkon csak nekem van illy bajuszom.

Sokáig, de sükeretlenül várám kívánságom' teljességét. Az ujság jöve meg' jöve, de szó sem volt a' veres bajuszlul. Boszankodám, sok fejtörés után jó gondolat ötlék eszembe: Pestre irok a' szerkesztőnek, jó honorariumért igtatná ujságába, hogy Parisban, Londonban, Bécsben nagy divatba jött a' veres bajusz. Azonnal irék 's egy pár arany kíséré levelemet.

Veres bajusz, veres barkók nagy gyanuban állnak tájunkon: kinek veres bajusza van, állandó szerető nem lehet, féltékenység fő szenvedélye, még irigy is, pénteken mindig szerencsétlen. E' bal véleményeket mindig kaczagám, főkép most, midőn a' divat-ujság veresbajuszu férfiábrázolattal jelene meg.

A' veres bajusz divatba jött, kiálta anyám, szobámba lépén, fiam te szerencse' gyermeke vagy. Köröndiné leggazdagabb asszony tájunkon; már éve, két hete 's három napja, hogy özvegy; csak őt hódítsd meg, többet ne. Bámulék e' hiren, mintha még nem tudnám; atyám nagyot sohajta 's: Szegény magyar nemzet, látom, már elfajulsz, dörmögé, ezt főkép' az íróknak köszönheted; hisz' a' veres bajusz, veres barko német 's tót productum. Anyám örült

az új divatnak, a' per ujra megindult 's atyám szokott mondásával rekeszté be: A' magyar házasok ha nem perelnek, nem élnek boldogul.

Harmadnapra az ujság' megérkezte után öt házhoz valék ebédre meghiva. Anyám szinte lejtett örömében 's tanácslatára özvegy Köröndiné' kérelmét kelle elfogadnom. Mielőtt elindulék, a' legújabb divat szerint öltöztete fel 's czipőt huznom javasla. Atyám meghallá 's mit? kiálta, az én fiam majom legyen? Nem. Ó Arpád, ha feltámadnál 's itt házamnál czipős Magyart látnál, meghalnék szégyenemben. Sarkántyus csizmában kelle mennem.

Felülék, sebesen hajtatók, agyamat, különféle gondolatok járák. Képzelmén az özvegyet egész kellemében varázslá elém. Készülgeték, hogy' fogom megszólítani. Valljon jó lesz e: kedves tens asszony? Ó nem, ezen czim már ma polgárnéké. Én Köröndinét nagysádnak fogom nevezni; hisz' ma senkit nem becsülnek úgy, mint érdemi.

A' sziv doboga, arczom' színe változék, midőn az özvegyhez belépék. Nagysád, rebegém 's hosszú csókot nyomék kezére, bátorodom. — Itt fenakadok, ha ujra kezét nem csókolom meg, hogy időt nyerjek a' gondolkodásra, 's zavaromtól Mali, az özvegy' öccse, szabadita meg, ki gyümölcsöt hozza be kosárban. Én nyájasan elé sieték 's átvevém terhét.



Kosaramat a' szomszéd terembe kelle vinnem ; igen gyors akarék lenni ; szemeim a' szép Malin függének 's idealis világban gondolám magamat. De tüstint feleszmélék , midőn megbotlám , a' kosarat kiejtém , 's a' gyümölcs széthullt a' földön. Setét veresség lepé el arczomat 's mélly alázattal kérék engedelmet. Köröndiné mosolyga , Máli fohászkodva nézé a' cse-resznyét , mert ő szedte a' fárul. Hogy ne nehez-teljen , büntetése alá vetém magamat. A' leány nénjére tekinté 's meghatárázák , hogy holnap nekem kell tele szednem a' kosarat. Én kézcsókkal köszö-ném meg kegyességöket.

Mig a' többi vendégek megérkeztek , mulattatnom kelle a' két testvért. Nagy hasznát vevém , hogy Szekrényesi' demokritusi csepeit megtanulám. Nem sokára asztalhoz ülénk. A' vendégek' egyike versiró volt , igen híres alkalmi verseirül , mellyekkel már többször kedveskedék olvasóinak a' Hasznos mulat-ságokban. Ebéd felett nagy taps közt aggratulatiót improvisált veres bajuszomra. — Én a' házi asszony mellett ülék 's , dicsekvés nélkül legyen mondva , igen jól viselém magamat : az özvegy' poharát , mi-helyt üres volt , megtöltém ; minden kínálás után kezét csókolék , de egy ételbül kétszer nem vevék 's először is igen keveset. A' vendégek suttogva így dicsérénel. Ez valami különös finom nevelésü ember,

mert keveset eszik. — Látnátok csak, gondolám, otthon tányéromon az ételhalmokat. — Viseletem mindnyájok' kegyelmét megnyeré, az egész társaság' szeme rajtam függe 's engem tarta fényének. Ebéd' végével előbb asszonyunk', azután mások egészségeért ivánk; végre feláll a' versíró is 's a' veres bajsuzoknak szenteli poharát. Én felkelék 's megköszöném velösen és röviden, mi abbul is kitetszék, hogy minden ajkrul éljen zengett elem. Ezzel zavarodva bocsátkozám a' székre 's üveget hallék recscenteni alattam, de még is békén maradék. A' teremben köllni viz' szaga terjedezék 's a' vendégek nem tudák, mit én is csak sejtettém. Az ebédnek nem sokára vége lön 's én tüstint kimenék. Frakkom' zsebében üvegdarabokat lelék 's most jutta eszembe, hogy anyám, midőn kocsira ülék; adta kezembe a' palaczkot e' szavakkal: Vedd hasznát, ha elájul valaki, mert nem is finom társaság, hol ájulás nem történik. Az ájulás hirt szerezi. Mint emlegetik azt, ki játékszinben vagy bálban elájult? — De, igaz, anyám jól is érti az ajuldozást; ő csak postamesterne, 's már negyvenszer ajult el. És hányszor ájul még el, főkép' ha atyám a' czipő miatt fog zsémbelni?

Midőn visszamenék a' terembe, körben ülének a' vendégek 's honunk' jeles férfiairul beszélgetének:

in specie, egyik dicsérte Széchenyit, mivel lóversenykor 100 aranyt nyere; versirónk a' tudós társaság ellen dühöngött, mivel taggá nem választották, más harmadik a' vármegyei tisztujitást olesarlá, mivel az új tisztek közül kimaradt. Így van, gondolám, dicséret, gyalázat önhaszontul függ. Később zalogosdit játszánk; ez nálunk, falusiaknál, legnagyobb mulatság. A' zálogváltáskor én lettem bírónak. Mondhatom, kegyetlen valék; ha rut leány került elő — bocsánat e' kitételért — számtalan csókra ítélem, mit a' férfiak nem igen szerettek. Veres bajuszomat a' leányok nagyon megkedvelék 's nem keves csókban lettem részes. Midőn elbucsuzám, mindenkinek arcán borongás látszék távozásom miatt, 's Máli a' gyümölesszedésre emlékeztete. Így mult el a' veres bajusz' első divatnapja. Egy pár aranyon hány jó barátot szerzettem magamnak?

Haza érkeztemkor anyám viseletemről kérdezősködék 's többször kelle elrecitálnom: hány 's miféle étel volt; hogy volt ez, hogy amaz elkészítve? kik voltak a' vendégek? hogy voltak a' leányok öltözve? voltak e' pirosítva? volt e' csinosabb férfi nálam? emlegeték e' őt gyakran? 'sat. Atyám csak a' borokról tudakozódék: volt e tokaji, ménesi? 's midőn azt mondtam, hogy a' champagneit leginkább kedvelék, hevében így kiálta fel: Elfajult korcsok, nem vagy-

tok érdeemesek a' magyar névre! De öröm derült arczára, midőn hallá, hogy mindig magyarul beszélénk: Nincs is szebb nyelv, kiálta tüzzel, a' magyarnál. Pedig, nota bene, több nyelvet nem tud, a' diákot ide nem értve. Erre anyám és közte megint per támadt, mert anyám a' német románokat dicsérte. Mit? kiálta atyám mérgesen, a' Bélteki - ház többét ér száz német románál. Pedig zárjel, közt mondva Ronto Pálnál és a' Peleskei notariusnál egyebet nem olvasott. Kassandrát elkezdte ugyan, de nem tetszék neki; a' Bélteki - házat csak hirébül ismerte 's nem tudná magát, eltökélni, hogy románt illy drágán vegyen.

Más nap' elmentem Málihoz, kiállni büntetésemet. A' kertben nagy társaság fogadott. Máli elem jött, kosarat ada kezembe 's a' közel fára küldé, mellyhez lábtó vala, támasztva. Felmének, egy ág letört alattam 's lebuktam közel Málihoz, ki ijedtében egy levelkét ejtett el, mellyet, noha magam is megrémültem, észrevétlenül felvevék, érdekes felfedezést gyanítván általa. A' levelke barátnéjához szóla.

A' tarsaság lassan eloszlott 's engem éjre ott marasztottak; én örömetst maradtam, mert szerettem Máli körül lenni. Vacsoránál csak hárman ülénk. Hódolatim egyedül Málit illették; valamennyi szépet tudék mind elmondám nekie.



Anyám' tanítása ez: ha a' szép nemet meghoditni széndékozunk leggyengébb odalárul támadjuk meg. Van e gyengébb oldal a' szép nemben mint a' hiuság? Legnagyobb mértékben akkor tünik elő, ha az arcz' kellemeit, a' szép szemeket, a' deli termetet költői hizelgéssel dicsérgetjük; nekünk férfiaknak illyeket mondogatni semmibe nem kerül, a' haszon pedig temérdek: gyakran olly szívet hódítunk meg, melly minden hiusága mellett is képes boldogítani. Itéljen kiki anyámnak igáza van e vagy sem, én követem tanítását. Ő maga számtalanszor monda, milly jól esett nekie, ha kellemeit dicsérgették a' férfiak 's hizelegtek körüle. — Máli sem vevé rossz néven hizelkedésimet.

Szobámban felborítám Máli' levelét; bámulás és öröm fogott el; a' tárgy én valék, hevesen dicsért, 's lehetetlen vala nem gondolnom, hogy szerelmes belém; csak veres bajuszom' leírásával és dicséretével majd egy lapot költött el. Finom tarsasági nevelésemet így dicséré meg: lehetetlen, hogy körében valaki ásitózhassék. — Kit illy öröm ér, mint engem attul fut az álom; dagadó keblemnek szűk volt a' szoba, ki mentem a' kertbe, a' holdnál kezdék ábrándozni, 's a' szerelmesek szokásakint a' csillagokhoz felsohajtoztam. — A kerti házban még fen vala a' kertész, 's beléptem szobájába. Asztalánál írni ta-



lálám, 's kérdém, mivel foglalatoskodik. A' nagyságos asszony' névnapjára köszöntő verset készitek — volt a' felelet. Meghökkenem. — Oh Uram ezen ne csudálkozzék, folytatá én tiz iskolát végeztem, 's megtanultam diakul; pénzem nem vala. Ekkor eszméltem fel. Mit? gondolám 14 évig ingyen praktizálok, azután 200 forintos hivatalt nyerek. — Oda hagyám a' kezdett pályát 's kertész lettem. Most megleégedve folynak napjaim, csak azt sajnálom, hogy tiz évet olly hiába vesztegettem el. — Igazod van, gondolám, magam is keveset tanultam a' közélet' hasznára iskolában. — „Ha unalmas vagyok — folytatá a' kertész — ezzel üzőm el“ — Flotájára mutatott, én kezembe vevém, e' gondolat ötlött agyomba: jó lenne Málit éjeli musikával megtisztelnem. — Gyermekek körömtul tanulám a' flotát, 's nem kis előmenetet tevék rajta. — A' gondolat tetszett, a' kertész meg mutatván Máli ablakát szivedobogva állék meg előtte; föltevém magamba: ha kitalál nézni: hozzá megyek, 's bizonyossá teszem; hogy szeretem, és im ádom őt. Már előre képzelém: miként lesz el ragadtatva, 's pártolandja ömledezésim. — Szomorun kezdém; hogy nagyobb figyelmet gerjesztenék érántam; 's a' flota hangjait léptekkel követém. Néhány percz mulva az ablak nyilik, föltekintni nem valék bátor: lesütött fővel közeliték

hozzá, 's tüzzel ragadám meg kezét: — „Bájos lélek! — sohajtám — milly boldogság egy angyalt szeretni“ — a' válasz mennyemből pokolba taszita; rezzenve tekinték föl: Máli helyett az özvegy képe tűnt elé hálófejkötőben. Okoskodásra nem volt időm, gyanuba nem keverhetem magam: 's így mintha az özvegyet illette volna, folytatám tovább ömledezésimet; ő kegyesen felelt, 's elvégezve szerelmi gyonásomat, gyöngéden megszorítá az kezemet, 's ablakot bezárta; ez annyit tesz, gondolám: viszont szeretve vagy. Megátkoztam még azt is, ki először a' flotát föltaalálá! Csak egy vala kívánságom: bár Máli beszédünket ne hallotta volna. Kedvem nem vala tovább folytatni a' flotázást gondolat tengertől fölzavart aggyal döltem nyoszolyámba; 's nagy sokára szenderedtem el. Álmomban rozsák között sétáltam, Málit piros ruhába öltözve szemlélém, 's vele cseresznyét szedegtettem. — A' hajnal elűzte álmom; remegve eszmélék vissza a' tegnapi estre, még soha sem volt olly regényes alkonyom! 's ha rá gondolék: milly arczal jelenek meg az özvegy előtt; szinte megborzadtam. Hát ha még Máli meghallá szerelmi gyonásomat? milly szemmel fog reám tekinteni? Illy gondolatok közt öltöztem fel, 's kimenék a' folyosóra sétálni; kevés idő múlva látom Málit bekötött fejjel pongyolában a' kertbe som-

polyodni: hogy tőlem észre ne vétessék. Most, gondolám, itt az alkalom, mellyben egyedül meglephetem, 's bátran elmondhatom szerelmi gyónásomat; előre képzelm: hogy diadalommal térek vissza. Be mentem a' kertbe; szét tekinték: a' lugos sötét levelei közül asszonyi alak tűnt felém; ő az! suttogám örömömben. Beléptem a' lugosba: a' legtávolabb részén látom őt kerti pamlagon ülve, feje kezére hajtva, 's ölében tárt könyv vala: csak a' szerelmesek — gondolám — szoktak illy jókor románokat olvasni. Föltevém; hogy annál nagyobb legyen a' meg lépés — elébe borulok. Ámbár nálunk nem szokás térden vallani szerelmet, de én ezt is divatba hozom, hogy lássák a' városiak: mi is értjük mi a' finom nevelés. — Lesütött fövel léptem felé, 's hallható szivdobogással térdre borulék előtte; sikoltótt, 's én azt gondolám: hogy ez a' nagy örömtől származik. Elkezdém a' gyónást; de nem várva végét: föl ugrott, 's engem magamra hagyta. Bámulatomba sokáig föl nem állhattam, 's igen sajnálám: hogy szeme közé nem tekinték; hát ha újra megtévedtem. A' könyv, mellyből olvasott, a' földön vala, fölhevém: fordítok lapjain, látom; imádságos könyv, 's tábláján a' szobalány neve van. Oh én esztelen! — Kiáltam, 's fölpattanék térdelésemből — távolbul Málinak gondolám, 's előtte nem merém rá vetni

szemem; mit tegyek? az egész ház kigúnyol; ha meg tudja: hogy a' szobalyány előtt téédeltem, 's mi több? még kezét is megcsokolám; utána kell mennem: őt megkérlelni. — Midőn kiléptem a' lugosbul; a' kert ajtóban Málit vele beszédbe szemlélém; felém tekintének, én nekie intettem. Máli gunymosolygással hagyá el á kertet, 's a' szobalyány bevárt engemet. Vignak tettetve magam kérdém tőle: miről beszélgetének. — Meg mondám a' kisasszonynak - monda pirult arczal — hogy a' Tensur megvallá nekem szerelmet — Bolond! válaszolám — hisz csak ijeszteni akartalak — Igen — felelt ő — hát szerelemmel, és kéz csókolással szoktak ijeszgetni? — 'S hinnéd - e, ha mondanám — hogy téged szeretlek. — Mért ne? aztan a' kisasszony is mondotta: hogyén elégge szép vagyok. — És tetszem - e neked? — Ő lesüté fejét, 's elpirult. Csak tréfa az egész, de senkinek se szolj erről, — 's egy tallért nyomtam kezébe; most még ő akará megcsókolni kezemet, 's hallgátást ígérve el távozott. — Azon kelle törnöm agyomat: Málit mikép engeszteljem meg — eltökélém magam szobájába menni. Szerencsémre, félig nyitott ajtaja előtt gondolkozni meg állottam, mennykö gyanánt hatottak fülembé e' szavak. — Ki hitte volna? hogy tegnap este nénemnek, 's ma a' szobalyánnak fogja meg vallani szerelmét?



csak igaz e' mondás: a' vörös bajuszu férfiak szerelmökben állhatatlanok. — Máli ezt magában mondá, nem is sejtve közel létemet; gondolám, most legjobb gyógyszer távozás, mert nincs veszedelmesb: mint megcsalatott szerelmestül illy perczben kegyelmet reményleni. — Fogattam, 's rövid hideg bucsuzás után haza felé hajtatték. Zavart gondolatok voltak agyom szüleményi, mellyeknek ide írásával nem is fárasztom magam; mert tudom kinyomtatni meg nem engedik; olly hiu pedig nem vagyok: hogya' kitörlésekben, és a' szünetjelekben valami különös, és nagyot helyheztenék. Sokan ugyan csak a' tiltott könyveket kapdossák, 's bár milly esztelen lenne is, meg nem szünnék dicsérni. Bátran szólok, pedig olvasoim közül elég léssz illyen.

Anyámnak titokba elmondám esti 's reggeli kalandomat; 's ugy vevém észre; mintha ennek örvedene. — „Oh fiam! ez semmit sem tesz” — szólott ő — hisz az én yavallerjaim is tévedésből meg csokolták a' szobalyány kezét. Azután nincs veszedelmesb a' házi kisasszonyra nézve, midőn nálánál sokkal szebb a' szobalány, mert illyenkor inkább e' körül, mint körülte forgolódnak az ifjak. Ez ugyan vastagon vala mondva; de ki tehet róla: ha igaz! —

Magányos szobámba elég időm, vala Máliról, 's zon modról: eszmélkedni mikép vallhatnám meg



szerelmenet, a' négyszem közötti gyonásról nem is merék gondolkozni, ne hogy újra meg tévedjek. Levelet írok nekie, 's ezen meg nyugodtam; de ez olly könnyen, mint gondolain, nem ment. Anyámhoz kelle folyamodnom: hogy segítne a' szerelmes levél componálásában; midőn anyámnak ezt kijelentém: főcsoválva gondolkozott, 's megegyezék szándékommal. Három napig tartott a' levélkcoholás; mert a' mi reggel jó volt azt délután kitöröltük. Nem volt benne semmi is, a' csalódások miatt való engedelem keresriül. — Mert — úgy mond anyám — ilyenkor ollyas dolgokat elkell hallgatni: mintha nem is történtek volna, 's utóbb ha tán szemünkre vetnék? csudálkozunk, és bámulunk kell. — A' kisasszony név a' levélből ki volt küszöbölve, helyét az uj modi kegyed, angyal, 's bájos lélek foglalta el. — Ezen levelet — úgy mond anyám — poetai szellem lengi keresztül, a' kisasszony név pedig igen prozai, olvastad-e? hogy Kisfaludy Himfijében csak egyszer elé jött volna a' kisasszony név; a' poeta nagy ur mert mindenkivel per te 's tu beszél. — Ezt hallván inasom fölsohajta: — Milly boldog a' köszöntő vers író! még a' királyt is tenek szolítja! — De koplal is mellette, gondolám. Bepecsételtem a' levelet, anyám nem engedé Máli czimét rá írnom; mivel ő szándékozta át adni. Épen más napra esett az özvegy

névnapja; anyám atyámmal gálába öltözve átrándultak ezer név napokat köszönteni. Én hon maradtam, anyám, megigéré betegségemmel fogja ki menteni elmaradásomat, — kiki elgondolhatja, milly hosszú volt a' várakozás napja: a' kertet, udvart, szobákat össze sétálgatám, 's a' mit egy szerelmes illy állapotban képzelhet, és gondolhat; mind elképzelém, 's gondolám; 's jobban elfaradtam: mint a' gályarab, még is uj crövel siettem anyám elébe; ő szemembe mosolygott, 's én örömömben tullebegtem a' harmadik mennyen is. Atyám nem vala megelégedve, ennek legfőbb oka: mert keveset dohányozhatott. Ha valamelly barátom meglátogat, pipával kinalja meg, ha nem fogadja el egész lelkesedéssel fölkiált: — Nem is magyar ember az, ki nem dohányzik! — Innét azt lehet következtetni: mintha a' dohányzás a' magyarnak főbélyegi közé tartoznék. Kérlek is benneteket hazánk történet írói fejtsetek meg atyámnak: vallyon őseink Asiából pipával jöttek - e Európába? ezt ő olly nagy kérdésnek tartja; hogy megfejtője 100 arany jutalmat érdemlène.

Anyántól kérdezém: mikép játszotta Máli kezébe a' levelet? — Máli kezébe? — felelt ő — hisz nem neki, hanem az özvegynek szolott — anyám az istenért! — kiáltám — mit cselekedett? oda szép reményeim, három napig kelle dolgoznom vesztemre

a' levelen, 's most tudom mért maradt ki belőle a' kisasszony, Máli név, 's az engedelem kérés — fiam! — szólott ő — én javadat akarom, az özvegy sokkal hozzád illőbb, 's gazdagabb is Málinál. — Most legszorongóbb környülmények közt valék. Hiába teremtem elém az özvegyet minden kellemével, őt szeretni nem tudhatám. Máli, csak Máli uralkodott keblemben, mikép engeszteljem meg őt? nem merek szeme elé lépni, tudom eddig utálatot táplál irántam szívében; a' szerelemvallás a' levél tán elis idegenítették. Így büntet a' sors: mért nem adám vissza Málinak levelét? mellyben vörös bajuszom olly fölségesen meg vala dicsérve; innét következett: álmatlanságom 's kimentem a' kertbe, éjeli musikát csinálék, tévedésből az özvegynek vallottam szerelmet, 's a' t. 's a' t. Atyám még örvendett, mért bizom az illy dolgokat az asszonyokra. — Van példa — mond ő — hogy némelly fiatal ember addig csalódik, míg végre nőtelen marad, kivált, ha asszony segédet használt.

Néhány napok mulva Köröndiné viszonzá a' köszöntési látogatást; Máli nem volt vele, főfájása miatt hon maradt. Midőn az özvegy elé léptem, keblem dagadott, 's azt gondolám ég föld reám szakad; ő nyájasan mosolygott szemembe, 's kézcsókom után még gyöngéden megis szorítá kezemet, titkon

ki jelentvén: én hogy levelem nem volt foganatlan. Sűrű veritékemet nem győzém törteni homlokomról, anyám csak biztatott: hogy a' ki jelelte czéltól el ne állanék; mindig az özvegy szép jóságát sugdos-  
ta fülembe, mellynek ugyan volt egy kevés hatása reám, és nyájasabban sürgölődtem az özvegy körül; de ez csak addig tartott: míg Máli eszembe juttat. Atyám menyének titkon örvendett, 's ha szép mondással válaszoltam, az özvegynak, megveregeté vállamat, jelentven milly derék ifju vagyok én. — Sokszor, Köröndiné mellett állván, Máliról gondolkozva elandalodék, ő ezt szerelem jelének magyarázta, 's mennél inkább huzodtam tüle, mennél szorultabban beszélék vele; mind inkább elhiteté önmagával; hogy szerelmes vagyok, ez engem arra biztatott: hogy tenném félre a' melázást, melly a' szerelmesek főbélyege, vig, és tréfás legyek; 's ezt az ebéd felett kicsapongásig gyakorlám. Atyám jó izüeket nevetett, 's vig kedvében elbeszélé ifjusága kalandjait; a' többi között: — miként udvarolt anyámnak 's hány szerelmes levelet irt — de más után, — mellyre Köröndiné rám tekintett, és elpirult. Illy, 's több efféle beszélgetésekkel tölténk, el a' délutánt, este felé az özvegy nyilvánzá: hogy — mivel másnap a' közel ferdőbe szándékoznék, — szívesen látna engem társának; én mentegetődzések-



kel vonogatám magam, de anyám kényszerítésére elkelte fogadnom az ajánlást; és pedig úgy: hogy még e' nap az özvegy lakásába, 's másnap a' ferdőbe rándulunk kevesebb költség miatt egy kotsiban. — Kiki elgondolhatja, milly nagy vala zavarodásom; midőn az özvegy mellé ülék, nem tartom szégyennek megvallani: hogy bátorságom csökkeni kezdett, 's majd köllni vizre leve szükségem. De Köröndiné remegésimet szeméremnek tulajdonitá, mellytől ritka szerelmes szokott ment lenni. Beszédet kezdé, 's azon tűz, melly szeméből villogott, úgy fölhevite: hogy a' legfogatosb izzasztó sem fogható ehhez. — Kezem az ő kezébe szorult, 's én formális szerelmest játszottam, az özvegy teljes hiedelemmel vala: hogy érte lángolok. — Oh én szerencsétlen! — sohajtozám gyakorta, 's ő viszonzta sohajtozásimat; az égre tekinték, 's ő azt gondolá: hogy a' szerelem csillagát keresgélem, ez arra adott alkalmat: hogy nolle velle szerelmet kelle ömledezmem, 's annyi bohóságokat beszélék össze hogy felét sem hívém. — Nem leheté nagyobb örömem; mint mikor az özvegy lakását elértük, keblem megszabadult szorongásitól, 's szabadabban lélekzettem. — Vig kedvel emelém ki a' kocsiból Köröndinét, 's karjaimon fölkesérem szobájába; Máli elénkbe jött; kezét csokolás véget ajkomhoz akarám vinni, ő habozólag



vissza huzá, 's kérdésimre hidegen válaszolt; ebből, 's több ilyenekből átláthatja az olvasó milly nyugodt szívvel mehettem én háló szobámba, az éj nagyobb részét gondolkozással töltém el, 's csak későn lepte meg az álom szemeimet. — Már a' hajnalal ébren valék; 's mivel éjjélkor a' choléráról álmodtam, ezt az asszonyokkal hasonlítgatóm — kivált az ollyakkal, kiknek szívünk ellenére hódolnunk kell — meg valloam sok rokonságot találtam közöttök; de hasonlításimat elhallgatom, mert ezt kiki könnyen átláthatja, 's nekem a' kertbe kell mennem: mivel ablakomból megpillantám Máli ott létét. Ő hozzám mentemkor egész idegenséggel viszonzá üdvözlésem; de ez nem háborita föl. Bátorságot véve, most, vagy soha, gondolám, itt az alkalom, mellyben lángolásomat ki jelenthetem, 's csalódásimról fölvilágosíthatom; 's el is kezdém szívdobogás közt; Máli tévedésimre ezt felelé: — Az ur tán most is csalódik? — Oh nem! — válaszolám egész lelkesedéssel — én csak a' kisasszonyért élek, 's kész vagyok véremet is kegyedért kiönteni. — Egy kevés várakozóék — szólt gunymosolygással — mig nénémet eléhivom, tudom ezen declamatio őt érdekli. — Nem! — kiáltám, 's kezénél fogva tartoztattam; már térdre akarék borulni — mert gyakorta hallám: hogy ha más nem, a' térdelés képes lyány

szívet felette megindítani, 's nincs példa: hogy széles e' világon egy lyány is megvetette volna a' térdelő ifju kérését; — de szerencsémre hátra tekinték, és az özvegyet láttam belépni a' kertbe; remegve bocsátám ki Máli kezét kezembül, 's Köröndiné elébe siettem. Oh! átkozott szerencse! midőn már majd előtte állanék, egy kőbe megbotlottam, 's épen mint-ha akaratommal történt volna az özvegy elé térdre buktam, 's jobbját — mivel már ez előtt ki volt nyujtva kezem — ijedtemben megragadám, 's ajkamhoz szoritám. Máli kaczagott, Köröndiné fölemelt; — mit volt tennem egyebet? mint a' véletlen történt esetet akaratombul származottnak kijelenteni, melly engem távolabb taszita célomtól, 's Málit hitében, hogy nénjét szeretem, mind inkább megerősíté, 's irántam nagyobb gyűlöletet támaszték keblében. Hiában emelém fel nagy gyorsasággal leejtett kendőjét, — hiában dicsérgetém szépségét, — hiában teljesítém legkisebb kívánságát; — ő hideg maradt, és sem a' hizelgésnek, sem a' tetsző hodolatnak nem volt foganatja, mély gyökeret vert szívében ezen előítélet: a' vörös bajszu férfiak szerelmökben állhatatlanok. — Tületek kérek olvasóim tanácsot: hogy mit kellessen tennem ezen terhes környülményben, tán azt gondoljátok: jó lenne nyíltan kijelenteni Köröndinének: hogy őt nem, hanem öcsét szeretem;

— ha ezt tenném, nem képzelhetnétek, az asszonyi-  
 huságot mennyire megsérteném az özvegyben,  
 melly képessé tenné őt: hogy engem gyűlölne, 's  
 öcsének meg nem engedné: kezét átnyujtani, ha  
 bár engem szeretne is; mert azt kell megjegyezmem:  
 hogy Máli nénje gyámsága alatt van, 's ennek mege-  
 gyezése Máli férjhez mentekor igen szükséges. —  
 Sok gondolatok fordultat meg agyomban, mig az  
 uti készülétek meg tétettek, 's felülnénk a' kocsiba.  
 — Máli nénjével hátul ült, én elől, a' szobályány —  
 kinek feljebb csalodásbul szerelmet vallottan — pe-  
 dig mellettem; az inas, egy ifjonecz, sohajtozva te-  
 kinte hátra, mintha tölem valamit féltene. Én,  
 mennyire lehetett, huzodtam a' szobalánytól, ne  
 hogy gyanut támasszak, 's még Köröndiné is rossz  
 akarom lenne. — Utunk elég regényes volt: Máli a'  
 földre, az özvegy a' mezőre, én az égre, a' szoba-  
 lány előre tekingettünk; csak az inas állapotja volt  
 szomorú, ő a' szilaj lovak miatt, nem igen nézhete  
 hátra; — 's így öt szerelmes utazott egy kocsiban:  
 mert Máli viselete a' szerelem gyanuját ölté magára.  
 Estel midőn elértük a' ferdőt a' lovak kivoltak fá-  
 radva, a' sok sohajtozás könnyite ugyan a' kocsin,  
 de a' sziv fájdalmak megnehezíték. Szerencsénkre  
 a' ferdőben kaphattunk még üres szobákat. — Más  
 nap mint a' sétahelyeken, mint a' tarsaságokban az

özvegy karján kelle megjelennem, 's az egész ferdőben azon hir terjedett el: hogy Köröndiné arám lenne, 's ez engém igen kinezott, 's azon tűz, melly keblemben Máli iránt lángolt, még inkább elharapodzott belsőmbé, 's felette megbátorita, úgy hogy: az ebédnél, az özvegy akarata ellen is, Máli mellett foglaltam helyet, 's ennek szolgáltam a' legnagyobb készséggel, a' sétahelyeken, ha lehetséges volt, Málinak nyújtám jobbomat; ezek, 's több illyek némikép föl bosszantották az özvegyet, de Málit is lassanként meg engesztették irántam. — Itt méltám kérheti az olvasó: hogy az özvegy Köröndiné mért rándult öcsével a' ferdőbe, holott semmi betegségben sem sinlődött a' szerelmen kívül, melly miatt csak ritka esetekben javasoltatik a' ferdő vagy más illyenemű haztuli eltávozás, akkor pedig előadásom szerént nem gyanithatják az özvegyet öcsével. Erre könnyű a' felelet: mai időnkben olly igen elterjedett azon divat: hogy gazdagságunkat kellemünket menél nyiltabb helyeken kitüntessük, 's egyébbként nem is finom nevelésű háznép az, melly legalább egy pár hetet nem töltött a' ferdőkben. Az olly nagy urak, kik félnek a' közelgető törvényes zártul; hogy ne látszassanak pénzel szűkölködni sommákat költsönöznek, 's télen nagy városokban, nyáron a' ferdőkben, 's hason nemű helyeken kicsapongásig fényt



üznek: hogy hitelezőiket elámithassák. Abban bizonyos vagyok, hogy Köröndiné az utobbiak közé nem tartozik; mert férje halála után az évigtartó gyász idő alatt a' divatnak keveset áldozott, 's annál több adóságtul szabadult meg. Ő sokat köszönhet: hogy még nem szünt divatba lenni a' férj gyászolás; mert legalább minden tartozásitul megmenekedett, 's külsőkép látszatva bánkodhatott férjén, ha belsőkép nem is. E' szerint rosszul gondolkoznak azok, kik a' gyász időt számüzni akarnák, ez által sok kárt háritának az emberiségre. — Más ösztön vonzotta Köröndinét a' ferdőbe, tudni illik: hogy a' sétahelyeken a' nagyobb társaságokban jobbon megjelenhessen, 's ki tüntesse hódító kellemét, mellynek eddig is már tapasztalám némi foganatjat: egy ifju huszár tiszt — ez azok közé tartozott, kik a' békeség idejében a' legbátrabb vitézek, háborukor betegséget szinelve haza kíváncsoznak, 's a' had után szomorúságot jelentenek: hogy a' csatában nem részesülhettek — szép test alkotással felruházva forgolodott az özvegy körül, hogy megnyerje kegyelmét. Már néhány napok alatt esméretségébe juthatott, a' minek én felette örvendettem, 's biztatám is a' huszár tisztet: a' szivvivást tüzesen folytatná, mert kevés idő múlva győzelem lesz jutalma De én csak szerencsétlenségre születtem:



mennél inkább tapasztalám az özvegynek a' tiszt iránti kegyelmét; tülem annál inkább kíváná: hogy udvarolnék nekie, a' mi által Málitul el vala utam zárva, 's négy szem között vele csak ritkán szolhaték. Meguntam régre a' sok tettetést, utálatossá lón előttem a' hizelgés, kivált az iránt, kit szivem nem kedvelhete. Bosszankodtam, 's mérgeledésemet nagyobbíta a' versiró, ki meghallván Köröndinének ferdőbe való rándultát, szinte megjelent, 's Málinak hódolt; a' sétahelyeken, mivel nekem az özvegynek kelle nyujtanom jobbomat, neki Máli jutott, engem a' féltékenység egész dühével kinozott, melly egy reggel, Málinak a' versiróhoz intezett ezen feleletére; délután főfájásom miatt nem megyek ki sétálni, — egész bódulásig elkábíta. Dühösen járámalá 's fel szobámat, Máli' szavai zengtek fülembbe, 's a' főfájást ki nem verhetém agyombul; ezen ürügyet gondolá ki a' csalfa lány, hogy a' versiróval négy szemközt beszélgethessen és tán alkalmat nyujthasson a' szerelmi vallásra. Anyám számtalanszor szokta mondani: — a' főfájás szerelem betegségből származik, innét van, hogy ritka lány, ki 18 évét elhaladta, főfájást nem szenvedett. Illy betegség az elévülteknél minden napi; mert a' hajadonság miatt felette aggódnak, 's félnek ne pártájokkal együtt temetessenek el sirjokba. — Erősen

feltevéem, hacsak lehet, a' délutáni sétalástul elvonom magamat, mit, ha leány volnék, főfájással könnyen ki lehetne eszközölnem, de hozzám férfiúhoz ez nem illik; más módot kell kitalálnom. Hisz' a' szerelem fortéllyal együtt kalandozik. Végtére sok fejtörés után abban állapodtam meg, hogy kimegyek ugyan délután az özvegyel sétalni, de valamelly ürügy alatt visszatérek; meglesem 's kihallgatom, mit fog beszélni Máli a' versiróval. Ezt elvégezve hosszú fohaszkodást bocsáték Ámorhoz, hogy nyilát csak most az egyszer kimélje 's ne lője Máli szívébe, ne lobbanna a' versiró iránt szerelemre; mert ha ezt szerelmet vallva találom, képes leszek őt párviadalra kihívni. Mit? párviadalra? gondolám, hisz' egy leány sem érdemes a' 19 században, hogy a' férfi érte éltét kockáztassa; — inkább futni fogok társaságátul, mint sem főbe 'lővessem magamat; van széles e' világon elég leány, tán valamellyiknek rajtam is megakad szeme, 's lángzó gerjedelmemet majd viszonozza. — Így okoskodtam és ebédre hívának. Máli szomorú ábrázattal panaszkodni kezd a' főfájás ellen, 's majd szívemet is megindítja, ha csak nem tudom fortélyát. Hogy panaszja annál nagyobb hitelt nyerhessen; igen keveset evett, az özvegy sajnálkozva elhívé öccse' baját, 's délután nem is hívá őt a' sétahelyre. Én a' féltékenység' dühétől kinoztatva

remegve lépdesteni az özvegy karjain, szemeim a' tájon szertekalandoztak, 's mivel a' versirót fel nem találták, iszonyu fájdalmak lepték el keblemet, szótalanná levék. Az özvegy sejteni kezdé bajomat, de visszáson. Azt gondolá, azért merültem fájdalmakba; mivel a' huszár tiszt közelite felénk, kit vetelkedőmnnek gyanita magánál. —

Leültünk egy kőpadra; — kéves idő múlva megérkezett a' katona tiszt, 's az özvegyel nyájas beszélgetésbe eredett; ez alatt fölkelék, semmit sem szólva Köröndinének, eltávoztam tőlök a' nélkül hogy észre vettek volna, 's midőn jó távolra haladtam a' féltékenység kinjától üldöztetve szállásunk felé ketőzém lépteim. A' szobályányt az ajtóban találám, lángoló arczokkal, villogó szemekkel kérdém tőle Máli hol létét? — A' szobában — volt a' válasz. — Mit csinál? — kérdém, félénken várva a' feleletre. — A' versiró !! — Mit? a' versiró itt van? — Nem! nem, hanem a' versiró szomorú játékát olvassa. — Már ez más — válaszolám csendesebben — de igen meguntta magát. — Ennek örvendek. — Teli szívvvel léptem a' szobába. Málihoz közeliték, 's gyöngéden megfogám kezét: — Én a' kisasszonyt szeretem — lángolásom csak e' szavakat engedé, kiejtenem. — Szeretni fősajátja az emberiségnek — válaszola hidegen — én senkinek sem vétek: tehát gyűlöletet

sem érdemlek. — Nem úgy — kiáltám — én nem szólok a' keresztényi szeretetről, hanem azon forró érzetről, melly a' hazasságban nőt és férjet boldogít. — Kérem mi elértjük egymást, néném tán megérti az ur beszédét. — Nem! — engem a' kisasszony értsen, nénje, 's a' huszár tiszt megértik egymást — Máli hangos nevetésre fakadott, de ez erőltetettnek tetszett előttem, azért fölbátorodva olly hathatosan kezdém kinjaimat eléadni, 's szerelmem declamálni hogy Máli két értelműn válaszolt, ez még inkább fölhevíté keblemet; de, mivel, végre átlátám: hogy szavaim hasztalanok, 's nincs foganatjuk, — egy hosszú ah sohajtással térdre buktam: Máli megilletődött, 's e' szavakra fakadt. — Kérem az urat, ez, enyelgésnek sok. — Fogadja esküm', én sirig hü leszek. — Ne enyelegjen, ez nem egyéb tréfánál. — Oh nem! — a' szív' dolgában valódi szoktam beszélni. — Tehát nem enyelgés? — monda remegve Máli, 's az igen feleletre, utánam nyujtá, fölemelésre kezét, 's ekkor gondolám, hogy igaz e' mondás: nincs széles e' világon egy lyán is, ki képes lenne a' térdelő ifju kérését megvetni; már képzelém: mikép fogom Máli ajkáról szivni a' szerelem első csokját; de ekkor nyílt meg az ajtó, Köröndiné a' huszár tiszttel lépett be, Máli rezzelve hátratáncolodott, 's én, villám, sebeséggel ugrottam föl tér-



delésembül. — Kegyed hűségtelen! — szólott az özvegy, hangjai a' megvetett szerelmeséhez hasonlítaniak, — így teljesíti az ur szerelmi fogadásait, szent esküit, mellyekben sirigtartó lángolást ígére. — Máli e' szavakra meredten tekintre reám; én, gondolám, itt a' hallgatás igen veszedelmes: tehát szólasra tökélem magam: hogy kiigazuljak, a' huszár tisztt előtt, — kinek szemei villogtak, 's arczai lángolának — a' gyalázattul; e' végett mély meghajtással az özvegy elébe járultam, 's kezeit megakarám csokolni; de ő haragosan elrántá: — Nem — kiálta — az urat többé nem szívelhetem, fölöldöm esküitül — (mellyeket én legalább tudtommal soh' sem tettem) — 's azzal büntetem csapodárságát: hogy én ezen urnak (a' katona tisztre mutatva) nyujtom ezenel kezemet, mert ő az ur' elsompolyodása után megvallá hű szerelmét. — Máli pedig nem fog olly csapodárt szerethetni: mint az ur. — Erre nagyot sohajték; a' lemondásnak örvendettem, de sajnálám; hogy olly kevésbé biztatott Máli szerelmével. A' huszár tisztt az özvegy szavain kimondhatatlan örömbé merült, kezemet erősen megszorongatá, 's ezt sugta fülembe: Lásd barátom! a' 19 században illy nagylelküleg szokta megbosszulni a' szépnem a' hűségtelenséget. — Csak Máli — gondolám, ne utánozná e' szörnyű szép példát! ekkor a' versiró jutott eszembe,



ő vágytársam ; e' gondolatra veriték lepte el homlohomlokomat : — kisasszony — szólék szívdobogás közt — meg ne vesse a' szenvedőt. — Ekkor arczpirulva nyiltan megvallám : hogy Köröndinét csak tiszteltem , de soha szerelmet nem éreztem iránta ; erre kiki elgondolhatja : milly szép szemeket vete reám az özvegy , ki leginkább a' katona tiszt előtt szégyenlé magát : hogy engem kellemei le nem lánczolhattak. De Máli megengesztelé őt keblére simulván , — ugy-e öcsém — szólott az özvegy — te nem fogod szívelhetni a' csapodárt. — Erre belépett a' versíró , ki meghallván a' szobalyánytul a' történetket , elővévén minden poetai phrasisait , perorátive megkére Málit az özvegytül , Gyula szerelmébül egész strophakat elrecitált ; kinjai leírásában a' többi között mondá : szerelme miatt két napig rágta a' tollat egy kadentiaért , 's egy szomorú játékát , mivel Málinak nem tetszett , a' tűzbe veté. Oh ! hany könyvek jutnának ezen , valójában ! szomorú játék állapotjára , ha a' könyvíró nem lenne annyira szerelmes munkájába , 's az örök életrül nem álmodoznék. — Köröndiné felette örvendett a' versíró szerelmi vallásán , gondolá , ez által megleszek büntetve , mért nem esmérém meg kelleme hatalmát ; de Máli , szívem örömére , hidegen veté meg a' versíró kinjait , ki ezenel fölfogadta : hogy munkáit , mellyek Málinak

nem tetszenek, a' világ elébe bocsátja, 's velök kinzani fogja. Tudom, ha e' fogadását teljesíti lesz a' kritikusoknak min rágodni, 's a' folyóiratokat recensiokkal eltölteni. — Már nem félheték vágytársom-tul, szabadabban lélekzettem, 's Máli karjain a' boldog jövőt előre képzelém; de reményem csökken-ni kezdett Málinak e' nyilatkozátára, ki nénje kér-desére, mit válaszolna kinjaimra? ezt felelé: — csak egy hét múlva fogok válaszolni, addig magamnak időt kérek a' fontolásra. — Nem tetszett az öz-vegynek e' felelet, de öccse kívánságát megszegni nem akará, 's egyébbként is egészen eltelve lévén a' huszár tiszt iránti szerelmétül, nem igen sokat aggo-dék a' feleleten. Oh csak, gondolám, az emberiség hasznára van a' katonaság, nem csak hadban hanem a' békében is, mert ha valamelly szépüktül szándé-kozunk megszabadulni, folyamodjunk ifju katona tiszthez, ez kiszabadit legnagyobb aggodalmunkbul, mézes szavaival, csillogó köntösével meg hoditván azt, kit tovább nem vagyunk képesek szeretni; ámbár némellykor olyan szívet is meghoditnak, kit már más szeret: ugyde az illy kár, az olly tömérdek haszon mellett könnyen elenyészik. — E' napi törté-net után, a' versiró bosszut ésküdvé az egész világ ellen, oda hagyá a' ferdőt, 's hogy érezze a' világ bosszuját; szomorú játékaí egyikét előfizetés alá bo-

csátá, 's egyre, a' leghiresb költők közül, recensiot készite, azt gondolván: milly nagy hirre kap ez által; mi lett a' következés könnyen kiki elgondolhatja. — Én Máli nyilatkozása után, epedő szivvel ohajtám megnyerni kegyelmét, 's ezen czél elérhetésére a' legjobb eszközöket használtam; többi között: azon három nap alatt, mellyben még a' ferdőkben valék — mert negyedikén atyám kívánságára haza kelle men-nem — egy lyánkával sem beszéltem, közülök egyiket sem dicsérém meg, Máli körébül nem távoztam el, csokjaim, ugy szolva pazarlám kezeire; ezek által olly nagy előmenetet tevék: hogy haza indultamkor a' bucsuzás alatt Máli szomoru ábrázatja nyiltan hirdeté gondolatjait, 's bizonyossá teve a' meg nem vetéstől. Az özvegynek elmentemkor sem szünt meg haragja, ámbár mind elkövetém azt, a' mit a' mai világ tonja megkíván, ha valakit irántunk meg akarunk engesztelni. — Elutaztam a' ferdőkbül Köröndinének olly ígéretével: hogy Máli' kinjaimra adandó feleletét jószágokon fogom meghallani, a' hová hogy a' kijelelt napon, okvetetlen megjelenjek, rám kötötték, hacsak nagyobb kinokat nem akarnék türni?

Elbeszélém hon szüleimnek a' ferdői esetet; anyám csoválta fejét, atyám pedig dörögve szemére nyomta hálósüvegét, nem igen volt inyökre: hogy

az özvegyet ki hagyám csuszni kezeim közül ; mert még én a' ferdőkben, töltém az időt, ök hon az özvegy jóságai iránt előre plánizálták, 's jöveldelmeiből családunkat fényre emelték. — Te esztelen! — dörmögé atyám — nem hiában a' magyar maga kárán tanul. — Anyám pártomat fogta, 's hogy az első látogatáskor czipököt nem húztam, annak tulajdonítá: hogy Máliba, nem pedig az özvegybe szerettem; mellyre atyám lábával döbbente, 's haragja keblében egész kicsapongásig föllobbant, 's megigéré: ha még egyszer anyám beszédében elé hozza a' czipököt, engem többé látni sem akar. — Mit? — kiáltá mérgesen — elkorcsosuljon az én fajzatom! — De lecsillapítám, azzal biztatva: hogy Máli elfogadja szerelmeniet, 's az ő jóságai sem megvetendők. —

Jó, 's rosz válaszra elkészítve magam, hajtattam Köröndiné udvarába a' kijelelt napon, mellytül remélém fügni boldogságomat. — A' szobában Máli elémbé jött, nénje nem sokára követé, fölbontott levelet tartván kezében, mellyet az első üdvezlés után átnyujta, én nem tudám: ez mit jelentsen, ök némán egymásra tekintettek, 's félig mosolygás terjedt el ajkokon. — Szivszorongás közt vevém kezembe a' levelet; olvasom, azt gondolám ég föld reám szakad, szemeim elsötétedtek, 's egész nyugtalansággal adám vissza az özvegynek a' levelet. Máli ekkor habozó-



lag kérdezé: Őt tiszta szivből szeretem - e? én lán-  
 goló igennel válaszolván; kisig rajtam nyugtatá  
 szemeit, 's ezen szavak repültek ki ajkain: mivel  
 közpelda beszéd: hogy a' vörös bajuszu férfiak szerel-  
 mőkben állhatatlanok, én ugyan nem kételkedem az  
 ur tiszta szerelméről, de még is hogy meglegyen  
 czáfolva a' köz pelda beszéd; egy kívánságom lenne  
 az urtul, 's ezt ha teljesíti; meg győződöm egészen  
 tiszta 's állandó szerelméről. — 'S mi lehetne az?  
 a' mit én a' kisasszonyért nem cselekednék? —  
 Kiáltám egész ömledezéssel — kívánjon bár mit kész  
 vagyok teljesíteni. — Máli még egyszer merőn sze-  
 membe tekinté, 's kérdezőleg pillanta rám, én szin-  
 te égtem a' kívánság hallása miatt, ámbár nemüne-  
 mikép gyanítám, de elfojtottam keblembé a' gyanus  
 érzetet, 's ez által ujságvágyom legmagasb fokra  
 emelkedett; ekkor Máli gyöngéden megfogá kezem,  
 's halkán e' szavakat rebegé: — Az én kívánságom  
 nem nagy, csak a' nénémhez intézett levél' (mellyet  
 imént olvasott) — kérésének teljesítése. — Csak ezt  
 ne — kiáltám — kisasszony ne fosszon meg legdrá-  
 gább kincsemtől, valójában ezt nem vagyok képes  
 teljesíteni. — Gondolám — közbe szólott Köröndiné  
 — öcsém szerelme megérdemelhet az urtul illy  
 áldozatot. — Agyom fölzavaroda, 's minden vérem  
 keblembé szorult, kértem, esdelkeltem, könyörgöttem



Málinak, kívánságát huzná vissza, 's milly csuda! ő állandoul megmaradt föltétele mellett; én nagy tüzemben elfeledkezve a' szerelmi érzetekről, — látván könyörgésem sükeretlenségét, tán, gondolám, az idő fölold Máli kívánságátul — fölháborodásomba fogattam, 's rövid hideg bucsuzás után veritékes homlokka haza felé hajtatek. — Tudom njságvágyó az olvasó: szeretni tudná a' levél tartalmát, 's benne valamelly nagy kívánság teljesítését gyanítja, melly engem arra kényszerithete, hogy Málit is megvessem; — ne tán olvasóimat tudvágytól ingereltetve ellenem haragitsam: eleget teszek kötelességemnek 's elmondom a' levél tartalmát, magának tulajdonítsa az, ha meg nem lesz elégedve; mért gyanított itt lapangani valami különöst, és nagyot. — A' levél Köröndinének szólott, nagy bátyja irta, ki a' ritkások kedvelője, 's mindenféle különösségekből gyűjteménye van saját házában, 's a' többiek között legnagyobb figyelmet érdemel a' bajusz gyűjtemény, már itten találatnak: szöke, barna, kék, gesztenyeszinű, sárga, szürke, legelső rendű bajuszok, még csak egyedül a' vörös hibázik; most meghallván az én csudálatra méltó bajuszomat, 's tudván hogy Köröndinéhez járok; az özvegyet kéré, ha csak lehetséges, venne reá engem: hogy nyírnám le bajuszom, 's küldeném néki. 'S én szerencsétlen, bizton

remélém: hogy át esem a' szerelem crisisén, 's itt fön akadtam; de mért is kelle ezen időben érkeznie Köröndiné nagy bátyja levelének?! Az olvasó könnyen szememre lobbanthatja könnyelműségemet; mért becsülöm nagyobbra bajuszom', mint olly lyányt, kit szivemből szeretek; vagy tán Máli iránti lángolásom, nem volt egyéb hizelgésnél, 's hodulásom csupa tettetés. — Én nyiltan vallom: nem azért nem teljesítém Máli kívánságát; mintha érte bajuszomat föláldozni, nem tartottam volna őt érdemesnek; hanem atyám haragját rettegém, 's bajusztalanul szégyeneltem volna a' világ elébe lépni, minden gyermek gunyolodva mutatott volna reám, a' nagy hazafiak, még magyar születésemet is megtagadták volna tőlem, 's gyáva névvel illettek volna; mert szerelmemben elmerülve, megfeledkeztem a' magyar szent szokásirul, 's egy könnyelmű leány kérésére a' hazafit esmértető bélyegtől meg hagyám magamat fosztatni. — Ezek voltak az fő indító okok, mellyek elmémet úgy fölzavarták: hogy még haza érkeztemkor is alig tudék józanon gondolkodni, 's csak hebegve tudtam szüleimnek elmondani a' fölháborodást szülő kívánságot; atyám dörmöge magában, 's mély gondolatokba merülni látszaték; anyám az egész dolgot az özvegy bosszujának tulajdonítá, mért állék el neki vallott szerelmentül; denique elég, az hozzá, a' ki-

vánság eredetéről bár miként okoskodtak szüléim, nekem az semmikép sem tetszett. Ha atyám, haza érkeztem' első perczeiben javasolta volna annak teljesítését, tán kész voltam volna vörös bajuszomtól megválni; de midőn vérem lecsillapodott, a' dolgot nyiltabban megfontolhattam, ekkor fölterém: hogy állandoul meg vetem Máli' kívánságát; ha igazán szeret, illy csekélységért nem fogja magát kinzani. Atyám e' nap többet látszatott gondolkozni, mint másszor egy hétig, még este lefektemkor is, a' folyosón sétált, 's valamelly különös fontosságu tárgyon tünődék. — Szerelmes gondolatok közt aluttam el; 's már hajnalra borzaszto álmom fölébreszte, ijedre kaptam bajuszom után, 's csak hült helyét találám, örvöngve ugrottam föl ágyombul, tükörbe tekinték; ön magamtól elijjedtem 's közel valék az ájuláshoz; de erőt veve, hálóköntösömet magamra vevém, atyám szobájába szándékozva, ki futottam a' folyosóra, 's itt a' cselédek tülem, a' bajusztalantul szét futottak, ijjesztőt vélvén lapangani személyemben. 'S midőn atyám' szobájába léptem, ő hangos nevetésre fakadt, 's e' szavakkal szólita meg: — Fiam! tán ki ment a' modibul a' vörös bajusz? hisz te levágtad. — Anyám kívül, meg hallván mi történt a' cselédek-tul, berohant, érzelegve nyakamba borult, 's bánatosan megkönyezé bajuszomat. Atyám, rövid valla-

tás után, megvallá: hogy éjfélkor ő nyirá le vörös bajuszomat, átlátván az ebből eredendő hasznót, ez alkalommal ki tölté rajta bosszuját; melyet egy levélbe pecsételve hajnalban átküldé az özvegynek posta legénye által. Én nem tudám: haragudjak-e? vagy kaczagjak? meg valék lepetve, anyám biztatotté majd meg nő újra; de még sem tartoztathatám meg magam: hogy ki ne jelenteném riszvétemet az elveszett jóságom; ha tükörbe pillantottam, be kellett hunynom szememet, 's futnom elüle. —

Atyám délfele várá vissza az elküldött hírnököt, kiért magam is szinte égtem, milly válasszal tér vissza; 's e' végett dél tájban az országuttra nyíló ablakban vártam szívszorongás között, ez nőttön nőtt, midőn a' postalegény helyett távolbul Köröndiné kocsiját szemlélém; mérgesen csaptam be az ablakot, 's gyermeki ijjedelemmel futottam anyámhoz kijelenteni aggodalmomat: hogy milly szégyennel kell megjelennem Málé előtt; ő megsimogató homlokom, 's elnem fojthatá nevetését bajusztalanságom fölett. Ez alatt a' kocsi megállott az udvarban, 's atyám nagy hahotával kíséré be a' vendégeket. Az özvegy megpillantván engem, össze csapá kis tenyerét, és Málé homlokán titkos borongás vonult keresztül, a' huszár tiszt is jelen volt, zavarodásomat öregbiteni. — Én lesütött fővel tettem meg kézcsókomat, 's



gyöngye kéznyomás leve jutalmam: — Mivel beteljesíté Mali kívánságát — szólott Köröndiné — vegye hűsége, 's állandósága díjaul öcsém' kezét, megczafolá e' példabeszédet: hogy a' vörös bajuszu férfiak szerelmökben állhatatlanok. — Én az utósó szavakra nem is figyelmezve, Malit, ki tülem nem huzodott, keblemre vontam, 's az első mátkacsókot, bár bajusztalan ajakkal, de még is édesen szivám le Mali ajkáról. Az özvegy szüleimmel ránk adták aldásokat. Én még ekkor is azt hívé: hogy vörös bajuszm le nyirása teve boldogga; e' végett nem gyö-zék elegendé hálálkodni atyámnak jozan gondoskodása miatt. Még is, gondolam, jobb bajusztalanul megnyerni a' lyányka kezét, mint sem hasztalan epekedni. De az özvegy fölvilágosita az ebéd felett: hogy nagy batyja levele az ő koholmánya, sok hizelgése büntetése miatt; 's ekkor megértém, hogy Köröndinének van ugyan nagy bátyja, ki a' ritkaságok gyűjtését szenvedélyesen üzi, de még eddig vörös bajuszm kére hozzája nem ért, mellyet utobb is a' legkegyetlenebb sors talált, mert, midőn a' postalegény Málinak átnyujtná atyám levelét, ő ezt nagy gyorsasággal fölbontá, 's vörös bajuszm nem remélt látasan meghökkenvén a' levél ki esék kezébül, 's mig zavarodásabul föleszmélve a' levél után hajlana, addig a' széken ülő öleb leugorván szájába



fogta a' levelet, 's vele elfutott; ez által bajuszom szálai szét hulltanak a' szobában. 'S így jutottam én szerencsétlen vörös bajuszom mellett szerencsésen Mali karjai közé. —

Ezen alkalommal én is elbeszélem: hogy mesterkedésim által jött a' vörös bajusz divatba, de még ekkor föltevém: hogy másnap irni fogok Pestre a' szerkesztetökhöz, hogy hirdesse ki ujságába a' vörös bajusznak divata megszűntét; mert félek, ha megnő, 's az özvegy nagy bátyja fülébe jut, tán újra akadály lenne házasságomban.

Mindenkép megvagyok elégedve; csak az a' bajom, hogy igen lassan folynak a' napok, 's az eskü, melly engem Málihoz, 's a' huszár tisztet az özvegyhez fogja kötni, távul van; mert atyám kívánsága szerint, nem szabad elébb az oltár elébe járulnom, mig meg nem nő bajuszom, 's e' miatt az özvegy, Mali, 's a' huszár tiszt igen sajnálják azon tréfat, mellynek dija vörös bajuszom leve: Én pedig így kiáltok fel egész édes kesesredéssel: Te miattad vörös bajuszom találám föl szerenésémet, 's újra te miattad kell elhalasztanom a' föllet szerencse izlelését! —

LUKÁCS LAJOS.

## É N E K E M H E Z.

**H**ívd el Emmít, édes ének!

Keblem' égi vágya kél

Gerliczék' nyögésinél,

És dalán a' fülmilének

Hő szerelmem esdegél.

Hívd el Emmít, édes ének!

Szüm' csak Emmirül beszél.

Téged esdekim szülének;

Hívd el Emmít, édes ének!

Hozd ülembe, nyugti szél.

HAMVAI.

# TALÁLKOZÁS.

# TALIAHOE

# 1.

Gyönyörűen pirult - fel az őszi hajnal. Jelő hadnagy már utban vala, 's némileg örvendett, mivel több évi vizsáljai után végre hazája' földét tapodhatá, de még is suly fekütt bajnoki szivén; azonban hálásan tekintte az égre, 's majd tüzes szemei a' nem messze lévő meredek hegyeken függének, mellyeknek bércein a' viradat' rózsaszíne biztosan mosolyga. Szeliden fogadá az utast a' szabad természet: kies ligetű völgyek 's majd kövér fűvű szép rónaságok válták egymást léptei előtt, 's most több hegyek' láncza alatt egy mély erdőség terepély agg 's nevendék fájival 's közben - közben őszilegsárgás 's vörösded lombjaival 's különféle bokros sűrűjével homoru katlanöbölként fekvék előtte, 's a' nyájas béke' tanyáját mutatá. E' virányos helynek bátorságos létét a' szabadon röpdeső nagyszámu maddársereg bizonylá, 's a' keleti szellő barátságos csör-



tetéssel a' hajlongó ágak - 's bokrokkal játszong vala, 's ledér suhongása közben az ifju deli hadnagynak barna hajfürteit gyakorta meg - meglebbenté; de sisakja le vala csatolva, 's különben is az ő elfoglalt szive a' viharral sem gondolt volna.

Magában tusakodva ballag vala Jelő az erdő' lefelé vivő ösvényén, 's már lejuta mélyébe, midőn az ujabban kezdődő meredekre vetvén szemeit, a' keskeny uton egy fejejlő alakot sejdite - meg felfelé haladni. Nem bántá vizsgaság iránta, de a' nélkül, hogy azt nyomozná, elérte a' lassan - menőt, ki egy kendővel békfödött kosarat vitt karjain; 's a' fejér termet, kit legottan leánynak jegye (ámbar fejét 's félig arczatát kötőlék takará is) megijedt a' vi téztül, 's a' sűrű gyertyánok közé akara elrejtezni, de egy szelid férjfi hang a' becsületes hadnagy' ajakiból, a' mint ez jó reggelt kívána neki, visszavonza a' bátortalant, 's nyugasztó lélekzetet vón, de az ő viszonyüdvézlete féliglen siró hang volt. — Te árva vagy, jó gyermek? kérdé a' hadnagy. — Egészen az; viszónlá a' leány. — 'S illy gyöngé fiatalka létedre magányosan mersz utazni? — Ah, ugy! mert nincs pártfogóm a' földön, hacsak egy jó rokonomat föl nem keresem. Még három nap előtt jó atyám élt, de . . .

A' sirás elfojtá intézett szavait, 's Jelő részt-

véve a' lyányka' keservébül, 's majd önnön lehető  
jövendőjére gondolva, szinte nem szólhata, míg egy  
fohász törvén - ki erős melyébül, a' lyányka bizot-  
tan tekinté - rá könyükben fürdő kék szemeivel, 's  
a' jó szívnek vidámságát mosolygá. — Te jó férfi,  
mondá egész hittséggel; te megvigasztalsz valamen-  
nyire: fohászod öszvehangzik keservemmel. — Ve-  
led utazhatok, jó lélek, viszonzá a' hadnagy; im,  
e' buzogány palástom alatt 's bátorságom őrzetedre  
fognak lenni. — Szívesen köszönöm, szóla biztosan  
a' lyányka; de nekem még olly darabföld vagyon  
hátra, mely estvélyig tartand. — Elkísérlek, mondá  
a' hadnagy teljes határozottsággal; — melyre újabb  
köszönet ömlött a' szép ajkakkból.

Utközbeu elbeszélé a' lyányka, ki magát Zilá-  
nak, Upoly' leányának nevezé, atyja milly kedvelt  
's ellenségtül rettegett hadvezér vala. Ő egyetlene  
volt a' dicsőnek, ki addig üldözteték irigyeitől, míg  
végre ezeknek fondorlási között az öreg hadnok a'  
király' kegyébül is kiesék. A' nemes szenvedő ma-  
gát gyermekével együtt egy erdei kis házba voná;  
de oda is elhatott a' gonoszság, mert egy éjjel né-  
melly kalózok mindenébül kifoszták. Az érde-  
mes agg, inségben hala-el; Zila sirva koldult temetésé-  
re az urak' ajtajinál, míg az öszveszerzett alamizs-  
nábul valamit gyűjthete, A' temetés után elhagyá

lakát, és öreg nénjéhez vágyakozék, ki őt, a' mint reménylé, anyailag fogadandja - el. — Jelő a' leány bizalmát bizalommal viszontaglá, 's megnevezvén magát előtte, azt is emlité, hogy a' bolgároknál szenvedett két évigleni raboskodása után végre megszökött: midőn tudnillik börtönöse bortul szédelgvén, a' neki adott étel után nem tudná jól bezárni a' tömlöczöt, az éj' órájiban elillana. —

A' nap délpontjához közelite, 's noha ősz vala, mégis nyárilag süte - le felhőtelen ösvényérül, semmi hűvös szél sem gátolván melegét. Utasaink egy sik réten menének; a' lyányka tikkadt léptekkel tipege a' vitéz mellett, mig az őt pihenésre szolítá. Egy vadkörtevefa terepélyleg vete árnyat sűrű lombjaival a' rét' közepén: alája ülének - le utasaink, a' kövér fü puha ülhelyet ada nekik. A' jó Zila felbontá kosarát, 's gyümölcselel kínálta belőle a' hadnagyot, ki szintén elővevé táskáját, és sült hust méltatott a' szelid árvának. Ők váltig rokonultak lelkeikben; a' leányka leoldá fejkötőjét, 's a' legbővebb fürtözetű hajnak szőke selyme bomlék - ki, 's egy fejérenpirosdad teljes arczat lón látszatosbba, 's a' nap' tiszta fönségét ábrázó homlok, 's a' rendes hajlatu aranydad szemöld - ivek alatt édes - bágyadtan tüzelő nagy kék szemek, 's a' most fejlett rózsát példázó kis ajak, 's az angyalarcznak minden részei a' kelle-

messég' özöndiszével hatának Jelőre. — Hah, ki ez!  
suttogá benne a' fellázadt sziv, 's legottan mindent  
elveszte gondjából, 's egyedül az imádatos szüz ural-  
kodék lángfutotta lelkében.

Alig engedi - meg atyám az ő egében, mondá  
félíg szomorgóan a' gyönyörű hölgy; hogy illy gond-  
talanul oldámki fejemet egy férfi előtt. Csak kevés-  
nyire lőn szabad atyám' idejében arczomat mutatni.  
Ah, elmondjam - e néked, nemes vitéz, mit monda  
ő?... — 'S most kételkedve sűté - le szemérmes tekin-  
tetét. — Mondd, o mondd! sürgölé a' hadnagy  
mintegy riadva, 's elbájolt lelke a' szűznek ajkaira  
függeszté tűzfigyelmét. — Hidd - el, nem én gondol-  
tam - ki ezt . . . szóla megakadva, 's még most is  
lefüggesztve tartván szemeit a' szép Zila. Egy férfi  
sem érdemes rád, ugy mondá apám. Ne légy te a'  
hálátlan világ' rabja, válasz rideg életet. — Kegyet-  
len apa! kiáltá magát feledve Jelő. — Ne! o ne  
mond, esenge szörnyűközve a' lyányka; ő az én  
igen jó apám volt. — Nem mondom többé, susogá  
szendülten Jelő; de kinek nem fájna hallani, hogy  
te gyönyörűség' bálványa egyedül magadnak ragyogj.

Zila szemeire kapá kezeit, mintegy zárkozni  
akarván Jelőnek heven dicsőítő szavai elől; ki most  
indulatosan csatlá - le sisakát, 's maga elébe tevé-  
le. Szörnyen döbbene - meg a' hölgy, midőn kezeit



elvéren szemeiről, a' legtisztább hősi arczra pillant: a' barna kondorzatu haj dúzsan környezé azt, 's az ifju hadnagy' tekintete nyájas villámokkal vala teljes. A' két nemes sziv feltalálta méltó társát egymásban. Édes tartalékkal folyának beszédeik, míg végre utjokat folytatni fölkelének.

Kedves szóváltások között telék az idő utasinknak; megmegpihenének a' kiesb helyeken. Zila titkos erő által vonzaték a' hadnagyhoz, 's viszont az elbájolt lelkü vitézt is egy elhatalmazott bel tűz csak Ziláért lángoltatá. Kölcsönösen vallák - meg egy magányos cser alatt pihentőkben egymásért élő szerelmöket. Az őszinte szivességü hölgy távolról sem fontolgatá, ha Jelő hiv maradand - e hozzá; 's nem tudaklá ennek sorsát. Őt kielégité a' bajnok' deli alakja; 's ő csak most vevé még először a' szerelmet, ő még hűtlenségrül nem tudhata képet rajzolni gondtalan gyermeki elméjével; atyjáért csak néha - néha sohajta már: ám Jelő' pártfogását nyilván látá, forróan érzé.

A' nap nyugodni készüle; a' vándor pár azonban még messze volt céljátul, mivel a' szerelmes andalgások lassíták a' haladást, míg a' világosság' fejlődme letünt a' hegyek mögé; de fennvult már a' teljes arczu hold a' meghitt lelküeknek biztatásukra. Nem őrizkedék tovább a' lyányka, hogy a' fény el-



barnitandja gyöngéd ábrázát: ujra leoldá fejkötölékét. Jelő egy nyájas csókot szöktete a' fölszabadi-tott arcz' rózsájára, 's a' kedves lyány a' bajnok' hó dobogásu melyén röjté - el szemérmes képét. — O te nemes lélek, susogá lassudad reszketeg szóval; te magadévá téssesz engem. — Jelő nem szólhata, de lobogó indulattal ölelé szívéhez a' kegyes alakot; és, menjünk! mondá; karjába fűzván Zila' karjait.

Éjfélre hajlék az idő mire az utas pár az irány-zott házhoz érkezék. Ez egy fiatal erdő' szélében álla: ott lakott az öreg Katla, Zilának nagy néneje. Hosszas özvegységében elégülten élt ő; gazdag férj' özvegye lévén, mindennek bőségében vala. Számos cseléd őrzé a' magában álló házat 's asszonyát, ki-től sok ügyefogyott nyere segélyt. — Hála! itt vagyunk; mondá édes sohajtása közben a' nyájas Zila. Néném' hajléka éjfélkor is szívesen fogadja a' békes utazókat. — Megzörgeték a' kaput: — Endre! kiálta belül egy asszonyi szózat; valaki zör-get! — Mire csakhamar megnyílt a' kapu, 's utasaink a' gazdátul egy terembe vezettetének. Jelő ott hagyá Zilát, 's maga az udvarra méne - ki, 's a' középén álló terepély körös alá telepedék - le palást-jára. Rajképei soká nem hagyák nyugonni, mig végre elszenderült. Rettenetes álom lépé - meg őt: fekete felhőket láta torulni feje fölé; nagyot villám-

lék a' kormos boru' tömegébül , 's legottan illy szó-  
zat harsoga - le füleihez : Szaladj , szaladj ! fúsd a'  
lélek' csábait ; ügyyekezzél a' szelid nő' karjai köz-  
zé. — Jelő felriadt , felugrott , 's mit sem késett az  
udvár gyöpüjét keresztül - szökni.

Nem mulatok ; mondá lihegre az udvar kívül ;  
engedek a' hatalmas intőnek. O Milke , Milke ! sie-  
tek karjaid közé. Ég ! szánd a' megtérőt , áldd-  
meg , áldd - meg a' szenvedőt ! — Alig mondá inga-  
dozó tagokkal ezeket , 's már is sietett nyugat felé :  
most már csak Milke élt neki , csak Milkét ohajtá  
szívére ölelhetni.

---

## 2.

A' teljes hold lement már , a' csillagok vissza-  
nyert fényökkel ragyogának ; de mint a' könnyen  
tünő remény nem sokára elaludoztak , 's csak a' vi-  
ranat' nyájas csillaga mosolyga még győzelmesen ,  
midőn a' szép hajnal' szemérmes arcza egészen föl-  
pirult a' viola - kék felhők között , mellyek némi  
gyászt mutatának a' jövő nappalra következni. Jelő  
hadnagy csatázó indulatok közt méne az országuton.  
Egyszerre árvának érzé magát , miérthogy kellemes  
uti - társnéja nélkül vala. — Elvesztém őt örökre !  
kiáltá forróan tusakodva , 's a' kemény gondok erőt

vevének rajta. Midőn az ifju nap a' térséget reggeli sugarival elönté, Jelő már látá messziről az előtte ismeretes dombot, mellynek közelében fekütt az ő jószága.

Akaratlanul is sieté ő a' domb' felé, hová rövid idő alatt el is ére. Legottan felszaladt a' tetőre; vizsga szemekkel néze - el onnan, 's megsejté a' zöld jegenye - sort 's ön házát azok mögött. Szive nagyot dobbant ezen látományra, kedves 's kedvetlen borzanat össze - vegyülten futá - végig tetemeit, mert gyanuji nem egészen valának biztatók. — O Milke, Milke! ha te . . . , így kezde susogni az ég felé néztében; de ment, 's egy sudár termetű ifjat láta kijőni az udvarból, 's majd a' ház' tulsó végében tűnni el. Ez sujtó szemlélet vala Jelőre, 's még nem lőn igen közel a' házhoz, a' mint a' sárgás zöld mezőn juhnyáj 's annak öreg pásztora tünt szemébe. Jelő hamar utólérte a' haladó pásztort, 's im, Undit jó cselédét ismeré meg. — Undi, oh Undi! kiálta elragadtatása közben; szólj, él - e nőm, az én kedves Milkém? — Undi legott megismérte Jelőt, örvendő zajjal rohant-le térdeire, 's általkarolá a' hadnagy' lábait. — Élünk, jó uram! mondá örömsirással. De jaj . . . kiálta elakadva, 's egy kinos eszméllyel látszék tusakodni.

Kelj - föl, és szólj! orditá Jelő. — A' hűséges

juhász felállta, és szív remegve kezdte beszélni. Előadá egyebek között: Apor egy ifju lovag mint tére - be az asszonyhoz, 's a' mint a' belső cselédektől hallá, ezernyi hizelgő szókkal ostromlá a' tiszta érzésü nőt, míg végre az ifjunak deli alakja 's édes beszédei legyőzék Milke' hitét, de nem annyira, hogy kezét adna Apornak, ki őt messze földre akará elragadni. De a' jámborság' asszonya megtörte a' házasság' esküjét, 's most már az Apor' gyermekét karjain hordozza.

Nem festhetjük eléggé a' Jelő' kifakadt rettentés indulatját 's átkait, nem iszonyu elszántságát: több volt az a' legdühösebb vihar zajánál. Ő rohant mint a' gyökereket sodró felhőszakadás, míg a' házhoz ére, hol a' legkedvesebb gátba ütközék: egy növendék gyermek játszott az udvaron, 's fakardját a' szél ellen forgatá. — Gyéza, édes fiam! kiáltá Jelő; 's a' gyermek hátra - rezzelve látá - meg atyját. — Apám, apám! hangozá a' fiu, 's a' hadnagy' karjai közé szalada. Te élsz, apám?! — ki mondá hogy nem élek? riadá Jelő. — Oh apám, ne haragudjál: Apor mondá anyámnak. — Hah! Apor, és anyád . . . harsogá fojtongva Jelő. Bosszu nekik! — Apám, szerettem! sirá reszketve Gyéza; ne bántsá anyámat. — Jelőt a' szép fiu' tekintete tartóztatá, ki most atyja' lábaihoz a' porba veté ma-



gát. — Hol anyád? — midőn ezt kérdené Jelő, ime a' szelid Milke csecsemőjével karján kijöve halvány ijedelme között. — Ah, Jelő! sikoltá a' szörnyű tekintetű férjfiu elébe, 's egyszerre sujtatva a' villámcsapásu viszonzástul, élet nélkül roskada - le kisdédével.

A' kisdéd élesen rikolta; Jelő irtóztató nekifeszüléssel emelé buzgányát, de Gyéza a' mint csak gyermeki erőjétül telheték, karjaival körülcsatlá térdeit, és mellével atyját hátratulni ügyekezett; 's azonközben indulatosan csókdozá Jelőnek izmos czombját, hogy megszenditse a' bosszus embert. — Hajh, mi erő ez illy kevés koru gyermekben! lihegő Jelő; azonban porba tiporhatnám őt, de mint tegyem? Engednem kell, suttogá magában; engednem kell szüvem' gyermekének. — Gyéza! mondá kemény hangon; te szinte gyaláztatva vagy, 's te mégis kedveled anyádat. — A' fiu könyekben árongó szemekkel néze - föl apja' szemébe, 's esengő tekintete a' kőszivű haragost lágyítani kezdé, a' mint a' dult lelkű nő felpillantá, 's töredelmes hangon rebegé: Jelő! megcsalatott érdemes bajnokom, ölj meg . . . , Elhagyám a' tisztos hűséget. E' csecsemő Apor' gyermeke, ki több - évi távolléted után elámita, hogy te a' bolgárok által megölettél.

Jelő színében elváltozva némán álla, 's iszon-



nyal hallgata. Gyéza bizván, hogy atyját meggyőzte, anyjához méne, 's őt ülésre támogatá - fel, és siró kisedét ölébe helyezé. — O Jelő! ölj - meg! ujjal is rimánykodék Milke; én sirva esküttem, hogy halálod' esetére is egyedül csak nevedhez leendek hü, de ő, a' lelketlen, elszédite. — A' hadnagy' nemes szive megesék a' gyámtalan asszonyon; karja elejté a' buzgányt, 's a' küzködő felé hajolt. Közelebb méne hozzá, melyéhez zárá, 's halvány homlokát megcsókolván, az égre tekinté, 's ezt fohászkodá lelke' mélyébül: Bocsánat, bocsánat!

Nem, o nem ezt kértem! méltatlan vagyok én; rebegé Milke; nem is jótét ez rám nézve: csak a' halál csöndesíthet - le engem. Igy, ha te engedsz, gyalázatom' érzelme mindig ostromozni fogja éltetemet; tiszta tekinteted éles hegyü tör leend e' fertőzött szívnék, 's irgalmatlanabb halállal fogok meghalni ha szégyenvallottságomban kinlódni hagysz, mintha legítten kivégzenél. — Milke! mondá zavarodva Felő; ne légy kegyetlen magad iránt. Töredelmed visszaadja hűségedet, 's téged a' legtisztábbra mos előttem. De miért is nem békélsz - meg háborgó lelkeddel? holott én megbocsáték neked, 's te ujjal mindenem 's az én tökéletesem vagy. Férj ülünk - le ama' kőpadra házunk előtt, ott elbeszélendem vigasztalásodra, hogy én is sebet ejték a' hűségen.

Jelő elvoná hitvesét a' kőpadra, hol Zilával esett kalandját pontiglan előadá; de Milke csak kevésnyire lassudott gyötrelmében. — Te győztél, ugymond; én meggyőzettem; engem a' kisértet igen készületlennek talált. Vajha érdemelhettem volna magad' feláldozását. —

Semmi kegyes szó sem csillapithatá Milke' tépelődő gondjait, mig végre kevésbé enyhülni látszék, de álmaiból éjenként gyakran fel-felriadt, és hangerősen sirt. Rövid idő múlva kised csecsemő lyánykája elhala mellőle, ő pedig naponként gyöngébbé vált. Jelőt igen elfoglalák nejének kinos ábrándozati 's beteges tekintete. Kéré gyakran, 's biztosítani ügyekvék, hogy szive' sulyát vetné - el; 's illy gondja között Jelő feledé boszuját Apor iránt, mert egyedül a' szeretett nőnek felvidámitása lön most szorgos aránya.

Apor azalatt egy szolga által, kit Jelőnek távolléte alatt mindenképen kezére szoktatott, értesítetvén a' történetekről, mint különben is félénk lelkű, előre borzadván a' fejére háromolható vést, az éj' barátságos homályát választva segítőül, elillana. Jelő hosszú idő után sem tudhatá - meg hová - tüntét.

Több év folya-le, mialatt Milke még is aggályban mereng vala, mig végre a' nemes férj, ki magában végette sokat epede, hosszas szorgalmi után

a' kedves nőt némi vidámságra birhatá, de a' gyöngéd testet a' búgondok már elroncsolák: Milke nyavalyga, de most már férje' tetszésére kívánván magát alkalmazni, vidorság- 's friseségre erőködék. Egyszer szokatlan vágy szállá-meg; a' házi kertbe kívánczók, hogy kedves almafája' hűs árnyában magát kinyugodja. Szolgálóji közül egyik kivezeté a' tikkadtat, másik ágyat hozá-ki, melyre lefeküvén, csöndesen aluvék-el; de, többé föl nem ébrede.

---

### 3.

Jelő hadnagyot váratlan iszony sujta-meg, midőn a' szeretett nő' halálát egy cseléd jelenté. Mély fájdalom közt temetteté-el az elhervadt szépségüt. A' nevendék Gyéza együtt gyötrődék atyjával, 's az elvesztett szives anyát sokáig synylé. Több nap mult-el a' temetés után, 's Jelő' nyugalma még sem virrada-fel, mert igen száná az elvesztett nőt, 's majd forró düh szállá kebelét, midőn eszébe juttatá egy galádnak inceste miatt támadott veszteségét, de a' bosszus indulatnak alunni kelle, mivelhogy Apor a' csábító tova röjté magát, 's így a' vétket nem leheté megtorlani.

Bús unakodás lépé-meg Jelőt; házáat üresnek

lelé, 's csak Gyézában sugárzott még egyetlen reménye. Az élénk fiút a' hon' javára kívánván szentelni, a' király' udvarába küldé, hogy ott apródként szolgálva, a' hadi szokásokra is vezéreltesék. Majd harczot szomjuza bánatos unalmában, 's majd elfolyt napjait futá-vég'g forró kepzelmivel, és a' szép Zila varázsan tűne-föl neki. Most csapá meg az a' gond: talán boldogtalanná lön miattam! — 's ezen való aggodalma nőttön-növekedék. Egy éji álmában Zila a' szépség' fényében tűnvén-föl előtte, szemrehányásokkal illeté őt; mire fölébredvén, gondja többel szaporult, 's tovább egész való-ját Zila foglalá-el.

Keresd-fel őt! — így ösztönte egy sugalom, melly többször is felzajdúla lelkében, míg végre el-lent nem állhatván, parancsot ada-ki lovászának a' jövő reg' viradtával vele útnak indulni. Más napra kelve két paripa fölnyergelten dombolt az udvaron, 's majd egy harmadik vezetteték-elő élelem-iszákokkal megterhelve. Jelő felveté magát szürkéjére, mellynek pajkossága (noha egykoron a' paripák közül csak a' pajkosat kedvelheté) most az egyszer nála nem találta kedvet. Bodor a' lovasz követé urát egy cselédtársával, ki az iszákos lovat vezeté utánok.

Bal felé tartának az útasok tovább-tovább ha-

ladva. Jelőnek szemei könnyükbe borúltak, erős szíve ellágyult, midőn az isméretes ösvényt, mellyen a' kedves Zilával egykoron együtt méne, meglátá. A' visszemlékezés kint 's majd nyugalmat ada-elő; 's Jelő kevés időt hagyta pihenni az úton: Zila képe csillagként vezérlé őt, 's a' remény-teljes vitéz erősen meggyőződék őt föllelhetni. Végre dél' idején elértek az öreg Katla' házához, melly mellett le-szállának. Jelő szivdobogva lépett a' ház' küszöbé-re, 's egy öreg asszonyt látta elébe tipegni. — Isten hozott, uram! mondá örvendetesen az agg; látom izzadástokrul, elvagytok fáradva: menjetek-be; lovaitokra cselédem vigyázand. Kundor! kiálta a' tiszta szivü vén; kösd-be a' lovakat. — Jelő buzgóan köszönte az ellátást: minden kedve szerint történik, ha Zilát megláthatta volna; kémlő szemekkel néze-szét kívül 's a' teremben, de Zilát nem látá.

Asszonyom, mondá Jelő az agg nőnek, kit Katlának lenni tuda-meg; hol Zila, ki velem hozzád betére. — Elvesztettem őt, mondá sohajtva az öreg. — Jelő felháborulva néze-rá. — Alig tölte fél esztendőt házamban — ah pedig lyányomul fogadám őt — egy hős férjfi tére hajlékomba miután a' vadászatban elfárada; magát Zobor ezredesnek nevezé; szép volt ő, szép a' leány is: megtetszének



egymásnak, 's noha Zila tusakvék kevésbé magában, engede még is, midőn Zobor nőül kérte-meg őt. Kevés napok múlva elvivék tőlem a' szerencsést. Lásd, uram: így változik a' világ. — Kemény sors! zúgá Jelő elhalványodva. — Uram vitéz, mondá Katla; te meg vagy ütközve: haj! nem kellett volna megszöknöd a' kellemes lyánkátnál. Ő több napig törődék utánad, míg végre biztatásomra valamennyire lecsendesült. — Félre, asszonyom, az ilyessel, viszónlá élesen Jelő; te sorsomat legkevésbé sem tudod. De tudjad, Zila miatt kétségül-nőm kell.

Katla vigasztalni törekvék a' bajnokot, ki nem találván keresettjét, vissza akara térni. A' szives házi asszony azonban kis ideiglen föltartóztatá. Étkeket hozata elébe 's erőt-adó bort, de ő igen keveset evék; azonban az ital valamennyire balzamal szolgálá szívének. Cselédei jól töltözének a' Katla' emberségéből, 's örömmel mulattak volna a' barátságos fődél alatt továbbra is; de urok utra kelté őket. — Menjünk vissza, fohászokodá iszonyu elbúsultsággal. Isten hozzád, asszonyom! — így szóla, 's hálásan néze a' jó öregre.

Búcsút vévén Jelő, sebtén paripájára szökellett. Lelke zajonga vesztésének forró érzetében. Dühösen sarkantyúzá szürkéjét, melly különben is bo-

kros lévén, felkapdosá a' kinzót, 's fortyongó tü-  
zében nyilsebesen röpité. Jelő csak most vevé ész-  
re, hogy követőjit elveszté szemei elől, 's későb-  
ben ismeré-meg eltévedtét az igaz utról. A' kies  
vidéket kopár homokos térség váltá-fel; messziről  
egy erdő sötétlett, melyet Jelő elkerülni vágyott  
volna, de egyéb ösvényt nem látott azon kívül,  
melly annak feléje vezetett. Az alkony közel va-  
la mire az erdőt eléré; a' szél' komor zugása a' fák  
között Jelő' szívzajával egyezett, 's az erdei szür-  
ke homály az ő gyásszával rokonult. Paripáját le-  
csöndesíté, 's a' terepély vad fák közt vivő egye-  
nes úton lassudan léptetett, míg beljebb haladván,  
a' szüntelen zugadozó szél' csatája között olykor-  
ollykor valamelly siró hang ütődék füleibe. Egy  
különös vágy serkene azonnal a' hadnagy' lelkében  
kitudni: valljon ki légyen a' siránczó? 's váltig  
sürgeté emberséges ösztöne, azon, ha lehet, segí-  
teni. Lekele paripájáru, 's féken vezeté azt, 's  
ide-tova hajlongott a' bokrok között kémlelőleg:  
melly tájék adja a' hangot? 's ime, úgy tetszék,  
közelb juta hozzá, 's tovább-tovább léptetvén, mind-  
inkább jobban értheté azt.

Már azt is tudhatá Jelő, hogy gyermeksírás lé-  
gyen az, mely őt annyira érdeklé, 's im: bent az  
erdő' sűrűbb részében egy partoldalban fekütt egy

csinos ruházatu gyermek, 's a' mint Jelő lovát az út mellett megköté — mivel a' bokros sűrűség miatt gyalog is bajos vala embernek oda hatni — azt egy angyali szépségű lánykának ismeré. A' gyermek alig leheté több két évünél: mihezképest értelmes magyarázatot nem adhata, de azonnal megszűnt sirni, mihelyt a' deli vitéz' nyájas orcáját meglátá. — Jer velem, kisededem, szóla neki Jelő; de vajha meg tudnád mondani: hová vigyelek. — 'S vitte a' lánykát karján melyéhez ölelve 's jobb-jával paripáját vezetvén. Az est beállott; a' bágyadt lyánka Jelő' melyén elaluvék, 's már sötétség kezd vala uralkodni mindenütt, a' mint az erdőt a' hadnagy elhagyá; de most a' jámbor világu hold fölkele, 's nem messzire egy fejrő épületet mutata kies lapályon. A' hadnagy bármilly dult szivü vala, még is örvende, midőn a' kastélyon kívül körül-belől más házat nem láta, mert már nem kétlé a' gyermeknek onnani tévedhetését az erdőbe.

Csakhamar a' kastély előtt valának. Két szolgát láta Jelő aggódva jajongani a' kapunál, midőn azok egyszerre meglátván őt a' gyermekkel, örömköltások között jelenték, hogy a' kastélynak elveszett kincse a' kis leány előkerült; 's egyik szolga ölébe ragadá Jelőtől a' gyermeket, ki fölébredvén, kedvesen ölelé-körül a' megismért cselédnek nya-

kát. — Szállj-meg itt, nemes vitéz, mondák vido-  
 ran a' szolgák; téged asszonyunk legszivesben lá-  
 tand, minthogy egyetlenét visszaadod neki. — És  
 uratok? kérdé a' hadnagy. — Hét nap előtt temet-  
 tük-el őt, mondá egyik ki a' gyermekeket fogá, 's  
 most felvivé asszonyához. Jelő pedig beméne az  
 udvarba a' másik szolgával, 's mindjárt hallá fönn  
 az örömjajt a' megtalált lyánykán. Egy udvarló  
 leány az alsó terembe vezeté a' hadnagyot, kervén,  
 ott várná-be a' kastély' úrnéját; paripáját egy lo-  
 vász vezeté istállóba. Jelő a' pompás teremben  
 veszteg álla, míg egy sugár termetű, gyászba öl-  
 tözött hölgy lépe-be hozzá; tekintete fönséges, ar-  
 czulata mennyei volt, 's a' mint ajkai szóra nyilá-  
 nak, 's a' hadnagyot üdvözleni kezdék, Jelő hirtel-  
 len' döbbsent-meg, és rebegő nyelve Zilát kiálta. —  
 Jelő! Jelő! riadá öszvecsapott kézzel a' hölgy; ah,  
 istenség! álom-látvány-e ez? — A' találkozottak  
 némán buzogának most, 's majd örömlárma között  
 szolitgaták egymást. — Ugy van, Zila! én föllelte-  
 lek; mondá végre Jelő, kezét fogván a' gyönyörű  
 özvegynek; az ég áldá-meg útamat, mellynek irány-  
 zata te valál; 's miután már kétségbe süllyedék,  
 akkor milly váratlanul tűnsz nekem föl mint a' fé-  
 nyes nap a' komor borúra! —

Jelő édesen olvadozva szívében adá-elő Zilának

minden történetét. Ömledező indulattal kére bocsánatot, miérthogy Zila' tekintete elől távoznia kellett, mivel ő nős volt. Most a' hölgy béke' 's barátság' jeléül kedvesen nyugasztá karjait a' hadnagy' vállain; újra rokonultak lelkeik, 's egy év' folyta után Jelő tulajdonába vitte Zobor' özvegyét, 's vele a' legméltóbb, legkellemesb angyallelket nyerte nőül. — Zobor' jószágába gondviselőt rendelte a' boldog hadnagy.

\* \* \*

Jelő és Zila nagy nemzetségnak lőnek alap-törzsei, 's a' szerencsés hadnagyból egykor dicső vezér vált. A' nemes pár' boldogsága még azzal is öregbedék évek mulva, hogy Gyéza Jelő' fija 's Zobornak Zilátul való 's anyjához hason diszletű lyánykája, a' kegyes Mária, először is a' tiszta magyar sziv' szerelmével ajándékozák-meg egymást, 's azután az oltár örökre egyesíté őket.

MAKÁRY.



## SZERELM.

**T**ekíntsd, a' bércznek orma  
 Mi rózsafényben ég;  
 A' nap' bucsusugarit  
 Rá egyszer önti még.

Ha édes ajk' dalának  
 Zengése tűnve mul:  
 Véghangja melleinken  
 Még egyszer átvomul.

Szintugy a' szív' szerelme,  
 Ha végre elrepül,  
 Mint bucsufény és dalhang  
 Pirul 's zong messzirül.

B. PALOCSAY TIVADOR.

---

## AZ ÖRÖKBE-FOGADÁS.



Az ifju és gazdag Bogyáni Andor bucsút vőn a' hadi élettől. Régi diszű nemzetségéből már csak ő maga volt fenn. Atyja mostan hunyt-el, 's egyetlen magzatjának szükségleg haza kelle jőnie. Szomorgó anyjának legottan felviradott kedve, midőn visszatérő kedves Andorát kebléhez zárhatá, de az ifju tüzes lélek fájton-fájlalá, hogy a' hadpályátul mellyre alkottatva érzé magát, el kelle szakadnia. De a' körülmények így kívánák; 's Andor kinnal is engede haza-hivatásának. Most már sorsát valamennyire türhetővé egyedül szeretett anyja teheté; azonban ő még is viassasohajt vala messzehagyott barátai után, 's majd édes szülőjének panaszlá una-kozott elborultságát. A' gondos any könnyűs szemekkel néze a' kedvetlen ifjura, 's majd derültebben biztatá, 's arra birta fíját: menne a' szomszéd helységbe a' nemes lelkű Divényi tanácsoshoz, ki atyjának közel meghittje volt, és ismerkednék-meg az ő tisztes mulatságokat kedvelő házával. Andor-

nak örömsugár villana lelkében midőn anyja élénken fösté-le hiv szavaival, mi nyájas emberség és józan vigság szokott uralkodni Divényi' kastélyában; 's legottan forró vágy serkene szívében az egyformaság' bilincsből kifejtekeznie. Bogyániné azonban keveset szólt a' tanácsos' házára, mert annak fő diszét a' kellemes Lillát kész-akarva — noha ez vala fijára nézve első szempontja — elhallgatá, vélvén, hogy a' váratlanul kitünendő kellem győzőbb leend. 'S ezt igen ohajtá.

Andor más napra kelve kora reggel befogatott kocsijába, 's csakhamar Divényi' udvarába hajtatott. Örömláng futá-el az öreg tanácsosnak arcát midőn Andor magát Bogyáni' fijának ismérteté: karjai kitárultak néhai barátja' gyermekét magához ölelhetni. Több napra tartóztatá-le őt a' tiszta szívű öreg. Andor örömet marada, mivelhogy Divényi és hitvese nemes vendéglátás 's hibátlan társalkodások által igen tetszeték magokat, 's több-több jeles úri személyekkel lön szerencséje Andornak náluk megismerkedni, mert Divényi' kapuja táran áll a minden embernek, és az országot vendégszeretésének hire jó szellőként járá-be. Negyedik napra ugyan Andor már haza kívána menni, de a' kegyes tanácsnokné ezen szavaival foglalta-le: Épen holnapra várjuk leányunkat a' nagy városból vissza;



kit örömost kívánnánk régi barátunk' fijának bemutatni. — Andor elámult e' szóra, mert ő Divényiék magzattlanoknak hívé. Ő tiszteletből maradameg: vágy avagy vizsgaság nem nyugtalanítá lelkét a' látandó leány végett, mert ámbár ő tizenhatszadik tavaszát betölté, de mindedig a' szerelem még nem zörgete nála, mivel keblét a' hősvágy, mellyet teljesítenül hagyni kényszerítettett, váltig elfoglalá. Tekintete hidegen egyaránt siklott-le a' szép leányrul úgy mint a' lelketlen szépségű rózsáról, vagy képrül, mert neki a' kellem mindenhol egy volt, azaz: mindenütt gyönyörködtető ugyan, de seholsem gyújtó.

Lilla, ez az utolsó Divényi csömöte, a' várt napra ugyancsak megérkezék. Andor látá őt, és a' véletlen báj-arcznak vonalmai éles sugárként hatának készületlen szívére, és amaz édesen ömlengő szózatosság, melly a' szőke Lillának sajátja volt, az ő figyelmét tűzbe hozá. A' szép Lilla' üdvözése Andorhoz bátran és igéző hangon erede-meg; le az ifjúnak viszonzata bizonyos zavart árula-el. Ő vonzatva érzé magát a' gyönyörű lényhez, kit elke csakhamar érette alkottatottnak valla. De a' szépség' fénye egyszersmind megfenyíté őt, 's így bizonyos tartózkodás gátolá, 's ha csak a' biztosan beszélő Lilla hozzá nem szóla, Andor vele máské-

pen nem kezdé beszédet. Most azonban már az elfoglalt ifju feledé közelgető hazamenetelét ; a' nyári alkony tisztán pirula , 's áltaellenében a' hold egész fényben kele-föl a' kék láthatáron , a' mint Lilla a' kertbe indula : Andor megsejté ezt az ablakból , 's azonnal dobogó kebelével sieté-le a' virágos utra. Lilla egy kunyhó felé ballaga , melly cserhéjából vala szerkeztetve. Andort bizonyos gondolat döbönté-meg : valljon , ezt susogá magában ; nem egyedül kíván é ő lenni ? 's én háborítsam a' kedvest ? — Lassudan voná-hátra lépteit , 's egy hárs mögé huzódék ; de alig tévé ezt , midőn lantzengés hatja fülét 's tiszta énekszó. Mozdulatlanul álla ő , míg a' kunyhó' dalosnéja ilyen énekle lantkiséréttel :

Szabadság , o szabadság ,  
 Jótékony istenünk ,  
 Te nyájas boldogító ,  
 Mért kell elveszténünk ?  
 Csak egyet dobban a' sziv ,  
 'S te szárnyaiddra kélsz ;  
 Hilak 's bnzgón sohajtlak ,  
 De visszajöni félsz.

Andor a' tündéri hangtól annyira el volt ragadtatva , hogy a' szókra kevésbé figyele mint az elbájló hangra. Nem lön megelegülve álló helyével :

közelebből kíváná a' dalt hallani. Csendel mozdula most meg, de mozdultában egy elvetett száraz galyra tapoda, melly megroppanván, a' dalosnét hihetőleg megijeszté, mert az éneklés félben-szakadt, 's Lilla a' bájos dallóné kijöve a' kunyhóból, 's csakhamar nevetésre fakada midőn Andort megpillantá. — Hála! így kiálta-fel; én kisértetet gondolék, 's ime, a' mi nemes barátunkat hozzá ide nekem a' szerencse.

Sajnálom, viszonzá Andor; én az esti fülmilét háborítám.

Kedves előttem ez a' háborítás, nyájasdan felesle a' szép leány. Uram, kegyed már reggelre tőlünk elindul, 's így ezen est-időt is örömmel használom a' kegyeddeli beszélgetésre.

Andor neki biztosulva váltongatá szavait a' tüzes érzetű leánnyal, és hitten-hivé, 's lángola örömében, hogy Lillának őiránta különös figyelme van. Fokanként meghittebben szólának ők egymással, míg végre Andor elragadtatása közben hugának szólítá a' vig beszédest, 's ennek édes ajkai a' báty nevezettel jutnlmazák őt.

Andor így szóla most: Szülőink kölcsönös barátság' frigyében éltenek: koronázzuk mi ezt az által, hogy nem csek barátságunkal legyünk egymás-

nak hivei, de képezzük magunkat testvérekké addiglan is míg többek lehetnénk.

Lilla Andor' vállára tevé kezét e' szókkal: Légyen úgy! — és tündöklő szemekkel mosolyga szemébe.

Azalatt a' kastélybul egy inas jöve-le, vacsorára szólítván a' barátkozókat. Andor szótlanná vált, 's hitt nyereségével foglalá-el forró érzelmeit. Álma nem lőn az éjben; korán fölkele ugyan, de a' barátságos háznéptől nem mindjárt válhata-el, míg végre elindult, és visszanéztében utoljára is a' kedves Lillát pillantá-meg, kit szavával nem üdvözölhetvén, kezeivel inté hozzá bucsúját. De egész útában is előtte lebegteté a' tüzes képzelőerő a' kedvesnek élénken felölelt alakját.

Otthon kimerithetlen vala kiváltkép' a' Lilla' dicséretében. Édes anyja kedvtelve mosolyga, és kinéztét mármár sikerülni képzelé, általértvén, hogy Lilla, kit ő belső célzatában fijának elválaszta, szinte Andornak is választványává lőn.

Andor csakhamar a' legtűrhetlenebb unalomba süllyede, midőn itthon az elhagyott vig háznak barátságos nevetkezése, szavai 's tréfái 's leginkább Lilla' meghitt édességű beszédei füleibe csöngedeztek, és csöndes lakát vele megútáltaták. Vadászni ment a' nyughatatlan, de nem töltheté-be kedve'



kiványát. Csakhamar visszatért, 's gondos jó anyja egy levelet tartá elébe. — Hah, Várdai' írása! mondta Andor; 's ime, az ő barátja olaszországbul ír hozzá: — „Én boldogtalan nevelő!“ ez vala a' levél tartalma; „kihez folyamjam istenemen kívül egyébhez, mint tehozzád, édes Andorom? De értsd meg előbb gyász sorsomat: Nevedékem, kit belérögzött pazérló természetéről minden jó intésim 's dorgáim sem szoktathatának - el, végre mindenébül kifogyváu, azalatt, mig én egy ismerős barátomnál mulatnék, kis szökrényemet feltöré, 's mor sánként gyűjtöngetett pénzemet, melly öszvesen kétszáz arany - 's negyven tallérbul állott, magáévá tette, 's elillana. Hijában voltak minden nyomoztatásim. „Irtam szülőjinek: azok, szégyenlem elbeszélni, minő mocskos levéllel válaszoltak, 's rettenetes kárvallásomon felül még általok vádoltatva is vagyok. „A' fiu most már, a' mint megtudám, otthon van; „de én ellene bizonyítani nem tudok. Elfojt a' boszus fájdalom, és a' szegénység minden irtózatot kinjai, val fenyeget. Segélj, édesem; mig véres verejtékemmel majdan visszaszolgálhatom. Küldj valamit; „rád bízom a' mennyit akarsz. Éljen minden jókkal „bővelkedve. Várdai.“ —

Anyám! nemde tisztarttóra van szükségünk? kiálta tűz - szemekkel Andor: Ime Várdai szerencsét-



len, 's kenyér nélkül. Én ide rendelem őt: hadd jőjön, legyen boldog mellettem; ő engem is boldogítand: hosszú napjaimat meg fogja rövidíteni. — Anyja jóváhagyá szánakozó indulatját. Andor pénzt küldte Várdainak és kéré: jőne minélelőbb hozzá, 's legyen tisztartója 's mindenese.

Várdai Péter egy elszegényült 's hajdan virágzó nemzetségnek hátrahagyott árváji közül egyik volt. Atyja diszes hivatalt visele; de számos gyermekei szükké tevék élése' módját, 's a' mi legkeserűbb lön rá 's egész házára nézvest: mielőtt megöregednék, már nyavalyák rohanák - meg, 's csakhamar a' szolgálatra is alkalmatlanná lett, 's még egyedül szorgalmas nője tengeté a' szomorú házat két - keze munkájából. Négy leánya, bár mindenike a' jámborságnak példaképe volt, mind a' mellett is keresetlenül marada, mert az érték és a' kül szépség' mulékony ingere mindeniknél hijazott. Péter, a' legidősbik fiu különös idommal birt, és a' tanulásra 's utazásbeli tapasztalásra nagy kívánság feszíté keblét. Önkéjleg jutott több idegen nyelv' tudására, 's miután iskolai pályáját dicséretesen elvégzé, atyja papnak kényszeríté az igen szemes ifjut; engede is atyja szigorának, de szilajsága' lobjai belképen addig ostorozák, míg végre bucsut veve fekete öltözetből,

's a' világba ment. Nem ohajtoza ő távolról sem a' szülői házhoz vissza; hanem a' Dunán tul egy fő urnak fija mellett nevelőséget vállala. Örömlöboga keblében, midőn nevedékének atyja elébe adá, hogy tizenöt évü fijával kül országokba kell utaznia; alig - is várá az elindulás' óráját, és vágyton - vágya francziaország felé. Bejárá ő tüzelekü nevedékével a' helveták' földét is, 's dolgai kedvére folytak mindaddiglan, mig Rómában mulatásakor rosz indulatu nevedéke olly tetemesen károsítá - meg.

Bogyáni' levele 's hiv segélye igen meglepő lön Várdainak: forró hálaérzet rázá - meg keblét, de még sokkal inkább elragadtaték, midőn a' nemes barátságának hívását olvasá, mellynél fogva Bogyáni tiszttartójának hívá - meg őt. Hamarsággal készüle utjához, 's elhagyá az olasz földet, és sietve, a' mint csak lehetett, eljuta jótévőjéhez, kinek lábaihoz borula. Andor őt hevesen ölelé - föl, melyéhez zárá, 's majd uj tisztébe vezeté.

Várdainak az emberi kötelesség csak addig szokott szemei előtt forogni, mig azt elkerülhetlenül kelle tennie: jólléte' idejében az ő lelke mindenkor inkább a' hamissághoz hajlék, 's az önszeretet vala fő istene. Ezek fölött jeies színlő mester volt ő: a' szenvedő rénynek ál könyvekkel toda áldozni, 's az irgalom' téteit ékes báj nyelven dicsérte. Midőn

Divényi egykor mulatságra hívná Bogyánit anyjával együtt, Andor meghitt tisztartóját is elvivé magával, 's Divényinek úgy mutatá - be — a' mint valóban volt — mint egy régi nemes nemzetségnek ivadékát; mire Várdai a' legketszetősb szavakkal föstéle — közben gyakran könyezve és sirva — mint kelle az ő hajdant viritó nemzetségének majdnem semmivé sorvadnia. Divényi igen megszereté őt, asztalához ülteté, 's igen jól gondolkozék felőle.

Andor hűséges lángot táplála Lilla iránt, ki most már még vigabb éleményt is találá lelkének, midőn tudnillik a' kert' virágsorai között Andorral kar - öltve sétálván, a' bő beszédű Várdai is kíséré őket, ki helvétzia' 's olaszország' kiességeit 's szokásait élénkül - festőleg adá - elő gyönyörködő leánynak. Divényi azalatt lágyult szívvél fontolgatá, mi szerencsétlen sors éré a' Várdai nemzetséget, mellyet részvétre hajlandó jó szíve örömet kíván vala ismét diszlóvé tenni. — Én őt örökbe fogadom; nekem fiam nincs: a' hiány pótolva lesz vele. — Ezek valának ösztönző gondolati. De még is nyugodni hagyá föltételét; elhatárzá azonban, hogy kevés idő multán Várdait magához hivatandja.

Ezek után alig halada egykét nap, midőn Divényinek egy megbizott tiszte Bogyáninál megjelené, hogy ezt ura' végzésérül tudósítsa, és a' tanácsnok'

nevében Várdait elkérje. Nyilván előadá a' tiszt, hogy Divényi tanácsos Várdait örökbe kívánja fogadni. Hasznosnak érzé ugyan maga körül Andor Várdait, azonban kedves emberének boldogittatásán támadt öröme saját haszna felett uralkodék, 's maga futott a' hirrel tisztartójához. — Péter, ugymond lobogó tekintettel; téged Divényi fijaként fogad-fel. Menj barátom: házamnál ugyan ürességet okozsz, de hathatósbn ennél szerencsédén villant örömem. — Várdai elragadtaték midőn a' hirt hallá: repesett boldogságot érző lelke, 's nem késett az érte küldett kocsira felülni. Az öreg Divényi tárt károkkal fogadá, fijának nevezé, 's bizonyossá tette, hogy vagyonának nagy részéből örökölend. Lilla forró örvendésbe merüle hogy a' tetszős Várdait közelében láthatja 's bátyjának nevezheti. Tudta ő hogy atyja tiz magzatot is boldogíthatna, 's így öröksége megszlandásán legkisebbet sem aggott.

De Andort Várdai' elmente után bizonyos kedvetlen indulat futá-végig. Sokkal delibbnek 's bájlóbb társalkodónak hitte ő magánál Várdait. — 'S ő most olly közel a' gyönyörű hölgyhez; ezt sugágyanu-tüzbe jött lelke. Őt a' tanácsnok örökbe méltatja, mondá magában; ah, miltyen hajló iránta! valljon nem hajoland-e őt Lilla' birására is — itt egészen nem meré kimondani a' halálos ítélet-



ként sulyos és sujtó szavakat. Lobogó arczal méne anyjához: némelly gazdaságbeli dolgokrul akara értekezni, de nyelve rebegő vala. — Fiam, te Várdai után aggódol, mondá az öreg. — Nem, anyám, de változást érzek magamban. — Istenem! viszonzá a' jó szülő; te mindig kedvetlen változásokat érzendesz, ha rideg éltedet párossal nem váltod-fel. Te szereted Lillát: ne késsél fiam. — Ezen szók felbátoriták Andort, 's kéré anyját: más napra menne - el vele Divényihez a' kellemes szüz' kezét megkérni. A' fija' hasznával foglalatoss anyai lélek édes-örömet hajlott szeretettje' kérelmére, 's az Andort nyugtalanító éjnek eltűnte után csakhamar kocsira ültek, 's a' tanácsnok' jószága felé hajtának.

Szinte mint mikor a' csillagok a' felhő' szakadékaik közül ki - kicsillognak, 's majd ismét csakhamar homályba borulnak: az uton hirtelen' változtaták Andornál magokat a' békétlenítő és vigasztaló gondolatok. Mindenképen ügyekvék ő azonban indulatait anyjátul eltitkolni. Szerencséjére az öreg most szószabb vala mint egyébkor szokott lenni, 's így Andor' kevés beszédősége váltig pótolva lön, 's alig vétegett-észre. A' nyugtalan ifju sokat tusakodék lelke' zajával. — Ő szeret! így villana-elő egy biztos hit nála; nem eléggé nyilvános vala - e az ő kegyes-



kedése, midőn olly édesden fejté - ki érzelmét? . . Ah de, remek színlések kerülnek - elő az életben, és a' szerelem rövidlátókká teszen minket. — Kicsinyhitű, rebegé a' remény; illy alacsony álarczban álmodod e magadnak a' nagylelkű szülők egyenes ösvényre szoktatott leányát? — Ah valóban, nem érdemlem őt, gondolá magában töredelmes szívdobogás közt; de ne többé! nem fogok kétkedni. Érzem, a' becsület is igényzi tőlem az állhatatos tiszta föltételt. — De azonban a' fondor kétségek százszor röppentek - elő; míg végre Divényi' kastélya kitünt a' barna zöldű fák közül; 's az udvarba hajtván, gyorsan szökött - ki a' kocsiból az elmerülésébül fölserkent ifju, 's édes anyját lesegíté, és szivdobogva vezeté föl a' grádicsokon.

Bogyániné fiatalságátul fogva édes és tiszta folyamú beszéddel birt. A' merő költemény is teljes hitelű lett volna az ő ajkaiból. Nagy kelemmel üdvözlé ő Divényit 's ennek hitvesét, és minden szövemény nélkül 's egész kedvességgel emlité járatának fő célját; 's így kérte meg fijának a' nemes szüléktől Lillát. Divényi tanácsosné, a' szép lelkű asszony, nem állhatá meg, hogy Bogyániné' nyakába ne horuljon, és biztosan nyitá - fel gondolatját, hogy régi ohajtása volna Lilláját Andornak ajándékozni. Divényi szinte örvendett, de csak azt füg-

geszté fontosan szavaihoz, hogy leányára bizza egyedül a' férjválasztást; azonban hiszi, hogy Bogyáni kedves tárgya Lilla' gondjainak.

Andort, miután megérté a' szülők' jóváhagyását, kimondhatlan öröm - érzés szállá - meg. Rebegő szókkal tőn köszönetet, 's majd Lilla' hollétét tudaklá, hogy vele szólhasson. Mellyre a' tanácsosné felelt, hogy leánya Várdaival a' közel berekbe sétált légyen ki. Most egyszerre gyanu - villám sujta Andor' lelkébe, 's majd röpülni vágyott az iszonyító berekbe. Hiában mosolyga elébe a' viritó természet midőn gyors lépteit a' gyűlöletes sűrű fák felé intézte: ő csak utálatot látá mindenhol; 's még valólag nem hallá a' Lilla' 's Várdai' szavaikat, 's már is a' láng - gyanu szerelmi szókat zajgatott fülébe, 's a' lelket - veszélyeztető káprázolat egy rettentő képet főste neki, azt tudnillik mintha Várdai egy gonosz csókkal ölné - el a' kedves lyány' szívében az Andor - iránti hűséget. Borzadott, 's irtózva kiálta boszut, a' mint a' sűrűbe tovább jutván, valóán látá szeretett bálványát az undorító Várdai' karján. Rohanni akart feléjük, de hirtelen a' forró vágy: őket rejtekből kihallgatni; hátra - tartóztatá. Oldalt kerüle a' gyanus társaknak, 's nem tudá égető kinja miatt csendel lépdelni: galyak ropogtak talpai alatt, de amazok részint a' feltámadt szél miatt,

melly a' lombokat zörgeté, részint elmerülésökben nem hallák - meg. Ők egy terepély kőrös alatt állongának, midőn Andor épen irányukban nem messze egy sűrű nyirbokorbul lesé a' biztosan barátkozókat. — Oh, Lillám, milly édes vallomásod, rebegé Várdai; te enyém vagy, egyetlen örököm.

Andor elő akara rohanni, de Lilla szólni kezdvén, fentartóztatá a' tűzfigyelmé' vágya.

Édes Várdaim, neked köszönendem szabadulásomat: én nagyon hiszem, hogy szülőim engem Andortul fel fognak menteni, mihelyt tudva leszen irántami forró hajlandóságod. Én őt kevésig szeretém csak; boszonkodnom kelle, midőn a' kénytelen kedvezésimet is, a' mint látszik, magának hizelgve magyarázá. —

Elég! kiáltá Andor elő - törtében. Hálátlan! riadá Várdainak. — Lilla elájulva roskadt - le a' gyöpre. Várdai nem siette rajta segíni, mert a' váratlan megtámadás őt iszonyuan rezzenté - el a' leánytul. Undok elsápadás, millyen a' kislelkű gonosztévőt futhatja - el, oltá - el deli arczainak piros színét. — Hah, Bogyáni! susogá zavartan; 's ajkai rebegtek. — Ez e illő viszonzlata jó akaratomnak? feddőzék Andor. — Megállj, barátom; szóla előbbre - jöttében Várdai: én nem állhaték - ellent a' leány' hozzám szító kegyeinek . . . Ime, mit okozál! —

's ezzel fölemelé az aléltat, 's könyek hullának szeméből, mondván: Andor, Andor! mit cselekvél!

Gonosz, te öntél mérget, mondá fojtott hangon Andor; boldogságom' folyamába. Miattad alszik - ki minden emberiség keblemből. ' Én az ég 's föld előtt vallom: egyedül véred enyhithet - meg.

'S te bajt akarsz vini? szóla ijedelemmel Várdai, Lillát tartván karjai között.

Ugy van! dörgé a' rettenetes tekintetü Bogyáni. Távozzál addig is, és hagyd - el a' leányt. Kezét most nyerém - meg szülőjötől. De ha még is annyira magadhoz csábitád őt, hogy engem megvessen: ám légyen tied ha éltem' elvehetened; 's csak egykét percze hagyd őt velem.

Ezzel általkarolá a' már éledezni kezdő Lillának karcsu derekát. Várdai engede, 's komor tekintettel kérdezé Andortul: mikorra kívánja a' párviadal' idejét rendelni?

Mihelyt virrad, felelé Andor; ama' réten teremj: engem ott fogsz lelteni.

Kardal? kérdé amaz.

Igen. Te ügyesen tudsz kardot forgatni.

Ugy van, uram; de jótévőm ellen erőtlének lesznek karjaim.

Fekete sziv, mi neked a' jótévőség; mondá Andor ajkait harapva; távozzál, és készülj.



Mocskos szavad ellened ödzi mellemet, mormogá fogcsikorgatva Várdai; és szikrás szemekkel távozek. —

Isten! Várdai; sohajtá felpillantva a' halvány Lilla.

Bátorodjál, susogá ömledező indulattal Andor; ki a' kedvelt szép iránt Várdai' eltávozta után könnyörré olvada.

Bogyáni, menjen előlem kegyed; szóla szemrehányást lövellő bágyadt tekintettel Lilla. —

Andor a' legsúlyesztőbb örvényt lelé a' leány' szavaiban. Ez kifejté magát reszkető karjaiból; Andor pedig mintegy bálvánnyá meredve áll vala előtte.

Hallja - meg kegyed, monda halkal a' lilium-fejérré halványult Lilla; semmi reménye se legyen birhatásomra. Én az urat nem szerethetem.

Értem, viszonzá keserűen Andor. Tudd - meg, büszke lélek: ezen szavak ássak - meg siromat. De mielőtt ez meglenne, a' gonosz hitető porba lesz terítve. —

Most távozek, nyomó terhek csüggvén elcsabult lelkén.

---

Lilla olly maga - viselettel birt, mellynél fogva többen csalogdtak már kik vele társalkodának: Ő



kénye szerint mulatott a' mivelte lelkü ifjakkal, és többeket azok közül édes beszéde tudtan kívül is azon hiedelbe vezérle, hogy ő egyet vagy mást szerelmi hajlandóságára méltatott. Bogyáni Andor is elaltatá magát, noha őt a' különös viseletü szép leány kezdetben szereté, de Várdai' közbejöttére a' kevés erőit indulat elröppene, és a' delib 's udvariasb mulattató, ki az ő könnyüded, bájoló viselete által Lilla' szívének egész szabadságát számüzé, magához édesíté őt. 'S már mint Divényinek örökbefogadottja biztosabban nyilatkozik - ki az imádott szüz előtt, kitől teljes szerelmi viszonylatot nyere.

Azonban a' szép Lilla' szülőji erről semmit sem tudának. Ők igen is hívék, hogy kedves leányok szíve szerint Bogyánihoz hajlik, 's vidám érzéssel szokják vala emlegetni magok között ezen támadott tetszésöket. Nem volt különös tehát, midőn Bogyáiné' előadását örömmel vevék. Épen hárman tanácskoznak a' teendő egybekelési készületekről, a' mint egyszerre rezzentek - meg, 's nem képes festeni mint szörnyedének - el, midőn Várdai elsápadva, villogó szemekkel rohana elejükbe, 's Andorral történt viszályát félig elő - rebegé. — Ah! ezt érdeklém én, mondá sohajtra; legtiszteltebb barátomtul, csak azért, hogy a' kegyes Lilla engem elébe méltatott.

Hogyan! kiálták egyszerre Bogyániné és Lilla' szülőji, és egyaránt borzadoztak.

Szólj, Várdai; monda reszketve Divényi.

Én Lillát szeretem, így kezdé ő térdre hullva Divényi előtt. Ah, jó atyám és kegyes anyám, ne vonuljanak - el tőlem: ám ő viszont szeret engem.

Hamisság! riadá Bogyániné. Itt fiam ki van játszva egy hálátlan által.

Asszonyom, szóla kérlelő halk szóval Várdai, 's egyszersmind fölkele térdeiről; nekem hálátlannak lennem lehetetlen. Tisztelet buzogtatja keblemet a' Bogyáni ház iránt, de szintén e' másik nemes uri ház is méltán kívánhatja tőlem, hogy iránta ne legyek idegen. Bizonnyal, bizonyval idegenné válnék, ha a' midőn szeretetre méltó Lillának irántami hajlandóságát magamtól eltaszitanám. Ugy van: el kelle fogadnom azt.

Ez különös! szóla kemény sohajtása után a' tanácsosné, míg férje egybefont karokkal magabab-  
sülyedten állá, Bogyániné pedig bosszusan tusakvék.

Kedves barátném, monda végre Divényi szives esengő tekintetet vetve Bogyáninéra; nem tudhatom magamat e' zavarban öszveszedni . . . De, üzenni fogok . . .

Értem, viszonzá imez. Én távozandom; de hol Andor? —

Andor tüzesen jára fölebb - alább az udvaron. Szörnyű képek rajongtak lelkében. — Én maradok, kiáltá anyja elébe, midőn ez a' grádicsokon jőne lefelé; nekem vinom kell a' gonoszsággal.

Istenem, ah istenem! így fohaszkodék az eliszonyult anya, és segélyt-kérő tekintettel néze-hattra az őt követő Divényire, 's kezeit gyötrelme-sen kulcsolgatá.

Békével asszonyom! biztatá a' tanácsnok; hagyja itt a' dühösködőt: én ősz-egyeztetem őt ellenével. —

Bogyániné, miután Divényi és nyájas lelkű hit-ve-se százszor is bátoriták, végre felüle kocsi-jába. De midőn már utban volna, siró szemekkel nézde-le-vissza, míg a' kastély egészen elenyésze látása elől.

Andor a' berek - melletti vadászházban tölté iszo-nyu kinokkal teljes éjét. Le nem fekütt ő, mert nyugalma távolról sem ajánlkozék. Az órák rémitő hosszan másztak neki; várakozása forró láz volt. Az uraság' vadásza, kit kardért küldé haza, már előjött gyors paripáján, 's hozá a' sorsválasztó éles eszközt. Végre hajnallani kezdé, 's a' zavart lelkű Andor vadan kaczagott elébe a' várt időpontnak. Ment, 's a' bajmezőt csakhamar eléré siető lépteivel. — Elő! riadá zajlongó kebellet; de még senki sem volt a' küzdhelyen. Neki - mérgedve vette ő ezt, 's

lángoló bosszujában kardjával a' szálas füveket 's mezei virágokat vagdalá. A' piros pipacs 's kék imolák \*) szomoruan hullának - el, de a' kegyetlen nem eszméle az ártatlanokra, 's nem eszmélne, ha angyal intené is. Egy termet jött - elő most a' fák közül: Üdvez - légy bosszum' gyönyöre, kiálta elébe a' bősziült. — 'S mint lön bálvánnyá, midőn Divénnyit látá előjöni. — Öcsém! így kezdé fellengő hangon a' tisztos öreg; ha kell, Várdaiért felfogom a' csapást. Ő bizonynal eljött volna, de én lezáratám. Most szólj: hová lön kebledből a' becsületes szava? miért váltá azt vérszomj? . . Andor! ez - e a' nemes indulat? így rutolod - e alacsonysággal atyád' 's őseid' porát? . . Jer, békélj, édes fiam.

Andor nem hallá a' végső kegyes megszólítást; ő csak az alacsonyság' nevezetét ragadá szívébe. Tűzzé vált egyszerre, az öreg arcz elmula tisztos lenni: ő szörnyeteget látá Divényiben. — Alacsony - e?! lakolj ördögi szavadért! — ezt ordítva, villám lön a' kard, 's iszonyu sullyal csattant a' fegyvertelen öregre, ki a' mint leheté, megugrott, de már a' szörnyü vas megérte őt, 's leroskadt. Andor reszkete 's tántorga, miután a' csapást megtette;

---

\*) Imola: buzavirág, cyanus. BENKŐ.



kardja kiesék kezéből egy sűrű bokorba. — Hah! . . az ősz kaponya! ezt zugá, és szemei kimeredtek, kékült ajkai felnyíltan vonaglának. Vége az érde-  
mesnek! 's én! . . o föld, nyelj - el engem . . .  
Vagy, nincs - e kardom? — 's keresé azt, de szemei  
homályosulva voltak, 's nem lelé a' haláleszközt.  
Majd futott, 's egy dombnál magán kívül rogyott - le.

Mire föleszmélt, két parasztot láta maga mellett.  
— Uram, mi baja, kérdé egyik; de az ügyefogyott  
merően nézett, 's nem szóla semmit is, csak kezével  
inte. A' pórok nem távoznak mellőle, 's egyik  
szánakozásbul fölemelé a' halotti halványságot, má-  
sika borral töltött csobolyóját ajánlá neki. — Ha  
mégis jóltévő méreg volna ez, mondá halkán és re-  
kedt szóval, 's eltola az italt magátul. Kötözzetek-  
meg, jó emberek, 's vigyetek az igazság' törvény-  
székéhez. — A' szegény parasztok elborzadva néztek  
egymás' szemei közé. — Vigyetek! szóla remegve  
Andor. — A' pórok öszvesugtak és Andort a' szélső  
házhoz vezeté, hol egy ágyra fekteték - le. — Jól  
van! mondá; ez siralomház; és elhallgata. A' pó-  
rok rázárák az ajtót és az uraság' tisztartójánál je-  
lentést tevének róla.

A' tisztartó a' kastélyba indult, 's az öreg ta-  
nácsost a' folyosón bekötött fővel és karral ülve ta-



lálá; elbeszélé a' gyanus ember' történetét, 's Divényi, Andorra gondolván, legottan sűrű könnyűkre fakada. — Ah, hozzátok ide őt; szóla a' körulte álló cselédeknek. Hála az égnek! fejem csak karczolva van, a' nagyobb súly karomat éré, de ugrásom miatt ezt sem veszedelmesen. Örömtelve rohana - elő a' tanácsosné Lillával együtt, midőn férjének ime' szavait hallanák. — Kis baj, kedvesim, folytatá az öreg; o csak az a' szegény bőszült ne lenne maga' gyilkosa! —

Várdai azalatt magában tusakodva járdalt főlebb-alább a' közép teremben. Sötét gondok tolakodtak benne, 's a' vadon indulat legfensőbb fokát éré - el lelkében, a' mint egyszerre mosolygani kezdé, 's legottan Divényihez méne, ki említvén Andor' hollétét, és irántai szorongtát, Várdai fontos arcczal igéri vala, hogy a' megbántottat ő maga kérlelendi - meg, és már szerét is találá, mellynél fogva bizonyosan reményli őt lecsillapíthatni. Divényi engede ugyan e' részben, azonban inté Várdait: okosan intézné a' dolgot; majd a' szerető Lilla is Várdait - féltőleg megszólamlék, és mindenkép ügyekezett azt felvett czéljátul elmozdítani. De Várdai az édes hitetés' hangját bírá, mellyel ő a' hajlatlanokat igézve tudá meghajtani; nem különben biztosítá ő Lilláját is, és legottan Andor' fölkeresésére indula.

De alig ment - el a' csábitó, már is Lilla és a' tanácsnok aggódni kezdenek. — Atyám, így szólt Lilla halványló arczulattal; ah, valami borzasztó sugalmak vesznek - körül engem: úgy tetszik, Várdai el fog veszni, ha a' bosszussal találkozandik; de, megvallom, a' véstül az érdeemes Bogyani Andort is félttem. — Divényi szinte kijelenté aggodalmát az ifjakon; a' tanácsnokné pedig titkon egyedül Andort és leányát sajnálá. Végre mind a' hárman elhatározzák egy szolgát futtatni Várdainak visszahívására; 's majd ismét a' tanácsnok ellenvesést tön, míg a' tanakvások közt Lilla felsohajta: Már késő! már öszvetalálkoztak.

Szorongató szívkuzdésekben várak a' folyosón a' szülők 's legforróbb kinok között az elgyengült Lilla az előre - borzadtott ügynek kimenetét, midőn végre a' kémlelő hölgy megpillantá messzérül Várdait előlappangani. Itt jó már! kiálta, és futósní kezdé; de nem öröm lázítá az ő keblét, hanem bizonyos ijedelem, melly őt rossz véggel rémité. — Várdai szörnyü zavaros arcczal érkezett - meg. — Oda ő! riadá öszvecsapott kezekkel. Vérében fötröngve találám . . . Önnön gyilkosa lett. — Alig mondá - ki, a' mint Lilla teljes erejébül sikolta, és leroskadt, 's anyja a' folyosó' egyik oszlopához hanyatlott. Az

öreg tanácsnok, ki székén ült, nagy iszonyodtában szemeire csapá két kezét, a' mint Lilla' sikoltására cselédek futának - elő, és a' gyötrődő anyát 's az elalélt hölgyet bévivék. — Oh én szerencsétlen! riadozó Várdai; jótévőm, legfőbb boldogítóm oda van! . . mire éljek én? . . jaj, én legárvább a' világon! — Nem hiába gyanítám, szóla zokogóan a' tanácsnok, 's kezei ősz feje fölött öszvekulcsolódtak; nem hiába rettegtem én, hogy a' bőszült azon hiedelmében, mintha engem megölt volna, önnön gyilkosa leend! — Ugy van, sira Várdai; bizonyosan azt hitte ő; 's oh, miért, oh ég! nem világosítád - fel őt, őt a' legtisztább szívű nemest! . . Meg kell halnom miatta! haljak is meg; csak így nyughatom. — 'S ezen szókra sebesen zuhana - le a' kövezetre, homlokát, orrát 's ajkait öszvetöré. — Emberek! kiáltá a' tanácsnok a' mint lehet; 's legottan egy régi hív szolga jött - elő, ki a' Divényi házat gyermekségétől fogva szolgálá; 's Várdait fölsegélé. — Uram, talán büneidért töröd így magad? szóla fenytő tekintettel az ősz Tamás. — Várdai jól tudá, hogy ez a' cseléd mindenkor ellen - indulattal viselteték hozzá: ugyanazért kitelhető erővel taszítá - el magátul, hogy szinte Várdainak felső ruháji is kigombolódtak. — Egek' istene! mondá tántorgása közben a' becsületes

szolga; mi gonosz ember ez! — Ezen szavai közt kimeredt szemekkel néze Várdai' keblébe, és nagy friseséggel, noha reszketve is, egy gondosan rejtengetett véres tört ragada - elő onnan. — Várdai legottan futásnak eredt. A' tör remegett az iszonygó szolga' kezeiben. A' tanácsnok karos székével együtt felfordult; 's Tamás csak most tudá még kiáltani: Gyilkos, gyilkos! Várdai a' gyilkos! — De Várdai hegyen völgyön túl vala már.

A' föleszmélt Lillát uj és le nem képezhető csapás éré, midőn a' szivborzasztó történet csakhamar tudtára esék; egyik ájulás a' másiknak adá őt által. De elsanyarult anyjára is irtózatosan sujtott a' kétségbe ejtő sorsnak éles ostora. A' szép Lillát kevés napok múlva elfojtá az el nem birható gyötrelmek' 's kinok' özöne; 's ő majd hűs álmot alvék a' sirban, midőn árva szülőji még tovább - tovább is nyomorgának a' sinylesztő betegség' sulyai között. —

Várdai, ki a' lelkes Bogyáninak szinlett békülési ölelkezés között döfe tört szívébe; mint a' legelső testvérgyilkos bujdoklók tétova, 's leginkább a' sürű erdőségekbe üzé őt szörnyűen háborgó lelke. Egy reggelen a' Divényi uraság' vadásza a' liget' szélében megsejté őt, 's majd iszonyodva látá, midőn a' bujdoklót egy szilaj bika megrohanván, felöklelé.

A' vadász segélyért kiáltoza ; mire csordás és bojtárok jövének - elő a' vadon állatot elkergetni , de már akkorra Várdai kilehelé bünsúlyos lelkét ; 's majd a' liget' szélében ásák - meg sirját , 's jókor eltakaríták.

A' szerencsétlen Bogyáni Andornak érzékeny nemes szivü anyja nem érhet - el fija' temetését. Az irgalmatlan hir kedves magzatja' szörnyü esetéről hirtelenül hatotta - meg , 's egy rögtöni villámcsapásu szélütés őt szeretettje után küldé.

**MAKÁRY.**



## A L P H O N S E.

Egy nap, — 's késik ha még is felhajnalni,

Sötét éjben nyugomból felkelek,

'S fájdalmaimmal, bucsu 's áldás nélkül,

Vezérfény nélkül utamnak megyek:

'S ha tulléptem a' honhatárokon,

Szümben enyhülni fog a' fájdalom.

'S ha mit szerettem mind, 's ha mit gyűlöltem minden

Feledve hüven, mint barátnak a' barát,

'S elképedt álmain ha nem ragyognak többé,

Nem gyulnak véresen cometafénnel át:

Victor, ragyogsz - fel e' bus romokon,

'S fény és melegség leng sugáridon.

'S bizton tovább kelek vad utaimban,

Hüttel dusabban a' zarándok én,

Hüttel, melly egykor enyhítő sugárral

Gyult - fel az ifju' vérző kebelén:

Kik éjjelimbe béragyogtatok,

Hüttel felétek vezércsillagok.

SZALAY LÁSZLÓ.

## A' S Z E N V E D Ő.

Tavaszh mosolyg, a' szép virányok' őre ;  
 Langy leblek osztják édes csókjait ;  
 A' földet készíti lelke uj erőre ,  
 'S ezrekre önti tiszta bájait :

'S ah , mégis ködben száll a' szenvedőre ,  
 Ki folyton éli kinos álmait.  
 Mint rabja multnak 's a' titkos jövőnek ,  
 Megy bokros útján , 's gyászshullámi nőnek.

A' sűrű erdő' lombos alkonyában  
 Szól a' madársereg' hálazengzete ,  
 'S a' nyájas regnek szüz aranykorában  
 Reáfigyelt a' pásztor' érzete ,  
 De a' vad bánat' hive küzd magában ,  
 Időnek tőle nincs üdvözlete ;  
 Csak a' kiszökölt néma sirt köszönti ,  
 'S könyáldozatját bus ormára önti.

Amott siet - le a' szirt' oldalából  
 Egy játszi csermely vig csörgés között ,  
 'S im , enyhet sziván édes italából ,  
 A' tikkadt vándor , kénnyel töltözött :  
 Nem , nem hatol - ki égető szomjából  
 A' küzdő sziv , a' mindig üldözött ;  
 És végnapjáért hasztalan' sovárogoz :  
 Fenvagynak még a' súlyos földi zárok.

És rémi képet vált, 's bolyong az élet,  
 Melly rózsátermő 's bájömlő vala;  
 'S halld, mindenünnen szól egy zord ítélet,  
 Kaczajg az irigy nép' diadala;  
 'S a' mennyei erkölcs o mi messzeszéledt!  
 'S a' szerelem köd volt: elszárnyala.  
 Melly rontsoló kin pártosért epedni,  
 'S nem tudni őt, az érczkeblüt, feledni!

A' fájdalom zajg, 's lőn varázskigyóvá,  
 Körültekergetve a' hiv szenvedőt.

Ah, nem rég tőle a' viszonthit óvá,  
 'S mint boldogot száz kéz ölelte őt.

'S előbb a' but langy szellem tette jóvá,  
 'S közé virágot a' hölgy' csókja szőtt.

A' gyöngé csókkal minden elröpüle.

Éj szállt - le, vészek lázadván körüle.

De majd a' tüskeuton bujdoklóra

Egy boldogítóbb hatalom legyint,

'S megváltást hozva itt közelg az óra,

'S reménymosollyal a' tulpartra int.

Angyal borul az arva elhalóra,

És már csak halkal ringat keble kint.

'S im' szive, a' nagy tűzörvény, kiége,

'S a' szenvedésnek most egyszerre vége

MAKÁRY

## TITKOS VÁGY.

**M**i titkos vágy remeg bus lelkemen?  
 Elérni forrón nyul a' sziv feléje,  
 'S hogy rám árad még éltem' egi kéje,  
 Bájos remény világol hitemen.  
 Talán mosolygsz felém egyszer szerencse,  
 'S a' vágy' tündér alakját fellelem,  
 Örömmé válik a' bus érzelem,  
 'S eltün a' bánat' érzékeny bilincse!  
 Nem, oh kegyetlen, ismét meg csalál!  
 Komor vágyodásim megint gyötörnek,  
 But hintve éltén az elégtelennek,  
 'S nyug - pontra küzdő szivem nem talál.  
 Enyhülj már egyszer, vad! 's a' küszködőnek  
 Lengébb szellővel illesd bánatit,  
 Oszlasd hő - képzet szülte vágyait,  
 Vagy rántsd ki szivét a' vérző kebelnek.

VIDÉKI.

## L - NEK EMLÉKKÖNYVÉBE.

Miként ha kedvesidnek hantjain  
 Körültekintesz, és melletted áll  
 Az idegennek sirköve, melyet  
 Nem áztat senki könnyivel,  
 Egy kis virágot ejtesz  
 Az elhagyottnak lakhelyére:  
 Ugy fekszem én itt kedvesid' körében.  
 Ha évek mulnak, átfutod e' könyvedet,  
 'S örökre gerjedsz, ha nevet találsz  
 Melly hiv vala.  
 Vagy ha azoknak képei, kik nincsenek  
 Körödben már, tűnnek fel képzetekben,  
 És kék szemeid cseppekkel telnek el,  
 Nézz akkor rám is, 's hullasd könnyidet  
 Ez elhagyott nevére, kit te nem szeretsz.

B. E. J.



# ILKA BÉLÁHOZ.

## Rejtett szó.

Távol vagy te a' had' szélveszében,  
 Én itthon a' béke' lágy ölében,  
     'S béke még is nincsen én velem  
 Fájdalmím még éjjel sem enyhülnek,  
 Álmaim bus képekkel vegyülnek,  
     Szünet nélkül kinz a' félelem.  
 Egyben van még szívem' bizodalma,  
 Mert kezes felőle nagy hatalma,  
     És szerelme, mely éltünk fedezi, —  
     Ezt a' két első tag megnevezi.

Őn magad tudod, melly szép vidékünk,  
 A' természet kedvező volt nekünk,  
     'S mesterség semmit nem mulatott;  
 De sem e' táj' bájosló fekvése,  
 Sem barátink' részvevő érzése  
     Nem gyógyítják e' nagy bánatot.  
 Nem hazám ez most, bár itt születtem,  
 Mert te nem vagy itt, nem vagy melletttem;  
     Messze vágyik e' szív' indulatja  
     Hova? — a' más két tag megmondhatja.

Busan él lelkemben az az óra,  
 A' midőn szám bucsucsókot szóra  
     Égő ajkaidra kedvesem;  
 Te is lágyultan ölembe dültél,  
 Eltávozni hasztalan készültél,  
     Nem bocsátott a' hű szerelem.  
 Bár forró láng lobogott szívünkben,  
 Megfagyott minden szó kebelünkben;  
     Végre szánk még is megszólala,  
     'S a' mit szólt: az egész szó vala.

PÁLFI FERENCZ.

## F o g l a l a t.

---

	Lap.
Ellenzetek. — . . . . .	1
A' halvány lovag. — Öhlenschläger után E. . . . .	31
Fájdalom. — B. Palocsay Tivador. . . . .	112
Emlékezet. — Hamvai. . . . .	115
Emelka. — Matics. . . . .	116
Öszénékem. — Hamvai. . . . .	118
Rosalba. — Róza. . . . .	119
Kérelem. — Kapuy Károly. . . . .	136
A' veres bajusz. — Lukács Lajos. . . . .	137
Énekemhez. — Hamvai. . . . .	178
Találkozás. — Makáry. . . . .	179
Szerelem. — B. Palocsay Tivador. . . . .	202
Az örökbe - fogadás. — Makáry. . . . .	203

	Lap.
Alphonse. — Szalay László. . . . .	232
A' szenvedő. — Makáry. . . . .	233
Titkos vágó. — Vidéki. . . . .	235
L - nek emlékkönyvéhe. — B. E. J. . . . .	236
Ilka Bélához. — Pálfi Ferencz. . . . .	137



